



REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO

**GJYKATA KUSHTETUESE  
USTAVNI SUD  
CONSTITUTIONAL COURT**

**BULETINI VJETOR I PRAKTIKËS GJYQËSORE  
GODIŠNJI BILTEN SUDSKE PRAKSE**

**2022**



Prishtinë, 2023

## Buletini vjetor i praktikës gjyqësore të Gjykatës Kushtetuese

Buletini vjetor i praktikës gjyqësore të Gjykatës Kushtetuese përmban përmbledhjen e aktgjykimeve dhe aktvendimeve me rëndësi dhe interes të veçantë, të cilat janë publikuar nga Gjykata Kushtetuese e Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Gjykata) gjatë vitit të kaluar dhe të cilat janë të përmbledhura po ashtu në buletinët periodik tre (3) mujor të praktikës gjyqësore.

Me qëllimin për ta bërë sa më të qartë për lexuesit natyrën e vendimeve të Gjykatës Kushtetuese, aktgjykimet dhe aktvendimet janë klasifikuar sipas pretendimeve të bazuara në nenet specifike të Kushtetutës së Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Kushtetuta).

Buletini vjetor i praktikës gjyqësore është një dokument që publikohet në baza vjetore dhe është përgatitur nga Sekretaria e Gjykatës vetëm për çështje informative.

Tekstet e plota të aktgjykimeve dhe të aktvendimeve të përfshira në këtë Buletin janë publikuar në Gazetën Zyrtare të Republikës së Kosovës dhe mund t'i gjeni të publikuara edhe në ueb-faqen e Gjykatës Kushtetuese: [www.gjk-ks.org](http://www.gjk-ks.org)

Për të pranuar Buletinin periodik të praktikës gjyqësore në postën tuaj elektronike, ju lutemi të regjistroheni në ueb-faqen e Gjykatës:

[www.gjk-s.org/publication\\_category/buletini-periodik](http://www.gjk-s.org/publication_category/buletini-periodik)

**Vërejtje:** Kushdo që dëshiron të kopjoj, përkthejë apo shfrytëzojë për qëllime të tjera të gjitha ose një pjesë të informacioneve të përmbajtura në Buletin, duhet të kontaktojë Sekretarinë e Gjykatës Kushtetuese për udhëzime të mëtejshme.

## Godišnji bilten sudske prakse Ustavnog suda

Godišnji bilten sudske prakse Ustavnog suda sadrži sažetke presuda i rešenja od posebnog značaja i interesa, koje je Ustavni sud Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) objavio prošle godine i koji su takođe sažeti u periodičnim (3) tromesečnim biltenima sudske prakse.

Kako bi se čitaocima učinila što jasnijom priroda odluka Ustavnog suda, presude i rešenja su klasifikovana prema navodima zasnovanim na određenim članovima Ustava Republike Kosovo.

Periodični bilten sudske prakse je dokument koji se objavljuje periodično, a Sekretarijat suda ga priprema samo u informativne svrhe.

Kompletni tekstovi presuda i rešenja sadržanih u ovom Biltenu objavljeni su u Službenom listu Republike Kosovo, a mogu se naći i na internet stranici Ustavnog suda:

[www.gjk-ks.org](http://www.gjk-ks.org)

Da biste primali Periodični bilten sudske prakse na svoju adresu elektronske pošte, molimo vas registrujte se na internet stranici Suda:

[www.gjk-ks.org/sr/publication\\_category/periodicni-bilten/](http://www.gjk-ks.org/sr/publication_category/periodicni-bilten/)

**Napomena:** Svako ko želi da kopira, preveđe ili za druge svrhe koristi sve ili deo informacija sadržanih u ovom Biltenu treba da kontaktira Sekretarijat Ustavnog suda za dalja uputstva.

"Perandori Justinian", nr. 44. 10 000 Prishtinë

Tel: +383 (0) 38 60 61 62

Mob: +383(0) 45 200 595; +383(0) 45 200 576

Fax: +383(0) 38 60 61 70

Email: [gjkata.kushtetuese@gjk-ks.org](mailto:gjkata.kushtetuese@gjk-ks.org)

Tabela e përmbajtjes / Pregled sadržaja

I

**Neni 31 [E Drejta në Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm]  
Član 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]**

***Cenimi i parimit të "qasjes në gjykatë"  
Povreda načela "pristupa sudu"***

- Hedhja poshtë nga Gjykata Supreme e revizionit të paraqitur nga parashtruesit e kërkesës, për shkak të mungesës së autorizimit për përfaqësuesit e parashtruesve të kërkesës, pa iu dhënë mundësi që të sqarohen lidhur me çështjen e përfaqësimit të tyre nga avokati ose mundësi që avokati të sjellë brenda një afati të caktuar dëshminë e përfaqësimit të parashtruesve të kërkesës, përbën shkelje të së drejtës së "qasjes në gjykatë" si pjesë përbërëse e një gjykimi të drejtë të garantuar me nenin 31 [E Drejta në Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës dhe me nenin 6 (E drejta për një proces të rregullt) të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (në tekstim e mëtejme: KEDNJ): - shkelje e të drejtave kushtetuese.
- *To što je Vrhovni sud odbacio reviziju koju su podneli podnosioci zahteva zbog nedostatka punomoćja za zastupnike podnosilaca zahteva, ne pružajući im mogućnost da se izjasne po pitanju njihovog zastupanja od strane advokata ili mogućnost da advokat u određenom roku dostavi dokaz o zastupanju podnosilaca zahteva, predstavlja povredu prava na "pristup sudu" kao sastavnog dela pravičnog suđenja zagaranovanog članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP): - povreda ustavnih prava.*

*KI182/20, Parashtrues: Sedat Kovaçi, Servet Ergin, Ilirjana Kovaçi dhe Sabrije Zhubi, kërkesë për vlerësim të kushtetutshmërisë së Aktvendimit të Gjykatës Supreme [Rev.*

*54/2020] të 6 korrikut 2020 .....13*

*KI182/20, Podnosioci: Sedat Kovaçi, Servet Ergin, Ilirjana Kovaçi i Sabrije Zhubi, zahtev za ocenu ustavnosti rešenja [Rev. 54/2020] Vrhovnog suda od 6. jula 2020. godine.....13*

***Cenimi i parimit të "qasjes në gjykatë"  
Povreda načela "pristupa sudu"***

- Refuzimi i padisë së parashtruesit të kërkesës si e jashtëafatshme, sepse i njëjti, në esencë, nuk duhej të priste vendimin e organit të shkallës së dytë por të fillonte procedurën përmes padisë bazuar në heshtjen administrative të të njëjtit, pas një dekade procedurash në të cilat padia e parashtruesit të kërkesës ishte vendosur e rivendosur në merita, nuk është proporcionale me qëllimin e ndjekur për garantimin e sigurisë juridike dhe administrimin e mirëfilltë të drejtësisë, si një ndër parimet bazë të sundimit të ligjit në një shoqëri demokratike dhe rezulton në cenim të së drejtës për "qasje në gjykatë", garanci kjo e mishëruar në garancitë procedurale të përcaktuara përmes të drejtës në gjykim të drejtë dhe të paanshëm, të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së: - shkelje e të drejtave kushtetuese.
- Odbijanje tužbe podnosioca zahteva kao neblagovremena, jer u suštini, isti nije morao da čeka odluku drugostepenog organa nego da pokrene postupak po tužbi na osnovu administrativne čutanja istog, nakon jedne decenije procedura u kojima tužba podnosioca zahteva bila odlučivana i ponovno odlučivana u meritumu, nije srazmerna cilju kojim se teži radi garantovanja pravne sigurnosti i pravilnog sprovođenja pravde, kao jedno od osnovnih načela vladavine prava jednog demokratskog društva i rezultira kršenjem prava na „pristup sudu“, garancija sadržana u procesnim garancijama definisanim pravom na pravično i nepristrasno suđenje, zagaranovano članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP-a: - povreda ustavnih prava.

*KI55/21, Parashtrues: Muhamet Ademi, Vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës Supreme të Kosovës Rev. nr. 387/2020 të 13 janarit 2021.....16*

*KI55/21, Podnosilac: Muhamet Ademi, Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda*

*Kosova Rev. br. 387/2020 od 13. januara 2021.....16*

### ***Cenimi i parimit të "qasjes në gjykatë"*** ***Povreda načela "pristupa sudu"***

- Është detyrim i gjykatave të rregullta që të sigurojnë ruajtjen e supremacisë juridike të ligjeve, duke përfshirë edhe vlerësimin e përputhshmërisë së akteve nënligjore me ligjin e aplikueshëm. Andaj, refuzimi i vlerësimit të ligjshmërisë së aktit nënligjor nga gjykatat e rregullta, me arsyetimin se akti i publikuar në Gazetë Zyrtare nuk është "akt përfundimtar në procedurë administrative", mohon të drejtën e "qasjes në gjykatë" të parashtruesve të kërkesave, në kuptim të paragrafit 1 të nenit 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës dhe paragrafit 1 të nenit 6 (E drejta për një proces të rregullt) të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (në tekstin e mëtejshëm: KEDNJ): shkelje e të drejtave kushtetuese.
- Oboveza je redovnih sudova da obezbede očuvanje pravne supremacije zakona, uključujući i ocenu usaglašenosti podzakonskih akata sa važećim zakonom. Prema tome, odbijanjem ocene zakonitosti podzakonskog akta od strane redovnih sudova, sa obrazloženjem da akt koji je objavljen u Službenom listu nije "pravosnažni akt u upravnom postupku", podnosiocima zahteva je uskraćeno pravo na "pristup sudu" u smislu stava 1. člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i stava 1. člana 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP): povreda ustavnih prava.

*KI10/22, Parashtrues: Sindikata e Institutit të Mjekësisë Ligjore, Vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, ARJ.nr. 115/2021, të 18 nëntorit 2021 .....19*  
*KI10/22, Podnosilac: Sindikat Instituta za sudsku medicinu, Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova ARJ. br. 115/2021 od 18. novembra 2021. godine .....19*

### ***Cenimi i parimit të gjykimit "brenda një afatit të arsyeshëm"*** ***Povreda načela suđenja "u razumnom roku"***

- Kohëzgjatja e procedurave gjyqësore për më shumë se katërmëdhjetë (14) vjet në një rast që nuk ka qenë i ndërlikuar, sepse gjykatat e rregullta thjeshtë kanë aplikuar dhe interpretuar dispozitat e ligjit të aplikueshëm përkitazi me afatshmërinë dhe parashkrimin e kërkesëpadisë përkatëse, kur parashtruesi i kërkesës nuk ka kontribuar në tejzgjatjen e procedurës përmes veprimeve të tij dhe vetëm ka ndjekur hapat procedural për realizimin e të drejtës së tij për kompensim të dëmit që e kishte pësuar në vendin e punës, përbën shkelje të parimit të gjykimit "brenda një afatit të arsyeshëm" të garantuar me paragrafin 2 të nenit 31 të Kushtetutës, në lidhje me paragrafin 1 të nenit 6 të KEDNJ-së: shkelje e të drejtave kushtetuese.
- Vremensko trajanje sudskih postupaka koje je duže od četrnaest (14) godina u jednom predmetu koji nije bio složen jer su redovni sudovi jednostavno primenili i tumačili odredbe važećeg zakona u pogledu blagovremenosti i zastarelosti relevantnog tužbenog zahteva, kada podnosilac zahteva svojim radnjama nije doprineo odugovlačenju postupka i samo se pridržavao procesnih radnji radi ostvarivanja svog prava na naknadu štete koju je pretrpeo na radnom mestu, predstavlja povredu načela suđenja "u razumnom roku" zagarantovanog stavom 2. člana 31. Ustava u vezi sa stavom 1. člana 6. EKLJP: povreda ustavnih prava.

*KI19/21 Parashtrues: Sadik Pllana, Vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit Rev.nr. 239/2019, të 26 nëntorit 2020, të Gjykatës Supreme të Kosovës.....22*  
*KI19/21 Podnosilac: Sadik Pllana, Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 239/2019 od 26. novembra 2020. godine .....22*

### ***E drejta për një vendim të arsyetuar*** ***Pravo na obrazloženu odluku***

- Mosdhënia e përgjigjeve të qarta dhe të plota përkitazi me pretendimet thelbësore dhe përcaktueset të ngritura nga parashtruesja e kërkesës, më konkretisht mosarsyetimi nga gjykatat e rregullta (i) nëse ka pasur trajtim dhe vendimarrje divergjente të Gjykatës Themelore në rrethanat e

ngjashme faktike dhe juridike; dhe (ii) nëse përgjigja është pozitive, a ekzistojnë justifikime të arsyeshme për një devijim të tillë të praktikës gjyqësore, rezulton në shkelje të së drejtës për një vendim të arsyetuar, si pjesë përbërëse e së drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së: - shkelje e të drejtave kushtetuese.

- To što nisu pruženi jasni i potpuni odgovori u vezi sa bitnim i odlučujućim navodima koje je iznela podnositeljka zahteva, konkretnije to što redovni sudovi nisu obrazložili (i) da li je bilo različitog tretiranja i odlučivanja Osnovnog suda u sličnim činjeničnim i pravnim okolnostima; i (ii) ako je odgovor pozitivan, da li postoje razumna opravdanja za takvo odstupanje od sudske prakse, ima za rezultat povredu prava na obrazloženu odluku, kao sastavnog dela prava na pravično i nepristrasno suđenje zagaranatovanog članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP: - povreda ustavnih prava.

*KI49/20, Parashtruese: Shehide Muhadri, Kërkesë për vlerësim të kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës [Ac. nr. 530/2016] të 10 dhjetorit 2019.....26*  
*KI49/20, Podnositeljka: Shehide Muhadri, zahtev za ocenu ustavnosti presude [Ac. br. 530/2016] Apelacionog suda Kosova od 10. decembra 2019. godine.....26*

### ***E drejta për një vendim të arsyetuar*** ***Pravo na obrazloženu odluku***

- Gykatat me juridiksion apeli në miratimin e vendimi të një instance më të ulët, jo detyrimisht duhet dhënë sqarime lidhur me secilin argument të palës, megjithatë, të njëjtat duhet të tregojnë “konsideratë të mjaftueshme” duke adresuar pretendimet e palëve të cilat janë thelbësore dhe/ose përcaktuese për meritat e një rasti. Për më tepër, arsyetimi i një vendimi për pezullim të vendimit deri në zgjidhjen meritore të çështjes, duke përfshirë edhe atë të gjykatave me juridiksion apeli, vetëm duke përshkruar dispozita ligjore dhe pa dhënë asnjë arsyetim lidhur me plotësimin e kriterëve qartë të përcaktuara në ligjet e aplikueshme rezulton në shkelje të së drejtës për një vendim të arsyetuar, si pjesë përbërëse e së drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së: - shkelje e të drejtave kushtetuese.
- Sudovi sa apelacionom nadležnošću kada potvrđuju odluku niže instance ne moraju nužno izneti objašnjenja o svakom argumentu stranke, već isti moraju da ispolje “dužnu pažnju” odgovarajući na navode stranaka koji su bitni i/ili odlučujući za meritum određenog predmeta. Pored toga, obrazloženje odluke o suspenziji odluke do meritornog rešavanja predmeta, uključujući i onu sudova sa apelacionom nadležnošću, samo opisujući zakonske odredbe i ne pružajući nikakvo obrazloženje u vezi sa ispunjenjem kriterijuma koji su jasno utvrđeni u primenljivim zakonima, dovodi do povrede prava na obrazloženu odluku, kao sastavnog dela prava na pravično i nepristrasno suđenje zagaranatovanog članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP: - povreda ustavnih prava.

*KI75/21, Parashtrues: “Abrazen LLC”, “Energy Development Group Kosova LLC”, “Alsi & Co. Kosovë LLC” dhe “Building Construction LLC”, V Vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit ARJ-UZVP. nr.44/2020 të Gjykatës Supreme të 23 korrikut 2020.....30*  
*KI75/21, Podnosilac: “Abrazen LLC”, “Energy Development Group Kosova LLC”, “Alsi & Co. Kosovë LLC” i “Building Construction LLC”, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda ARJ-UZVP. br. 44/2020 od 23. jula 2020. godine.....30*

### ***Cenim i të drejtës për një "vendim të arsyetuar"*** ***Povreda prava na "obrazloženu odluku"***

- Mosdhënia e përgjigjes nga Gjykata Supreme lidhur me pretendimin e parashtruesit të kërkesës për mosmbajtjen e seancës publike në Gjykatën e Apelit të Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejme: Gjykata e Apelit), siç përcaktohet me nenin 81.G (Seanca e shqyrtimit) të Ligjit Nr. 04/L-102 për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për Administratën Tatimore dhe Procedurat Nr. 03/L-222, në një rast kur një pretendim i tillë është i rëndësishëm, thelbësor dhe vendimtar në drejtim të ushtrimit të të drejtave procedurale të parashtruesit të kërkesës, përbën shkelje të së drejtës për një "vendim të arsyetuar", si garanci procedurale e përcaktuar me nenin 31 të Kushtetutës, në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së.



- Nepružanje odgovora od strane Vrhovnog suda povodom navoda podnosioca zahteva o neodržavanju javne rasprave u Apelacionom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Apelacioni sud), kako je utvrđeno članom 81.G (Sudska rasprava) Zakona br. 04/L-102 za izmenu i dopunu Zakona o poreskoj upravi i poreskom postupku br. 03/L-222, u slučaju kada je takav navod važan, bitan i odlučujući u smislu ostvarivanja proceduralnih prava podnosioca zahteva predstavlja povredu prava na "obrazloženu odluku", kao procesnu garanciju utvrđenu članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP.

*KI230/21, Parashtrues: Global Trade-af, sh.p.k., Vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, ARJ-UZVP-nr. 45/2021, të 28 prillit 2021.....33*  
*KI230/21, Podnosilac: Global Trade-af, d.o.o., Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova ARJ-UZVP-br. 45/2021 od 28. aprila 2021.....33*

### ***Cenim i të drejtës për një "vendim të arsyetuar"*** ***Povreda prava na "obrazloženu odluku"***

- Adresimi jo i plotë dhe i paqartë i fakteve vendimtare dhe kushteve ligjore lidhur me lejimin e shtyrjes së ekzekutimit të vendimeve të Ministrisë së Ekonomisë dhe Ambientit (në tekstin e mëtejshëm: MEA) dhe Zyrës së Rregullatorit për Energji (në tekstin e mëtejshëm: ZRRE), si dhe mungesa e përgjigjes specifike lidhur me pretendimin e parashtruesit të kërkesës lidhur me mungesën e legjitimitetit procedural të palës paditëse, përbën shkelje të së drejtës për "një vendim të arsyetuar", si garanci procedurale e garantuar me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ: - shkelje e të drejtave kushtetuese.
- Nepotpuno i nejasno adresiranje odlučnih činjenica i pravnih uslova povodom dozvoljavanja odlaganja izvršenja odluka Ministarstva ekonomije i životne sredine (u daljem tekstu: MEŽS) i Regulatornog ureda za energiju (u daljem tekstu: RUE), kao i nedostatka konkretnog odgovora na navod podnosioca o nedostatku procesnog legitimiteta tužioca, predstavlja povredu prava na „obrazloženu odluku“, kao procesnu garanciju zagaranovanu članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP: - povreda ustavnih prava.

*KI202/21, Parashtrues: "Kelkos Energy" sh.p.k, Vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës Supreme të Kosovës [ARJ.UZVP.Nr.74/21], i 28 korrikut 2021...36*  
*KI202/21, Podnosilac: "Kelkos Energy" d.o.o, Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova [ARJ.UZVP. br. 74/21] od 28. jula 2021. godine. ....36*

### ***Cenimi i parimit të sigurisë juridike*** ***Krëshje načela pravne sigurnosti***

- Aplikimi në mënyrë jo-konsistente nga Gjykata Supreme e Republikës së Kosovës (në tekstin e mëtejshëm: Gjykata Supreme) të ligjeve të aplikueshme përkitazi me kontestet që burojnë nga marrëdhënia e punës, përkatësisht Ligjit për Marrëdhënien e Punës të vitit 1989 dhe Rregullores së UNMIK-ut nr.27/2001 për Ligjin Themelor të Punës në Kosovë (në tekstin e mëtejshëm: Rregullorja nr.27/2001), në vlerësimin e ligjshmërisë së ndërprerjes së marrëdhënieve të punës si rezultat ose jo i zhvillimit të procedurave disiplinore, duke rezultuar në vendime dhe qëndrime të ndryshme sa i përket të njëjtës çështje faktike e juridike, duke përfshirë vlerësimin se një jo-konsistencë e tillë reflekton "dallime të thella dhe afatgjate" në aplikimin dhe interpretimin e dispozitave të lartcekura; si dhe mospërdorimi i mekanizmave ekzistues të Gjykatës Supreme për harmonizimin e praktikës përkatëse gjyqësore, cenon parimin e sigurisë juridike dhe përbën shkelje të së drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm të garantuar me nenin 31 [E Drejta në Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës dhe me nenin 6 (E drejta për një proces të rregullt) të KEDNJ: - shkelje e të drejtave kushtetuese.
- Nedosledna primena od strane Vrhovnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Vrhovni sud) primenjivih zakona vezanih za sporove koji proizlaze iz radnog odnosa, odnosno Zakona o radnom odnosu od 1989. godine i Uredbe UNMIK-a br. 27/2001 o Osnovnom zakonu o radu na Ko-

sovu (u daljem tekstu: Uredba br. 27/2001), prilikom ocene zakonitosti prekida radnog odnosa kao rezultat ili ne, vođenja disciplinskog postupka, rezultirajući u različite odluke i stavove što se tiče istog faktičnog i pravnog pitanja, uključujući ocenjivanje da jedna takva nedoslednost odražava „duboke i dugoročne razlike“ u primenjivanju i tumačenju gore navedenih odredbi; kao i nekorisćenje postojećih mehanizama Vrhovnog suda za usklađivanje relevantne sudske prakse, krši načelo pravne sigurnosti i predstavlja povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovano članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Ustav kao i članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP: - povreda ustavnih prava.

*KI133/20, Parashtrues: Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C., kërkesë për vlerësim të kushtetutshmërisë së pikës II të Aktgjykimit të Gjykatës Supreme [Rev. nr. 12/2020] të 19 shkurtit 2020 .....40*  
*KI133/20, Podnosilac: Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C., zahtev za ocenu ustavnosti tačke II Presude Vrhovnog suda [Rev. br. 12/2020] od 19. februara 2020. godine.....40*

### ***Cenimi i parimit të sigurisë juridike*** ***Krënjje načela pravne sigurnosti***

- Aplikimi në mënyrë jo-konsistente nga Gjykata Supreme, të ligjeve të aplikueshme përkitazi me kontestet që burojnë nga marrëdhëniet e punës, përkatësisht Ligjit për Marrëdhëniet e Punës të vitit 1989 dhe Rregullores së UNMIK-ut nr.27/2001, në vlerësimin e ligjshmërisë së ndërprerjes së marrëdhënies të punës si rezultat ose jo i zhvillimit të procedurave disiplinore, duke rezultuar në vendime dhe qëndrime të ndryshme sa i përket të njëjtës çështje faktike e juridike, duke përfshirë vlerësimin se një jo-konsistencë e tillë reflekton “dallime të thella dhe afatgjate” në aplikimin dhe interpretimin e dispozitave në fjalë; si dhe mospërdorimi i mekanizmave ekzistues të Gjykatës Supreme për harmonizimin e kësaj praktike, cenon parimin e sigurisë juridike dhe përbën shkelje të së drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe me nenin 6 të KEDNJ-së: - shkelje e të drejtave kushtetuese.
- Nedosledna primena od strane Vrhovnog suda primenjivih zakona vezanih za sporove koji proizilaze iz radnog odnosa, odnosno Zakona o radnom odnosu od 1989. godine i Uredbe UNMIK-a br. 27/2001, za ocenu zakonitosti prekida radnog odnosa kao rezultat ili ne, vođenja disciplinskog postupka, rezultirajući u različite odluke i stavove što se tiče istog faktičnog i pravnog pitanja, uključujući ocenjivanje da jedna takva nedoslednost odražava „duboke i dugoročne razlike“ u primenjivanju i tumačenju gore navedenih odredbi; kao i nekorisćenje postojećih mehanizama Vrhovnog suda za usklađivanje relevantne sudske prakse, krši načelo pravne sigurnosti i predstavlja povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovano članom 31. Ustava kao i članom 6. EKLJP-a: - povreda ustavnih prava.

*KI78/21, Parashtrues: Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C., kërkesë për vlerësim të kushtetutshmërisë së pikës II të Aktgjykimit të Gjykatës Supreme [Rev. Nr. 257/2019] të 2 qershorit 2020.....44*  
*KI78/21, Podnosilac: Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C., zahtev za ocenu ustavnosti tačke II Presude Vrhovnog suda [Rev. br. 257/2019] od 2. juna 2020. godine.....44*

### ***Cenimi i parimit të sigurisë juridike*** ***Povreda načela pravne sigurnosti***

- Aplikimi në mënyrë jokonsistente nga Gjykata Supreme i ligjeve të aplikueshme përkitazi me kontestet që burojnë nga marrëdhëniet e punës, përkatësisht Ligjit për Marrëdhëniet e Punës të vitit 1989 dhe Rregullores së UNMIK-ut nr.27/2001, në vlerësimin e ligjshmërisë së ndërprerjes së marrëdhënies të punës, si rezultat ose jo i zhvillimit të procedurave disiplinore, duke rezultuar në vendime dhe qëndrime të ndryshme sa i përket të njëjtës çështje faktike e juridike, që reflekton “dallime të thella dhe afatgjate” në aplikimin dhe interpretimin e dispozitave në fjalë; si dhe mospërdorimi i mekanizmave ekzistues të Gjykatës Supreme për harmonizimin e kësaj praktike, cenon parimin e sigurisë juridike dhe përbën shkelje të së drejtës për gjykim të drejtë dhe të

paanshëm të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe me nenin 6 të KEDNJ-së: shkelje e të drejtave kushtetuese.

- Nedosledna primena od strane Vrhovni sud primenjivih zakona koji se odnose na sporove koji proizilaze iz radnog odnosa, odnosno Zakona o radnim odnosima iz 1989. godine i Uredbe UNMIK-a br. 27/2001 prilikom ocene zakonitosti prekida radnog odnosa kao rezultat ili ne vođenja disciplinskog postupka, rezultirajući različitim odlukama i stavovima što se tiče istog faktičnog i pravnog pitanja, što ukazuje na “duboke i dugoročne razlike” u primenjivanju i tumačenju gore navedenih odredbi; kao i nekorišćenje postojećih mehanizama Vrhovnog suda za usklađivanje ove prakse, krši načelo pravne sigurnosti i predstavlja povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje zagaranatovanog članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP: povreda ustavnih prava.

*KI116/21, Parashtrues: Sali Rexhepi, Vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës Supreme Rev. nr. 104/20, të 25 shkurtit 2021.....47*  
*KI116/21, Podnosilac: Sali Rexhepi, Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Rev. br. 104/20 od 25. februara 2021. godine .....47*

### ***Parimi i “gjykatës së themeluar me ligj” dhe “paanshmëria e ekspertëve” Naçelo „suda, obrazovanim na osnovu zakona” i „nepristrasnost veštaka”***

- Një gjykatë konsiderohet “gjykatë e themeluar me ligj”, sipas praktikës gjyqësore të GJEDNJ-së dhe Gjykatës, në kuptim të kompetencës territoriale në procedurë përmbarimore, bazuar në ligjin e aplikueshëm, përveç nëse shpallet jokompetente (i) me kërkesë të palës përmes përgjigjes në prapësim; ose (ii) nëse ekziston kompetenca ekskluzive e ndonjë gjykate tjetër, vlerësim ky i cili takon gjykatës përkatëse, në mungesë së kërkesës së palës. Për më tepër, nuk ka cenim të parimit të sigurisë juridike si rezultat i mosrespektimit të vendimit të formës së prerë kur procedura përmbarimore përfundon si rezultat i tërheqjes së propozimit për përmbarim nga parashtruesi i kërkesës, sepse në raste të tilla, bazuar në ligjin e aplikueshëm, procedura gjyqësore ka përfunduar me kërkesë të palës dhe jo me vendim të formës së prerë. Për më tepër, praktika gjyqësore e Gjykatës dhe e GJEDNJ-së, nuk kërkon domosdoshmërisht që një ekspert i dëgjuar nga një “gjykatë” të përmbushë të njëjtat kërkesa për pavarësi dhe paanshmëri si vetë gjykata, megjithatë, mungesa e paanshmërisë nga ana e një eksperti të caktuar nga gjykata, mund në rrethana të caktuara, të rezultojë në shkelje të parimit të barazisë së armëve, parim ky i qenësishëm në kontekst të një gjykimi të drejtë dhe të paanshëm: *jo shkelje e të drejtave kushtetuese*.
- Jedan sud se smatra “sudom, obrazovanim na osnovu zakona”, shodno sudskoj praksi ESLJP-a i Suda, u smislu mesne nadležnosti u izvršnom postupku, na osnovu važećeg zakona, osim ako se proglasi nenadležnim (i) na zahtev strane putem odgovora na prigovor; ili (ii) ukoliko postoji ekskluzivna nadležnost, u odsustvu zahteva strane. Šta više, nema kršenja načela pravne sigurnosti kao rezultat nepoštovanja pravosnažne odluke kada se izvršni postupak završi kao rezultat povlačenja predloga za izvršenje od strane podnosioca zahteva, jer u takvim slučajevima, na osnovu primenjivog zakona, sudski postupak je završen zahtevom strane a ne pravosnažnom odlukom. Šta više, sudska praksa Suda i ESLJP-a, ne zahteva obavezno da veštak saslušan od jednog “suda” ispunjava iste zahteve za nezavisnost i nepristrasnost kao i sam sud, međutim, nedostatak nepristrasnosti veštaka koga je sud odredio, može u određenim okolnostima, rezultirati povredom načela jednakosti oružja, ključnog načela u kontekstu pravičnog i nepristrasnog suđenja: *nema povrede ustavnih prava*.

*KI156/20, Parashtrues: Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C., Vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktivendimit Ac.Nr.5514/18 të Gjykatës së Apelit të 13 majit 2019 dhe Aktivendimit Cml. Nr. 8/2019 të Gjykatës Supreme të 17 qershorit 2020.....51*  
*KI156/20, Podnosilac: Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C., Ocena ustavnosti Rešenja Ac.br.5514/18 Apelacionog suda od 13. maja 2019. godine kao i Rešenja Cml. br. 8/2019 Vrhovnog suda od 17. juna 2020. godine.....51*



### ***Cenimi i parimit të “paanshmërisë së një gjykate” Krshenje načela „nepristrasnosti suda”***

- Pjesëmarrja e të njëjtit gjyqtar në dy nivele të ndryshme të juridiksionit për rastin penal, dhe atë dy herë si kryesuese e kolegjit në Gjykatën e Apelit dhe së fundmi si anëtare e kolegjit në Gjykatën Supreme, cenon garancitë procedurale të paanshmërisë së një gjykate, të përcaktuara me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së: - shkelje e të drejtave kushtetuese.
- Uçešće istog sudije na dva različita nivoa jurisdikcije u krivičnom predmetu, i to na dva navrata u svojstvu predsjedavajuće veća u Apelacionom sudu i drugi put kao član veća Vrhovnog suda, krši proceduralne garancije nepristrasnosti jednog suda, propisane članom 31. Ustava, u smislu člana 6. EKLJP-a: - povreda ustavnih prava.

*KI196/21, parashtrues, Gëzim Shtufi, Vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit PML nr. 310/2021, të Gjykatës Supreme të Kosovës, të 14 shtatorit 2021.....57*  
*KI196/21, podnosilac, Gëzim Shtufi, Ocena ustavnosti Presude PML br. 310/2021, Vrhovnog suda Kosova, od 14. septembra 2021. godine.....57*

### ***E drejta për seancë dëgjimore Pravo na saslušanje***

- Mungesa e kërkesës nga parashtruesi i kërkesës për mbajtje të seancës dëgjimore para Kolegjit të Specializuar dhe Kolegjit të Apelit të Dhomës së Posaçme të Gjykatës Supreme për çështje të Privatizimit (në tekstin e mëtejshëm: DHPGJS), nuk nënkupton heqjen dorë nga ajo e drejtë, si dhe as Kolegji i Apelit nuk lirohet nga detyrimi për të shqyrtuar me vetiniciativë nevojën për mbajtjen e seancës dëgjimore. Për më tepër, mungesa e arsytimit nga Kolegji i Apelit për mos-mbajtjen e seancës dëgjimore, marrë parasysh edhe faktin që Kolegji i Apelit shqyrton çështje edhe të faktit dhe ligjit, cenon të drejtën për një seancë dëgjimore, si një nga garancitë e mishëruara në nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së: - shkelje e të drejtave kushtetuese.
- Nedostatak zahteva podnosioca za održavanje ročišta saslušanja pred Specijalizovanom većem Posebne komore Vrhovnog suda o pitanjima privatizacije (u daljem tekstu: PKVS), ne podrazumeva odricanje od tog prava, niti se Žalbeno veće oslobađa obaveze da samoinicijativom razmatra potrebu za održavanjem saslušanja, uzimajući u obzir činjenicu da Žalbeno veće razmatra i činjenična i pravna pitanja, krši pravo na saslušanje kao jednu od garancija sadržanih u članu 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a: - povreda ustavnih prava.

*KI44/21, parashtrues, Besa Sopi, Vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Kolegjit të Dhomës së Posaçme të Gjykatës Supreme të Kosovës për çështjet që lidhen me Agjencinë Kosovare të Privatizimit, AC-i-20-0091 të 21 janarit 2021.....60*  
*KI44/21, Podnosilac, Besa Sopi, Ocena ustavnosti presude veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima vezanim za Kosovsku agenciju za privatizaciju, AC-i-20-0091 od 21. januara 2021. godine.....60*

## **II**

### **Neni 3 [Barazia para Ligjit] Član 3 [Jednakost pred Zakonom]**

### ***Juridiksioni i Inspektoratit të Punës lidhur me marrëdhënien e punës Nadležnost Inspektorata o radu u vezi sa radnim odnosom***

- Organet inspektuese, varësisht prej natyrës së funksioneve që ushtrojnë dhe statusit institucional të përcaktuar nga aktet që kanë themeluar ato, janë pjesë e pushtetit ekzekutiv dhe si të tilla, nuk mund të ushtrojnë funksione të natyrës gjyqësore. Inspektorati i Punës nuk ka kompetencë që të zgjidhë “kontestet e punës” apo ato që burojnë nga marrëdhëniet e punës, mes të punësuarit dhe punëdhënësit, sepse bazuar në ligjet e aplikueshme, një kompetencë e tillë u takon qartësisht gjykatave të rregullta: - jo shkelje e të drejtave kushtetuese.

- Inspekcijski organi, u zavisnosti od prirode funkcija koje obavljaju i institucionalnog statusa utvrđenog aktima kojima su ustanovljeni, deo su izvršne vlasti i kao takvi ne mogu vršiti funkcije sudske prirode. Inspektorat rada nema nadležnost da rešava „radne sporove“ ili one koji proizilaze iz radnog odnosa između zaposlenog i poslodavca, jer na osnovu zakona na snazi, ta nadležnost očigledno pripada redovnim sudovima. - nema povrede ustavnih prava.

*KO27/21, Parashtrues: Gjykata Supreme e Republikës së Kosovës, Vlerësim i kushtetutshmërisë së nenit 94 (Mbikëqyrja) të Ligjit Nr. 03/L-212 të Punës.....64*  
*KO27/21, Podnosilac zahteva: Vrhovni sud Republike Kosovo, Ocena ustavnosti člana 94. (Nadzor) Zakona br. 03/L-212 o radu .....64*

### III

#### **Neni 24 [Barazia para Ligjit] Član 24 [Jednakost pred zakonom]**

##### ***Barazia para ligjit Jednakost pred zakonom***

- Dallimi në trajtim në mes personave në “situata analoge ose relativisht të ngjashme”, rezulton në diskriminim në kundërshtim me të drejtën për barazi para ligjit, që mund të arsyetohet vetëm nëse plotësohen, në mënyrë kumulative, kushtet në vijim: (a) nëse dallim në trajtim është i “përcaktuar në ligj”; (b) ndjek një “qëllim legjitim”; dhe (c) është “proporcional”. Konsumatorët e energjisë elektrike në të gjitha komunat e Kosovës janë në “situata analoge ose relativisht të ngjashme”, megjithatë mbulimi i energjisë elektrike vetëm për banorët e disa komunave të Kosovës përmes vendimit të kontestuar, në rrethanat e rastit, ishte (a) “përcaktuar me ligj”; (b) kishte “qëllim legjitim”, mes tjerash: (i) ushtrimin e sovranitetit në sistemin elektroenergjetik me të gjitha të drejtat dhe obligimet e përcaktuara me Marrëveshjen e Kycjes me ENTSO-E; (ii) ruajtjen e pavarësisë energjetike të Republikës së Kosovës; (iii) garantimin e furnizimit me energji elektrike në të gjithë territorin e Kosovës; dhe (iv) ruajtjen dhe fuqizimin e statusit të KOSTT-it në mekanizmin ndërkombëtar; si dhe (c) ishte “proporcional” pasi ishte i karakterit të përkohshëm dhe Qeveria obligohej që brenda afatit gjashtë (6) muaj, të sigurojë të gjithë procesin e futjes në sistemin e faturimit të të gjithë banorëve të Kosovës: - jo shkelje e të drejtave kushtetuese.
- Razlika u tretiranju između osoba u “analognim ili relativno sličnim situacijama”, dovodi do diskriminacije u suprotnosti sa pravom na jednakost pred zakonom, koja se može opravdati samo ako su kumulativno ispunjeni sledeći uslovi: (a) da je razlika u tretiranju propisana zakonom; (b) da teži legitimnom cilju; i (c) da je srazmerna. Potrošači električne energije u svim opštinama na Kosovu se nalaze u “analognim ili relativno sličnim situacijama”, međutim, pokrivanje električne energije samo za stanovnike nekoliko opština na Kosovu kroz osporenu odluku, u okolnostima slučaja, je (a) bilo “propisano zakonom”; (b) imalo legitiman cilj, između ostalog: (i) vršenje suvereniteta u elektroenergetskom sistemu sa svim pravima i obavezama utvrđenim Sporazumom o povezivanju sa ENTSO-E; (ii) očuvanje energetske nezavisnosti Republike Kosovo; (iii) garantovanje snabdevanja električnom energijom na celoj teritoriji Kosova; i (iv) očuvanje i jačanje statusa KOSTT-a u međunarodnom mehanizmu; i (c) bilo je “srazmerno” jer je bilo privremenog karaktera, a Vlada je obavezana da u roku od šest (6) meseci osigura čitav proces uvođenja u sistem fakturisanja svih stanovnika Kosova: - nema povrede ustavnih prava.

*KO93/21, parashtrues, Blerta Deliu-Kodra dhe 12 deputetë të tjerë të Kuvendit të Republikës së Kosovës, Vlerësim i kushtetutshmërisë së Rekomandimeve të Kuvendit të Republikës së Kosovës Nr.08-R-01 të 6 majit 2021.....68*  
*KO93/21, Podnosilac: Blerta Deliu-Kodra i 12 drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo, ocena ustavnosti Preporuka Skupštine Republike Kosovo br. 08-R-01 od 6. maja 2021. godine.....68*

#### IV

#### Neni 12 [Pushteti Lokal]

#### Neni 123 [Parimet e Përgjithshme]

#### Neni 124 [Organizimi dhe Funksionimi i Vetëqeverisjes Lokale]

#### Član 12 [Lokalna Vlast]

#### Član 123 [Opšta načela]

#### Član 124 [Organizacija i funkcionisanje lokalne samouprave]

#### *Ndërhyrje në kompetencat vetanake dhe përgjegjësitë komunale Meșanje u sopstvene nadležnosti i odgovornosti opštine*

- Organizimi i mësimit alternativ të përshpejtuar dhe përcaktimi i organizimit të mësimit në objektet përkatëse shkollore në një komunë nga Ministria e Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacionit (në tekstin e mëtejme: MASHTI), cenon përgjegjësitë komunale dhe kompetencat vetanake të Komunës lidhur me ofrimin e arsimit publik parashkollor, fillor dhe të mesëm, në kundërshtim me garancitë kushtetuese e ligjore: - shkelje e të drejtave kushtetuese.
- Organizacija alternativne ubrzane nastave i određivanje organizacije nastave u dotičnim školskim objektima u jednoj opštini od strane Ministarstva obrazovanja, nauke, tehnologije i inovacije (u daljem tekstu: MONTI), krši opštinske odgovornosti i sopstvene nadležnosti Opštine u vezi sa pružanjem predškolskog javnog obrazovanja, osnovnog i srednjeg, protivno ustavnim i zakonskim garancijama; - povreda ustavnih prava.

*KO173/21, Parashtrues: Komuna e Kamenicës, Vlerësim i kushtetutshmërisë së neneve 3, 4, 5, 6, 7 dhe 9 të Udhëzimit Administrativ të Ministrisë së Arsimit dhe Shkencës (MASH) nr. 104/2020 për “Kriteret dhe Procedurat e Themelimit dhe Pushimit të Veprimtarisë së Institucioneve të Arsimit Parauniversitar” .....79*  
*KO173/21, Podnosilac: Opština Kosovska Kamenica, Ocena ustavnosti članova 3, 4, 5, 6, 7 i 9 Administrativnog uputstva Ministarstva obrazovanja i nauke (MON) br. 104/2020 o “kriterijumima i procedure osnivanja i prestanak aktivnosti institucije preduniverzitetskog obrazovanja” .....79*

#### *Ndërhyrje në kompetencat vetanake dhe përgjegjësitë komunale Meșanje u sopstvene nadležnosti i odgovornosti opštine*

- Përderisa kompetenca për përcaktimin e kriterëve dhe kushteve të përgjithshme që një institucion edukativ-arsimor ose paralele e ndarë duhet t'i plotësojë, i është përcaktuar Ministrisë së Arsimit dhe Shkencës, vendimmarrja për themelimin e institucioneve të nivelit parauniversitar, i takon komunave: - shkelje e kompetencave kushtetuese të komunave.
- Dok je nadležnost za utvrđivanje opštih kriterijuma i uslova koje jedna edukativno-obrazovna institucija ili izdvojeno odeljenje mora da ispuni, određena Ministarstvu obrazovanja i nauke, odlučivanje o osnivanju institucija preduniverzitetskog nivoa, pripada opštinama: - povreda ustavnih nadležnosti opština.

*KO145/21, Parashtrues i kërkesës: Komuna e Kamenicës, vlerësim i kushtetutshmërisë së Vendimit të Ministrisë së Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacionit nr. 01B/24 të 23 prillit 2021.....85*

*KO145/21, Podnosilac zahteva: Opština Kamenica, Ocena ustavnosti odluke Ministarstva obrazovanja, nauke, tehnologije i inovacije. br. 01B/24 od 23. aprila 2021. godine.....85*

## V

### Neni 36 [E Drejta e Privatësisë] Çlan 36 [Pravo na privatnost]

#### *E drejta për jetë private Pravo na privatni život*

- Autorizimi masave të fshehta dhe teknike të vëzhgimit dhe hetimit rezulton në “ndërhyrje” në të drejtën për “jetë private” dhe “korrespondencë”, e cila mund të arsyetohet vetën nëse plotësohen, në mënyrë kumulative, kushtet në vijim: (i) kufizimi të jetë “i përcaktuar në ligj”; (ii) të ndjek një “qëllim legjitim”; dhe (iii) nëse është “proporcionale”. Urdhri i një gjykate që autorizon retroaktivisht masa të fshehta dhe teknike të vëzhgimit, më specifikt autorizimi i leximit të mesazheve SMS në mënyrë retroaktive, nuk është përcaktuar me Kodin e Porcedurës Penale, andaj kjo rezultoi në shkeljen e të drejtës së privatësisë së parashtrueses së kërkesës, në kundërshtim me garancitë e nenit 36 [E drejta e Privatësisë] të Kushtetutës në lidhje me nenin 8 (E drejta për respektimin e jetës private dhe familjare) të KEDNJ-së: - shkelje e të drejtave kushtetuese.
- Ovlavšćenje skrivenih i tehničkih mera posmatranja i istrage rezultira “mešanjem” u pravo na “privatni život” i “prepisku”, koje može biti opravdano samo ako su kumulativno ispunjeni sledeći uslovi: (i) da je ograničenje “propisano zakonom”; (ii) da teži “legitimnom cilju”; i (iii) da je “srazmerno”. Naredba suda koja retroaktivno ovlašćuje skrivene i tehničke mere posmatranja, specifično retroaktivno ovlašćenje čitanja SMS poruka nije propisano Zakonikom o krivičnom postupku, što je dovelo do povrede prava na privatnost podnositeljke zahteva u suprotnosti sa garancijama iz člana 36. [Pravo na privatnost] Ustava u vezi sa članom 8. (Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života) EKLJP-a: - povreda ustavnih prava.

*KI113/21, Parashtrues i kërkesës: Bukuriye Haxhimurati, vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës Supreme të Kosovës Pml. nr. 29/2021 të 13 prillit 2021.....91*  
*KI113/21, Podnositeljka zahteva: Bukuriye Haxhimurati, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Pml. br. 29/2021 od 13. aprila 2021. godine .....91*

## VI

### Neni 46 [Mbrotjtja e Pronës] Çlan 46 [Zaštita imovine]

#### *E drejta në pronë dhe markat tregtare Pravo na imovinu i trgovačke marke*

- Përkundër faktit që “e drejta në pronë” e përcaktuar në nenin 46 të Kushtetutës në ndërlidhje me nenin 1 të Protokollit nr. 1 të KEDNJ-së, aplikohet lidhur me markat e regjistruara tregtare, kjo nuk përfshin ndalimin e importimit të mallrave të kompanisë tjetër, nëse të njëjtat përdorin “marka të mirënjohura” dhe nëse kanë qenë të tilla edhe para regjistrimit formal të markës tregtare. Gjithashtu, përdorimi i simboleve kombëtare nuk mund të përvetësohet duke u thirrur në regjistrimin e një marke tregtare që përmban simbol shtetëror: - jo shkelje e të drejtave kushtetuese.
- Uprkos činjenici da se „pravo na imovinu“, utvrđeno članom 46. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 EKLJP-a, primenjuje u vezi sa registrovanim trgovačkim markama, to ne obuhvata zabranu uvoza robe drugom preduzeću, ako isto koristi „priznate marke“, i koje su bile takve i pre formalne registracije trgovačke marke. Takođe, korišćenje nacionalnih simbola ne može se prisvojiti pozivanjem na registraciju trgovačke marke koja sadrži državne simbole: - nema povrede ustavnih prava.

*KI159/20 Parashtrues: ADOL sh.p.k., Vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit Rev.nr. 29/19, të 1 korrikut 2020, të Gjykatës Supreme të Kosovës.....95*  
*KI159/20, Podnosilac: ADOL d.o.o, Ocena ustavnosti presude Rev. br. 29/19 od 1. jula 2020. godine Vrhovnog suda Kosova.....95*

*Në vijim do të paraqitet përmbledhje më e detajuar e aktgjykimeve të lartcekura dhe të cilat janë publikuar nga Gjykata gjatë vitit 2022.*

*U nastavku ćemo predstaviti detaljniji sažetak gore navedenih presuda, a koje je Sud objavio tokom 2022. godine.*



Neni 31 [E Drejta në Gjykim të  
Drejtë dhe të Paanshëm]

*E drejta për “qasje në gjykatë”*

**KI182/20, Parashtruesit: Sedat Kovaçi, Servet Ergin, Ilirjana Kovaçi dhe Sabrije Zhubi, kërkesë për vlerësim të kushtetutshmërisë së Aktvendimit të Gjykatës Supreme [Rev. 54/2020] të 6 korrikut 2020**

Hedhja poshtë nga Gjykata Supreme e revizionit të paraqitur nga parashtruesit e kërkesës, për shkak të mungesës së autorizimit për përfaqësuesit e parashtruesve të kërkesës, pa iu dhënë mundësi që të sqarohen lidhur me çështjen e përfaqësimit të tyre nga avokati ose mundësi që avokati të sjellë brenda një afati të caktuar dëshminë e përfaqësimit të parashtruesve të kërkesës, përbën shkelje të së drejtës së “qasjes në gjykatë” si pjesë përbërëse e një gjykimi të drejtë të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe me nenin 6 të KEDNJ-së: - shkelje e të drejtave kushtetuese.

**Faktet**

Rrethanat e rastit konkret ndërlidhen me procedurën kontestimore të iniciuar nga parashtruesit e kërkesës, fillimisht në Gjykatën Komunale në Prizren, kundër Komunës së Prizrenit, përmes së cilës kërkuan që të konstatohet se ata janë bashkëpronarë të një prone. Të gjithë parashtruesit e kërkesës, me autorizime individuale, autorizuan avokatin S.R., nga Prizreni, që t’i përfaqësojë ata në procedurën kontestimore, duke e autorizuar të njëjtin po ashtu që të mund t’i transferojë autorizimin një avokati tjetër. Gjykata Komunale nxori Aktgjykimin përmes së cilit aprovoi kërkesëpadinë e parashtruesve të kërkesës, vendim ky i cili më pas ishte vërtetuar edhe nga Gjykata e Qarkut në Prizren. Megjithatë, çështja ishte kthyer në rivendosje pas vendimit të Gjykatës Supreme, të nxjerrë sipas revizionit të Komunës së Prizrenit. Në procedurën e përsëritur, Gjykata Themelore

Çlan 31 [Pravo na pravično i  
nepristrasno suđenje]

*Pravo na “pristup sudu”*

**KI182/20, Podnosioci: Sedat Kovaçi, Servet Ergin, Ilirjana Kovaçi i Sabrije Zhubi, zahtev za ocenu ustavnosti rešenja [Rev. 54/2020] Vrhovnog suda od 6. jula 2020. godine**

To što je Vrhovni sud odbacio reviziju koju su podneli podnosioci zahteva zbog nedostatka punomoćja za zastupnike podnosilaca zahteva, ne pružajući im mogućnost da se izjasne po pitanju njihovog zastupanja od strane advokata ili mogućnost da advokat u određenom roku dostavi dokaz o zastupanju podnosilaca zahteva, predstavlja povredu prava na “pristup sudu” kao sastavnog dela pravičnog suđenja zagaranovanog članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP-a: - povreda ustavnih prava.

**Činjenice**

Okolnosti konkretnog slučaja se tiču parničnog postupka koji su podnosioci zahteva prvenstveno pokrenuli pred Opštinskim sudom u Prizrenu, protiv opštine Prizren, u kome su tražili, da se utvrdi da su oni suvlasnici jedne imovine. Svi podnosioci zahteva su pojedinačnim ovlašćenjima ovlastili advokata S.R., iz Prizrena, da ih zastupa u parničnom postupku, ovlašćujući istog da može ovlašćenje da prenese i na nekog drugog advokata. Opštinski sud je doneo presudu kojom je prihvatio tužbeni zahtev podnosilaca zahteva, a ovu odluku je potvrdio i Okružni sudu Prizrenu. Međutim, pitanje je vraćeno na ponovno odlučivanje nakon odluke Vrhovnog suda, donete po reviziji opštine Prizren. U ponovljenom postupku Osnovni sud u Prizrenu je odbio tužbeni zahtev podnosilaca, a ova odluka je potvrđena i od strane Apelacionog suda. Nakon donošenja presude Apelacionog suda, advokat S.R., shodno klauzuli iz ovlašćenja, izvršio je transfer prava zastupanja podnosilaca zahteva na drugog advokata E.G. Kao novi zastupnik podnosilaca zahteva, advokat E.G, podneo je zahtev za reviziju Vrhovnom sudu. Potonji je odbacio reviziju, navodeći da u spisima predmeta ne postoji punomoćje kojim

në Prizren e refuzoi kërkesëpadinë e parashtruesve të kërkesës, vendim ky që u vërtetua edhe nga Gjykata e Apelit. Pas nxjerrjes së Aktgjykimit të Gjykatës së Apelit, avokati S.R., në bazë të klauzolës së autorizimit i kishte transferuar të drejtën e përfaqësimit të parashtruesve të kërkesës avokatit E.G. Si përfaqësues i ri i parashtruesve, avokati E.G., parashtrroi kërkesë për revizion në Gjykatën Supreme. Kjo e fundit, e hodhi poshtë revizionin, duke deklaruar se në shkresat e lëndës nuk ekziston autorizimi me të cilën parashtruesit e kërkesës autorizuan avokatin E.G., për t'i përfaqësuar në Gjykatën Supreme.

#### Ankesa e parashtruesve të kërkesës

Parashtruesit e kërkesës para Gjykatës pretenduan se Aktvendimi i Gjykatës Supreme është nxjerrë në shkelje të të drejtave dhe lirive të tyre të garantuara me nenet 21 [Parimet e Përgjithshme], 23 [Dinjiteti i Njeriut], 24 [Barazia para Ligjit], 31 dhe 54 [Mbrojtja Gjyqësore e të Drejtave] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës. Në këtë kontekst, ata pretenduan se duke hedhur poshtë si të palejuar revizionin e tyre, edhe me supozimin se nuk kishte autorizim në shkresat e lëndës për avokatin E.G., Gjykata Supreme ka vepruar në kundërshtim me garancitë procedurale për qasje në gjykatë të përcaktuara përmes nenit 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së. Për më tepër, parashtruesit e kërkesës theksuan se bazuar në paragrafin 2 të nenit 93 të Ligjit Nr. 03/L-006 për Procedurën Kontestimore (në tekstin e mëtejshëm: LPK), gjykata mund të lejojë që veprimet në procedurë për palën përkohësisht t'i kryejë personi që nuk e ka paraqitur prokurën, por njëkohësisht do ta urdhërojë atë që brenda afatit të caktuar ta paraqesë prokurën ose aprovimin e palës për veprimet procedurale të kryera. Përkundër garancive kushtetuese dhe ligjore, Gjykata Supreme, thjeshtë kishte hedhur poshtë revizionin e tyre, pa u kërkuar parashtruesëve sqarimin/dorëzimin e autorizimit brenda një afati të caktuar dhe pa u dhënë mundësinë që të deklarohen lidhur me

su podnosioci zahteva ovlastili advokata E.G., da ih zastupa pred Vrhovnim sudom.

#### Žalba podnosilaca zahteva

Podnosioci zahteva su pred Sudom naveli da je rešenje Vrhovnog suda doneto uz povredu njihovih prava i sloboda zagarantovanih članovima 21 [Opšta načela], 23 [Ljudsko dostojanstvo], 24 [Jednakost pred zakonom], 31 i 54 [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo. U tom kontekstu, oni su naveli da je odbacivanjem njihove revizije kao nedozvoljene, čak i pod pretpostavkom da u spisima predmeta nema ovlašćenja za advokata E.G., Vrhovni sud postupio suprotno proceduralnim garancijama pristupa sudu predviđenim članom 31. Ustava. u vezi sa članom 6. EKLJP-a. Dalje, podnosioci zahteva su naveli da na osnovu stava 2. člana 93. Zakona br. 03/L-006 o parničnom postupku (u daljem tekstu: ZPP), sud može dozvoliti da radnje u postupku za stranku privremeno izvrši lice koje nije dostavilo punomoćje, ali će mu istovremeno naložiti da u određenom roku podnese punomoćje ili odobrenje stranke za izvršene proceduralne radnje. Uprkos ustavnim i zakonskim garancijama, Vrhovni sud je jednostavno odbio njihovu reviziju, ne zahtevajući od podnosilaca zahteva da razjasne/podnesu ovlašćenje u određenom roku i ne dajući im mogućnost da se izjasne o pravnom statusu advokata E.G., koji je podneo zahtev u njihovo ime.

#### Nalazi Suda

Razmatrajući navode podnosilaca zahteva o povredi njihovih prava u kontekstu prava na “pristup sudu”, kao jednog od osnovnih principa pravičnog suđenja zagarantovanog članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP-a, Sud je prvo razradio, a zatim primenio, načela svoje sudske prakse i sudske prakse ESLJP. Na osnovu ovih načela, pravo na “pristup sudu” ne podrazumeva samo pravo da se iniciraju postupci pred nekim sudom, već, da bi pravo na pristup sudu bilo efektivno, pojedinac treba da ima mogućnost koja je “jasna i realna” da bi osporio neku odluku koja povređuje njegova/njena prava i da se njegov/njen slučaj razmotri u meritumu.

Nakon ocene svih okolnosti u ovom slučaju, Sud je istakao da su navodi podnosilaca zahteva o povredi

statusin juridik të avokatit E.G., i cili parashtroi kërkesën për revizion në emër të tyre.

#### Gjetjet e Gjykatës

Duke shqyrtuar pretendimet e parashtruesve të kërkesës për shkeljen e të drejtave të tyre, në kuadrin e të drejtës së “qasjes në gjykatë”, si një nga parimet kryesore për një gjykim të drejtë të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe me nenin 6 të KEDNJ-së, Gjykata fillimisht shtjelloi dhe më pas zbatoi parimet e praktikës së saj gjyqësore dhe të praktikës gjyqësore të GJEDNJ. Sipas këtyre parimeve, e drejta e “qasjes në gjykatë” nuk nënkupton vetëm të drejtën për të filluar procedurat pranë një gjykate, por, me qëllim që e drejta e qasjes në gjykatë të jetë efektive, individit duhet të ketë gjithashtu një mundësi “të qartë dhe reale” për të kontestuar vendimin që shkel të drejtat e tij/saj dhe që rasti i tij/saj të trajtohet në merita.

Pas vlerësimit të të gjitha rrethanave në këtë rast, Gjykata theksoi se pretendimet e parashtruesve të kërkesës për shkeljen e të drejtës së “qasjes në gjykatë” ishin të bazuara, për shkak se Gjykata Supreme, bazuar në garancitë kushtetuese por edhe në vet LPK-në, para hedhjes poshtë të revizionit në mënyrë krejtësisht formale, duhet t’u kishte dhënë mundësi parashtruesve të kërkesës që të sqarohen lidhur me çështjen e përfaqësimit të tyre nga avokati E.G., ose të jepej mundësia që avokati E.G. të sjellë brenda një afati të caktuar dëshminë e përfaqësimit të parashtruesve të kërkesës.

#### Përfundimi

Bazuar edhe në sqarimet e dhëna në Aktgjykimin e publikuar, Gjykata konstatoi se, Aktvendimi i Gjykatës Supreme ishte nxjerrë në kundërshtim me garancitë procedurale të përcaktuara me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së dhe rrjedhimisht e shpalli të njëjtin të pavlefshëm, duke e kthyer atë për rivendosje në Gjykatën Supreme.

prava na “pristup sudu” osnovani, zato što je Vrhovni sud, na osnovu kako ustavnih garancija, tako i na osnovu samog ZPP-a, pre odbacivanja revizije na potpuno formalan način, trebao da da mogućnost podnosiocima zahteva da se izjasne oko pitanja njihove zastupljenosti od strane advokata E.G., ili da se da mogućnost da advokat E.G., donese u određenom roku dokaz o zastupanju podnosioca zahteva.

#### Zaključak

Zasnovano i na objašnjenjima datim u objavljenoj presudi, Sud je utvrdio da je rešenje Vrhovnog suda doneto u suprotnosti sa proceduralnim garancijama propisanim u članu 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, pa je shodno tome, isto proglasio ništavim, vraćajući ga na ponovno odlučivanje pred Vrhovnim Sudom.

Neni 31 [E Drejta në Gjykim të  
Drejtë dhe të Paanshëm]

*E drejta për “qasje në gjykatë”*

**KI55/21, Parashtrues: Muhamet Ademi, vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, Rev. nr. 387/2020 të 13 janarit 2021**

Refuzimi i padisë së parashtruesit të kërkesës si e paafatshme, sepse i njëjti, në esencë, nuk duhej të priste vendimin e organit të shkallës së dytë por të fillonte procedurën përmes padisë bazuar në heshtjen administrative të të njëjtit, pas një deka-de procedurash në të cilat padia e parashtruesit të kërkesës ishte vendosur e rivendosur në merita, nuk është proporcionale me qëllimin e ndjekur për garantimin e sigurisë juridike dhe administrimin e mirëfilltë të drejtësisë, si një ndër parimet bazë të sundimit të ligjit në një shoqëri demokratike dhe rezultojnë në cenim të së drejtës për “qasje në gjykatë”, garanci kjo e mishëruar në garancitë procedurale të përcaktuara përmes të drejtës në gjykim të drejtë dhe të paanshëm, të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së: - shkelje e të drejtave kushtetuese.

**Faktet**

Rrethanat e rastit konkret ndërlidhen me një vendim të vitit 2004 të punëdhënësit, përkatësisht Shërbimin Korrektues të Qendrës së Paraburgimit në Lipjan, për shpërbërjen e marrëdhënies së punës së parashtruesit të kërkesës, si rezultat i shkeljes disiplinore gjatë orarit të punës. Parashtruesi i kërkesës, kishte kontestuar këtë vendim në kuadër të organeve të punëdhënësit, instanca e dytë e së cilit, pas 6 (gjashtë) muajsh kishte refuzuar ankesën e parashtruesit të kërkesës. Kundër këtij vendimi, parashtruesi i kërkesës kishte filluar procedurat para gjykatave të rregullta. Gjykata Komunale në Lipjan kishte vendosur në favor të parashtruesit përkatës, duke e detyruar punëdhënësin që të njëjtin ta kthejë në vendin e tij të mëparshëm të

Çlan 31 [Pravo na pravično i  
nepristrasno suđenje]

*Pravo na “pristup sudu”*

**KI55/21, Podnosilac: Muhamet Ademi, ocena ustavnosti presuda Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 387/2020 od 13. januara 2021. godine**

Odbijanje tužbe podnosioca zahteva kao neblagovremena, jer u suštini, isti nije morao da čeka odluku drugostepenog organa nego da pokrene postupak po tužbi na osnovu administrativne ćutanja istog, nakon jedne decenije procedura u kojima tužba podnosioca zahteva bila odlučivana i ponovno odlučivana u meritumu, nije srazmerna cilju kojim se teži radi garantovanja pravne sigurnosti i pravilnog sprovođenja pravde, kao jedno od osnovnih načela vladavine prava jednog demokratskog društva i rezultira kršenjem prava na „pristup sudu“, garancija sadržana u procesnim garancijama definisanim pravom na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovano članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP-a: - povreda ustavnih prava.

**Činjenice**

Okolnosti konkretnog slučaja odnose se na jednu odluku iz 2004. godine poslodavca, odnosno Korektivne službe, Pritvorni Centar u Lipjanu, o prekidu radnog odnosa podnosiocu zahteva kao rezultat disciplinskih povreda tokom radnog vremena. Podnosilac zahteva je osporio ovu odluku u okviru organa poslodavca, čiji je drugi stepen nakon 6 (šest) meseci odbio žalbu podnosioca zahteva. Protiv ove odluke je podnosilac zahteva inicirao postupke pred redovnim sudovima. Opštinski sud u Lipjanu je odlučio u korist podnosioca zahteva, obavezujući poslodavca da istog vrati na njegovo prethodno radno mesto, prepoznajući mu sva prava koja proizilaze iz ovog radnog odnosa. Međutim, kao rezultat žalbi poslodavca u vezi sa tužbenim zahtevom podnosioca zahteva tokom perioda od 2006. godine do 2015. godine, postupci su sprovedeni u Okružnom sudu, pred Apelacionim Sudom, gde je ovaj tužbeni zahtev razmatran kako u pogledu proceduralnog aspekta tako i u meritumu

punës, duke i njohur atij të gjitha të drejtat që dalin nga kjo marrëdhënie e punës. Megjithatë, si rezultat i ankesave të punëdhënësit lidhur me kërkesëpadinë e parashtruesit të kërkesës, gjatë periudhës ndërmjet vitit 2006 deri në vitin 2015, procedurat ishin zhvilluar në Gjykatën e Qarkut, në Gjykatën e Apelit dhe në Gjykatën Supreme, në të cilat kjo kërkesëpadi ishte shqyrtuar si nga aspekti procedural dhe ai i meritave të kërkesëpadsë. Përfundimisht, çështja ishte kthyer në rivendosje në Gjykatën Themelore, e cila sërish kishte aprovuar në tërësi kërkesëpadinë e parashtruesit të kërkesës. Megjithatë, dhe duke vendosur sipas ankesës së punëdhënësit, Gjykata e Apelit kishte prishur Aktgjykimin e Gjykatës Themelore, duke e refuzuar kërkesëpadinë e parashtruesit të kërkesës, kësaj radhe me arsyetimin se padia fillestare ishte paraqitur jashtë afateve ligjore, siç ishte përcaktuar në Ligjin për të Drejtat Themelore të Marrëdhënies së Punës të 28 shtatorit 1989 të RSFJ-së. Duke vepruar sipas kërkesës për revizion, Gjykata e Supreme konfirmoi qëndrimin e Gjykatës së Apelit.

#### Ankesat e parashtruesit të kërkesës

Parashtruesi i kërkesës para Gjykatës i kontestoi konstatimet e lartcekura të Gjykatës Supreme, përfshirë edhe ato të Gjykatës së Apelit, duke pretenduar se të njëjtat janë nxjerrë në kundërshtim me të drejtat e tij kushtetuese, përkatësisht të drejtën për mjet juridik dhe mbrojtjen gjyqësore të të drejtave të përcaktuara me nenet 32 [E Drejta për Mjet Juridik] dhe 54 [Mbrojtja Gjyqësore e të Drejtave] të Kushtetutës.

#### Gjetjet e Gjykatës

Në vlerësimin e pretendimeve të parashtruesit të kërkesës, Gjykata fillimisht theksoi se rrethanat faktike dhe juridike të rastit konkret ngërthejnë elemente të së "drejtës për qasje në gjykatë", si pjesë përbërëse e së drejtës në gjykim të drejtë edhe të paanshëm, të garantuara me nenin 31 të Kushtetutës dhe me nenin 6 të KEDNJ-së. Gjykata, në këtë aspekt, duke shtjelluar dhe aplikuar

tužbenog zahteva. Konačno, pitanje je vraćeno na ponovno odlučivanje pred Osnovnim sudom, koji je opet u potpunosti usvojio tužbeni zahtev podnosioca zahteva. Međutim, odlučujući po žalbi poslodavca, Apelacioni sud je poništio presudu Osnovnog suda, odbijajući tužbeni zahtev podnosioca zahteva, ovog puta obrazlažući da je početna tužba podneta van zakonskih rokova, kako je to i bilo propisano u Zakonu o Osnovnim pravima iz radnog odnosa od 28. septembra 1989. godine SFRJ-a. Delujući po zahtevu za reviziju, Vrhovni Sud je potvrdio stav Apelacionog suda.

#### Navodi stranaka

Podnosilac zahteva je pred Sudom osporio gore navedene zaključke Vrhovnog Suda, uključujući i zaključke Apelacionog suda tvrdeći da su iste donete u suprotnosti sa njegovim ustavnim pravima odnosno sa pravom na pravno sredstvo i sudskom zaštitom prava, propisana u članovima 32 [Pravo na pravno sredstvo], odnosno 54 [Sudska zaštita prava] Ustava.

#### Nalazi Suda

U proceni navoda podnosioca zahteva, Sud je prvobitno naglasio da činjenične i pravne okolnosti ovog slučaja sadrže elemente „prava na pristup sudu“, kao integralni deo prava na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovanog članom 31. Ustava, i članom 6. EKLJP-a.

Sud je, s tim u vezi, razmatrajući i primenjujući principe koji su postavljeni u sudskoj praksi suda kao i u sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava, između ostalog, utvrdio da: (i) preterano formalno tumačenje i konstatacija u vezi sa primenljivošću odredbi Zakonu o Osnovnim pravima iz radnog odnosa od 28. septembra 1989. godine SFRJ-a od strane Vrhovnog suda, što je rezultiralo zaključkom da početna tužba podnosioca zahteva nije bila blagovremena, jer isti, u suštini, nije trebao da čeka odluku drugostepenog organa, već da je trebalo da deluje na osnovu administrativnog ćutanja istog, nakon jedne dekade postupaka gde je tužba podnosioca zahteva odlučivana i ponovno odlučivana u meritumu, nije srazmeran sa ciljem kojim se teži radi garancije pravne sigurnosti i pravilnog sprovođenja pravde, kao



parimet e vendosura përmes praktikës së saj gjyqësore dhe asaj të GJEDNJ-së, konstatoi ndër tjerash, se: (i) interpretimi tejet formalist dhe konstatimi në lidhje me aplikueshmërinë e dispozitave të Ligjit për të Drejtat Themelore të Marrëdhënies së Punës të 28 shtatorit 1989 të RSFJ-së, nga ana e Gjykatës Supreme, duke rezultuar në konstatimin se padia fillestare e parashtruesit të kërkesës ishte e paafatshme, sepse i njëjti, në esencë, nuk duhej të priste vendimin e organit të shkallës së dytë por të vepronte bazuar në heshtjen administrative të të njëjtit, pas një dekade procedurash në të cilat padia e parashtruesit të kërkesës ishte vendosur e rivendosur në merita, nuk është proporcional me qëllimin e ndjekur për garantimin e sigurisë juridike dhe administrimin e mirëfilltë të drejtësisë, si një ndër parimet bazë të sundimit të ligjit në një shoqëri demokratike; dhe (ii) si rezultat i këtij interpretimi dhe konstatimi të Gjykatës Supreme, parashtruesit të kërkesës i është mohuar “e drejta e tij e qasjes në gjykatë”, e rejtë kjo e mishëruar në garancitë procedurale të përcaktuara përmes të drejtës në gjykim të drejtë dhe të paanshëm, të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe me nenin 6 të KEDNJ-së.

#### Përfundim

Për pasojë dhe bazuar edhe në sqarimet e dhëna në Aktgjykimin e publikuar, Gjykata konstatoi se Aktgjykimi i kontestuar [Rev. nr. 387/2020] i 13 janarit 2021 i Gjykatës Supreme, është nxjerrë në kundërshtim me garancitë procedurale të garantuara me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së, dhe rrjedhimisht, shpalli të njëjtin të pavlefshëm, duke e kthyer në rivendosje në pajtueshmëri me konstatimet e Gjykatës Kushtetuese.

jednog od osnovnih principa vladavine prava u demokratskom društvu; i (ii) da je kao rezultat ovakvog tumačenja i nalaza Vrhovnog suda, podnosiocu zahteva je uskraćeno „pravo na pristup sudu“, pravo koje je uvršteno u proceduralnim garancijama propisanim u pravo na pravično i nepristrasno suđenje zagaranтовanog članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP-a.

#### Zaključak

Sledstveno, i na osnovu objašnjenja datih u objavljenom presudi, Sud je zaključio da je osporena presuda Vrhovnog Suda [Rev. Br. 387/2020] od 13. januara 2021. godine, doneto u suprotnosti sa proceduralnim garancijama koje su zagaranтовane članom 31. Ustava, u vezi sa članom 6. EKLJP-a, i samim tim je proglasio istu nevažećom vraćajući pitanje na ponovno odlučivanje u skladu sa zaključcima Ustavnog suda.



Neni 31 [E Drejta në Gjykim të  
Drejtë dhe të Paanshëm]

*Cenimi i parimit të "qasjes në gjykatë"*

**KI10/22, Parashtrues: Sindikata e Institutit të Mjekësisë Ligjore, Vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës Supreme, ARJ.nr. 115/2021, të 18 nëntorit 2021**

Është detyrim i gjykatave të rregullta që të sigurojnë ruajtjen e supremacisë juridike të ligjeve, duke përfshirë edhe vlerësimin e përputhshmërisë së akteve nënligjore me ligjin e aplikueshëm. Andaj, refuzimi i vlerësimit të ligjshmërisë së aktit nënligjor nga gjykatat e rregullta, me arsyetimin se akti i publikuar në Gazetë Zyrtare nuk është "akt përfundimtar në procedurë administrative", mohon të drejtën e "qasjes në gjykatë" të parashtruesve të kërkesës në kuptim të paragrafit 1 të nenit 31 të Kushtetutës dhe paragrafit 1 të nenit 6 të KEDNJ-së: shkelje e të drejtave kushtetuese.

**Faktet**

Rrethanat e rastit konkret, në esencë, ndërlihen me detyrimin e gjykatave të rregullta që të vlerësojnë ligjshmërinë e akteve nënligjore, duke përfshirë ato të nxjerra në procedurë administrative, siç është përcaktuar në ligjet e aplikueshme në kontekst të konfliktit dhe procedurës administrative. Më saktësisht, në rrethanat e rastit, parashtruesi i kërkesës, përkatësisht Sindikata e Institutit të Mjekësisë Ligjore, kishte kontestuar ligjshmërinë e Rregullores MD-Nr. 01/2020 për Organizimin e Brendshëm dhe Sistematizimin e Institutit të Mjekësisë Ligjore të Ministrisë së Drejtësisë në raport me Ligjin nr.05/L-060 për Mjekësinë Ligjore, duke pretenduar se Rregullorja në fjalë është në kundërshtim me nenin 15 (Veprimtaria e Institutit) të këtij ligji. Rregullorja e kontestuar ishte nxjerrë nga Ministria e Drejtësisë dhe ishte publikuar në Gazetën Zyrtare të Republikës së Kosovës, më 3 janar 2021. Kjo

Çlan 31 [Pravo na pravično i  
nepristrasno suđenje]

*Povreda načela "pristupa sudu"*

**KI10/22, Podnosilac: Sindikat Instituta za sudsku medicinu, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova ARJ. br. 115/2021 od 18. novembra 2021. godine**

Obaveza je redovnih sudova da obezbede očuvanje pravne supremacije zakona, uključujući i ocenu usaglašenosti podzakonskih akata sa važećim zakonom. Prema tome, odbijanjem ocene zakonitosti podzakonskog akta od strane redovnih sudova, sa obrazloženjem da akt koji je objavljen u Službenom listu nije "pravosnažni akt u upravnom postupku", podnosiocima zahteva je uskraćeno pravo na "pristup sudu" u smislu stava 1. člana 31. Ustava i stava 1. člana 6. EKLJP: povreda ustavnih prava.

**Činjenice**

Okolnosti konkretnog slučaja se, u suštini, odnose na obavezu redovnih sudova da ocenjuju zakonitost podzakonskih akata, uključujući i one donete u upravnom postupku, kao što je to definisano važećim zakonima u kontekstu sukoba i upravnog postupka. Tačnije, u okolnostima slučaja, podnosilac zahteva, odnosno Sindikat Instituta za sudsku medicinu, osporio je zakonitost Uredbe MP-br. 01/2020 o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Instituta sudske medicine Ministarstva pravde u vezi sa Zakonom br. 05/L-060 o sudskoj medicini, navodeći da je predmetna Uredba u suprotnosti sa članom 15. [Delatnost Instituta] ovog zakona. Osporenu Uredbu je izdalo Ministarstvo pravde i objavljeno je u Službenom listu Republike Kosovo 3. januara 2021. godine. Ova Uredba je prvo osporena u okviru Ministarstva pravde. Uzimajući u obzir da i pored zahteva Pravne kancelarije pri Kancelariji premijera da se ista promeni u skladu sa važećim zakonom, relevantno ministarstvo nije preduzelo radnje. Podnosilac zahteva je podneo tužbu za pokretanje upravnog spora, tražeći od Osnovnog suda u Prištini da oceni zakonitost osporene Uredbe. Osnovni sud je odbio tužbu podnosioca zahteva,

rregullore fillimisht ishte kontestuar në kuadër të Ministrisë së Drejtësisë. Duke marrë parasysh që përkundër kërkesave edhe të Zyrës Ligjore të Zyres së Kryeministrit, që e njëjta të ndryshohej për të qenë në përputhje me ligjin e aplikueshëm, Ministria përkatëse nuk kishte ndërmarrë veprim. Parashtruesi i kërkesës kishte paraqitur padi për fillimin e konfliktit administrativ, duke kërkuar nga Gjykata Themelore në Prishtinë vlerësimin e ligjshmërisë së Rregullores së kontestuar. Gjykata Themelore hodhi poshtë padinë e parashtruesit të kërkesës, ndër të tjera, me arsyetimin se Rregullorja e kontestuar nuk paraqet akt përfundimtar në procedurën administrative ndaj të cilit mund të bëhet vlerësimi i ligjshmërisë së tij në procedurë gjyqësore, duke u referuar në Ligjin nr. 03/L-202 për Konfliktet Administrative dhe në Ligjin nr. 05/L-031 për Procedurën e Përgjithshme Administrative. Vendimi i Gjykatës Themelore u konfirmua nga Gjykata e Apelit dhe Gjykata Supreme.

#### Ankesa e parashtruesit të kërkesës

Parashtruesi i kërkesës para Gjykatës kontestoi konstatimet e Gjykatës Supreme, duke pretenduar, ndër të tjera, se si pasojë e refuzimit të shqyrtimit në merita të çështjes së përputhshmërisë së Rregullores së kontestuar me Ligjin për Mjekësinë Ligjore, gjykatat e rregullta kanë dështuar që të përmbushin detyrën e tyre të vlerësimit të ligjshmërisë së akteve nënligjore, duke rezultuar kështu në shkelje të detyrimeve kushtetuese të përcaktuara me nenet 32 [E Drejta për Mjete Juridike] dhe 54 [Mbrojtja Gjyqësore e të Drejtave] të Kushtetutës. Avokati i Popullit, përmes shkresave të dorëzuara fillimisht në Gjykatën Supreme dhe më pas në Gjykatën Kushtetuese, ndër të tjera, theksoi rëndësinë e qartësimit të gjykatave me kompetencë për të vlerësuar ligjshmërinë e akteve nënligjore, gjithashtu duke mbajtur, në parim, qëndrimin se gjykatat e rregullta kanë kompetencë të bëjnë vlerësimin e ligjshmërisë së akteve të tilla bazuar në ligjet e aplikueshme në procedurë administra-

između ostalog, i na osnovu toga što osporena Uredba ne predstavlja konačni akt u upravnom postupku protiv kojeg se može oceniti njena zakonitost u sudskom postupku, pozivajući se na Zakon br. 03/L-202 o upravnim sporovima i Zakon br. 05/L-031 o opštoj upravnoj proceduri. Odluku Osnovnog suda su potvrdili i Apelacioni sud i Vrhovni sud.

#### Žalba podnosioca zahteva

Podnosilac zahteva je pred Sudom osporavao zaključke Vrhovnog suda, tvrdeći, između ostalog, da kao rezultat odbijanja da se razmatra meritum pitanja usaglašenosti osporene Uredbe sa Zakonom o sudskoj medicini, redovni sudovi nisu ispunili njihovu dužnost ocene zakonitosti podzakonskih akata, što je dovelo do povrede ustavnih obaveza definisani članovima 32. [Pravo na pravno sredstvo] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava. Ombudsman je, kroz spise dostavljene prvo Vrhovnom sudu, a zatim i Ustavnom sudu, između ostalog, istakao značaj razjašnjenja sudova koji su nadležni za ocenjivanje zakonitosti podzakonskih akata, zadržavajući, takođe, u načelu stav da redovni sudovi imaju nadležnost da ocenjuju zakonitost takvih akata na osnovu važećih zakona u upravnom postupku.

#### Nalazi Suda

Sud je razmotrio navode podnosioca zahteva sa stanovišta “pristupa sudu”, pravo koje je sadržano u garancijama definisanim članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP. U tom kontekstu, Sud je prvo razradio opšta načela svoje sudske prakse i prakse Evropskog suda za ljudska prava u pogledu prava na “pristup sudu”, a zatim ih je primenio na okolnosti konkretnog slučaja. Pored toga, Sud je takođe razradio: (i) pitanja u vezi sa hijerarhijom pravnih akata u ustavnom sistemu Republike Kosovo; kao i (ii) pitanja u vezi sa obavezama i ovlašćenjima kontrole ustavnosti i zakonitosti pravnih akata. U tom aspektu, Sud je istakao da je obaveza redovnih sudova da obezbede očuvanje pravne supremacije zakona, uključujući i ocenu usaglašenosti podzakonskih akata sa važećim zakonom. Sud je takođe pojasnio da je takva obaveza, osim što proizilazi iz Ustava, jasno definisana i Zakonom o upravnim sporovima. Po oceni Suda,

tive.

#### Gjetjet e Gjykatës

Gjykata trajtoi pretendimet e parashtuesit të kërkesës nga këndvështrimi i “qasjes në gjykatë”, e drejtë kjo e ngërthyer në garancitë e përcaktuara përmes nenit 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së. Në këtë kontekst, Gjykata fillimisht shtjelloi parimet e përgjithshme të praktikës së saj gjyqësore dhe të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut përkitazi me të drejtën për “qasje në gjykatë”, dhe më pas aplikoi të njëjtat në rrethanat e rastit konkret. Për më tepër, Gjykata gjithashtu shtjelloi: (i) çështjet që ndërlidhen me hierarkinë e akteve juridike në sistemin kushtetues të Republikës së Kosovës; si dhe (ii) çështjet që ndërlidhen me detyrimet dhe kompetencat e kontrollit të kushtetutshmërisë dhe ligjshmërisë së akteve juridike. Në këtë aspekt, Gjykata theksoi se është detyrim i gjykatave të rregullta, që të sigurojnë ruajtjen e supremacisë juridike të ligjeve, duke përfshirë edhe vlerësimin e përputhshmërisë së akteve nënligjore me ligjin e aplikueshëm. Gjykata gjithashtu sqaroi që një detyrim i tillë, përpos që buron nga Kushtetuta, është po ashtu qartësisht i përcaktuar në Ligjin për Konfliktet Administrative. Në vlerësimin e Gjykatës, gjykatat e rregullta, duke refuzuar vlerësimin e ligjshmërisë së aktit nënligjor, përkatësisht të Rregullores së kontestuar, në raport me nenin 15 të Ligjit për Mjekësinë Ligjore, ndër të tjera, me arsyetimin se akti i publikuar në Gazetë Zyrtare nuk është “akt përfundimtar në procedurë administrative”, parashtuesit të kërkesës ia kanë mohuar të drejtën e “qasjes në gjykatë”, në kuptim të paragrafit 1 të nenit 31 të Kushtetutës, në lidhje me paragrafin 1 të nenit 6 të KEDNJ-së.

#### Përfundimi

Përfundimisht, mbështetur në rrethanat e rastit konkret dhe bazuar edhe në sqarimet e dhëna në Aktgjykimin e publikuar, Gjykata konstatoi se, Aktgjykimi [ARJ.nr. 115/2021] i 18 nëntorit 2021 i Gjykatës Supreme, lidhur me Aktvendimin

redovni sudovi su, odbijajući da ocene zakonitost podzakonskog akta, odnosno osporenu Uredbu, u vezi sa članom 15. Zakona o sudskoj medicini, između ostalog i po osnovu toga što akt objavljen u Službenom listu nije “pravosnažan akt u upravnom postupku”, podnosiocu zahteva uskratili pravo na “pristup sudu”, u smislu stava 1. člana 31. Ustava u vezi sa stavom 1. člana 6. EKLJP.

#### Zaključak

Konačno, na osnovu okolnosti ovog slučaja i na osnovu pojašnjenja datih u objavljenoj presudi, Sud je utvrdio da presuda [ARJ. br. 115/2021] od 18. novembra 2021. godine Vrhovnog suda u vezi sa rešenjem [AA. br. 651/2021] od 6. avgusta 2021. godine Apelacionog suda i rešenjem [A. br. 1430/21] od 5. jula 2021. godine Osnovnog suda u Prištini, treba da se proglase ništavim i stvar vrati na presuđivanje Osnovnom sudu u Prištini.

[AA.nr.651/2021] e 6 gushtit 2021 të Gjykatës së Apelit, si dhe Aktvendimin [A.nr. 1430/21] e 5 korrikut 2021 të Gjykatës Themelore në Prishtinë, duhet të shpallen të pavlefshëm dhe çështja të kthehet në rivendosje në Gjykatën Themelore në Prishtinë.

**Neni 31 [E Drejta në Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm]**

***Cenimi i parimit të gjykimit "brenda një afati të arsyeshëm"***

**KI19/21, Parashtrues: Sadik Pllana, Vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit, Rev.nr. 239/2019, të 26 nëntorit 2020, të Gjykatës Supreme**

Kohëzgjatja e procedurave gjyqësore për më shumë se katërmëdhjetë vjet në një rast që nuk ka qenë i ndërlikuar, sepse gjykatat e rregullta thjeshtë kanë aplikuar dhe interpretuar dispozitat e ligjit të aplikueshëm përkitazi me afatshmërinë dhe parashkrimin e kërkesëpadisë përkatëse, kur parashtruesi i kërkesës nuk ka kontribuar në tejzgjatjen e procedurës përmes veprimeve të tij dhe vetëm ka ndjekur hapat proceduralë për realizimin e të drejtës së tij për kompensim të dëmit që e kishte pësuar në vendin e punës, përbën shkelje të parimit të gjykimit "brenda një afati të arsyeshëm", të garantuar me paragrafin 2 të nenit 31 të Kushtetutës në lidhje me paragrafin 1 të nenit 6 të KEDNJ-së: shkelje e të drejtave kushtetuese.

**Faktet**

Rrethanat e rastit konkret ndërlidhen me një padi për kompensim të dëmit, të cilën parashtruesi i kërkesës e kishte ngritur kundër Ministrisë së Arsimit Shkencës dhe Teknologjisë në vitin 2000, pas lëndimeve trupore që kishte pësuar në vendin e punës në objektin e Shkollës Filllore "Enver Hadri", në Smrekonicë të Vushtrrisë. Që nga padia fillestare, përkitazi me këtë rast janë zhvilluar dy procedura të ndryshme gjyqësore përgjatë njëzet viteve. Më saktësisht, padia e parë e pa-

**Çlan 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]**

***Povreda načela suđenja "u razumnom roku"***

**KI19/21, Podnosilac: Sadik Pllana, Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Rev. br. 239/2019 od 26. novembra 2020. godine**

Vremensko trajanje sudskih postupaka koje je duže od četrnaest (14) godina u jednom predmetu koji nije bio složen jer su redovni sudovi jednostavno primenili i tumačili odredbe važećeg zakona u pogledu blagovremenosti i zastarelosti relevantnog tužbenog zahteva, kada podnosilac zahteva svojim radnjama nije doprineo odugovlačenju postupka i samo se pridržavao procesnih radnji radi ostvarivanja svog prava na naknadu štete koju je pretrpeo na radnom mestu, predstavlja povredu načela suđenja "u razumnom roku" zagaranovanog stavom 2. člana 31. Ustava u vezi sa stavom 1. člana 6. EKLJP: *povreda ustavnih prava.*

**Činjenice**

Okolnosti konkretnog slučaja povezane su sa tužbom za naknadu štete, koju je podnosilac zahteva podneo 2000. godine protiv Ministarstva obrazovanja, nauke i tehnologije, nakon telesnih povreda koje je zadobio na radnom mestu u objektu Osnovne škole "Enver Hadri" u Smrekovnici, Vučitrn. Od prvobitne tužbe, u vezi sa ovim slučajem, vođena su dva različita sudska postupka tokom perioda od dvadeset godina. Tačnije, prva tužba podnosioca zahteva okončana je rešenjem [Rev. br. 97/2004] Vrhovnog suda od 25. januara 2005. godine, a kojim je utvrđeno da je tužba podnosioca zahteva nedozvoljena zbog toga što Ministarstvu obrazovanja, nauke i tehnologije nedostaje pa-

rashtruesit të kërkesës kishte përfunduar me Aktvendimin [Rev.nr.97/2004] të 25 janarit 2005 të Gjykatës Supreme dhe përmes të cilit ishte konstatuar se padia e parashtruesit të kërkesës është e palejuar, për shkak se Ministrisë së Arsimit Shkencës dhe Teknologjisë i mungon legjitimiteti pasiv procedural. Ndërsa, padia e dytë e parashtruesit të kërkesës, e ngritur në vitin 2006, me të njëjtin objekt kontesti, por kësaj radhe kundër Shkollës Fillore “Enver Hadri”, pas tri vendimeve të Gjykatës Komunale, respektivisht Themelore, dhe tri vendimeve të Gjykatës së Apelit, përfundimisht kishte përfunduar përmes Aktgjykimit të Gjykatës Supreme, të vitit 2020, sipas të cilit, ndër të tjera, padia e parashtruesit të kërkesës është shpallur e pasafatshme për shkak të afateve të parashkrimit. Parashtruesi i kërkesës para Gjykatës kontestoi konstatimet e Gjykatës Supreme, duke pretenduar, ndër të tjera, se: (i) gjykatat e rregullta kishin zbatuar dhe interpretuar në mënyrë arbitrare ligjin lidhur me parashkrimin e kërkesëpadisë së tij; dhe se (ii) çështja e tij nuk është gjykuar brenda një afati të arsyeshëm, në kundërshtim me garancitë e së drejtës për një gjykim të drejtë dhe të paanshëm, të përcaktuara me nenin 31 të Kushtetutës dhe me nenin 6 të KEDNJ-së.

#### Ankesa e parashtruesit të kërkesës

Përkitazi me pretendimin e parashtruesit të kërkesës për interpretimin qartazi të gabuar ose arbitrar të ligjit nga gjykatat e rregullta lidhur me parashkrimin e kërkesëpadisë, Gjykata konstatoi se nuk ka pasur shkelje të së drejtës për një gjykim të drejtë, të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me paragrafin 1 të nenit 6 të KEDNJ-së, sepse bazuar në arsyetimet e dhëna nga gjykatat e rregullta, parashtruesi i kërkesës nuk kishte paraqitur kërkesëpadinë e tij në pajtim me afatet e përcaktuara me dispozitat përkatëse të Ligjit për Marrëdhëniet e Detyrimeve të vitit 1978. Megjithatë, Gjykata, konstatoi se tejzgjatja e procedurave gjyqësore në rrethanat e rastit konkret, kishte rezultuar në shkelje të neneve të lar-

sivna procesna legitimacija. S druge strane, druga tužba podnosioca zahteva koja je podneta 2006. godine, sa istim predmetom spora, ali ovog puta protiv Osnovne škole “Enver Hadri”, nakon tri odluke Opštinskog, odnosno Osnovnog suda i tri odluke Apelacionog suda, na kraju je okončana presudom Vrhovnog suda iz 2020. godine, prema kojoj je, između ostalog, tužba podnosioca zahteva proglašena neblagovremenom zbog rokova zastarelosti. Podnositelj zahteva je pred Sudom osporio nalaze Vrhovnog suda, navodeći, između ostalog, (i) da su redovni sudovi arbitrarno primenili i protumačili zakon po pitanju zastarelosti njegovog tužbenog zahteva; i (ii) da njegov predmet nije rešen u razumnom roku u suprotnosti sa garancijama prava na pravično i nepristrasno suđenje utvrđenim članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP.

#### Žalba podnosioca zahteva

Povodom navoda podnosioca zahteva o očigledno pogrešnom ili proizvoljnom tumačenju zakona od strane redovnih sudova po pitanju zastarelosti tužbenog zahteva, Sud je utvrdio da nije došlo do povrede prava na pravično suđenje zagarantovanog članom 31. Ustava u vezi sa stavom 1. člana 6. EKLJP, jer na osnovu obrazloženja koja su izneli redovni sudovi, podnosilac zahteva nije podneo svoj tužbeni zahtev u skladu sa rokovima koji su određeni relevantnim odredbama Zakona o obligacionim odnosima iz 1978. godine. Međutim, Sud je utvrdio da je prekomerno trajanje sudskih postupaka u okolnostima konkretnog slučaja rezultiralo povredom gore navedenih članova.

#### Nalazi Suda

Tačnije, prilikom ocene navoda podnosioca zahteva da njegov predmet nije rešen u razumnom roku, Sud je prvo izložio opšta načela svoje sudske prakse i sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava, a zatim je primenio ista na okolnosti konkretnog slučaja. Sud je naglasio da prema ovim načelima, računanje vremenskog trajanja postupaka počinje od trenutka kada se nadležni sud pokrene na zahtev stranaka radi utvrđivanja navodnog prava ili legitimnog interesa i traje do donošenja i izvršenja konačne sudske odluke



tcekura.

#### Gjetjet e Gjykatës

Më saktësisht, në vlerësimin e pretendimit të parashtruesit të kërkesës se çështja e tij nuk ishte vendosur brenda një afati të arsyeshëm, Gjykata fillimisht shtjelloi parimet e përgjithshme të praktikës së saj gjyqësore dhe të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut, dhe më pas i aplikoi të njëjtat në rrethanat e rastit konkret. Gjykata theksoi se, sipas këtyre parimeve, përlogaritja e shtrirjes në kohë të procedurave fillon në momentin kur gjykata kompetente vihet në lëvizje me kërkesë të palëve për vendosjen e një të drejte apo interesi legjitim të pretenduar dhe vazhdon deri në nxjerrjen dhe zbatimin e një vendimi gjyqësor përfundimtar nga një instancë kompetente gjyqësore e fundit. Ndërsa, arsyeshmëria e kohëzgjatjes së procedurës duhet të vlerësohet në dritën e rrethanave të rastit, bazuar në: (i) ndërlikueshmërinë e rastit; (ii) sjelljen e palëve në procedurë; (iii) sjelljen e gjykatës kompetente ose autoriteteve të tjera publike; si dhe (iv) rëndësinë e asaj çfarë rrezikon parashtruesi i kërkesës në kontest.

Lidhur me periudhën që duhet të merret parasysh në rastin konkret, Gjykata së pari sqaroi se, ajo nuk mund të marrë parasysh periudhën kohore lidhur me padinë e parë, pasi e njëjta ishte inicuar nga parashtruesi i kërkesës më 2 nëntor 2000 dhe procedurat rreth saj kanë përfunduar më 25 janar 2005, përkatësisht, para se të hynte në fuqi Kushtetuta, më 15 qershor 2008, dhe se ajo nuk mund të vlerësojë kushtetutshmërinë e akteve juridike para hyrjes në fuqi të Kushtetutës. Rrjedhimisht, Gjykata vlerësoi se periudha që duhet marrë parasysh në lidhje me pretendimin e parashtruesit të kërkesës për vendosjen e rastit të tij brenda një periudhe të arsyeshme kohore, llogaritet nga data e parashtrimit të padisë së dytë, përkatësisht më 18 prill 2006, e deri në vendimin e fundit lidhur me padinë e parashtruesit të kërkesës, përkatësisht Aktgjykimin [Rev.nr. 239/2019] të 26 nëntorit 2020 të Gjykatës

od strane poslednje nadležne sudske instance. Inače, razumnost trajanja postupka se mora proceniti u svetlu okolnosti slučaja, zasnovano na: (i) složenosti slučaja; (ii) ponašanju stranaka u postupku; (iii) ponašanju nadležnog suda ili drugih javnih vlasti; kao i (iv) važnosti onoga što se za podnosioca dovodi u pitanje u sporu.

Što se tiče perioda koji treba uzeti u obzir u konkretnom slučaju, Sud je prvo objasnio da ne može uzeti u obzir vremenski period koji se odnosi na prvu tužbu pošto je podnosilac zahteva podneo istu 2. novembra 2000. godine i postupci povodom nje okončani 25. januara 2005. godine, odnosno, pre stupanja na snagu Ustava Republike Kosovo, 15. juna 2008. godine, i da on ne može ocenjivati ustavnost pravnih akata od pre stupanja na snagu Ustava. Shodno tome, Sud je ocenio da se period koji treba uzeti u obzir u vezi sa navodom podnosioca zahteva o rešavanju njegovog predmeta u razumnom roku, računa od dana podnošenja druge tužbe, odnosno od 18. aprila 2006. godine pa do konačne odluke povodom tužbe podnosioca zahteva, odnosno presude [Rev. br. 239/2019] Vrhovnog suda od 26. novembra 2020. godine. Takođe, prilikom primene kriterijuma koji se odnose na opravdanost prekomernog trajanja postupaka, Sud je prvo utvrdio: (i) da konkretni slučaj nije bio složen jer su redovni sudovi jednostavno primenili i protumačili odredbe važećeg zakona u pogledu blagovremenosti i zastarevanja predmetnog tužbenog zahteva; (ii) da podnosilac zahteva svojim radnjama nije doprineo prekomernom trajanju postupka, i da je samo sledio procesne korake radi ostvarivanja svog prava na naknadu štete koju je pretrpeo na radnom mestu; te (iii) da je redovnim sudovima bilo potrebno više od četrnaest godina da pravosnažnom odlukom utvrde da li je tužbeni zahtev podnosioca zahteva zastareo ili ne. S obzirom na kumulativnu primenu gore navedenih kriterijuma, Sud je utvrdio da se u okolnostima predmetnog slučaja, vremensko trajanje postupka ne može smatrati razumnim i da je kao rezultat toga došlo do povrede stava 2. člana 31. Ustava u vezi sa stavom 1. člana 6. EKLJP, u pogledu prava na pravično suđenje u razumnom roku.

Supreme. Ndërsa, në aplikimin e kriterëve përkitazi me arsyeshmërinë e tejzgjatjes së procedurave, Gjykata fillimisht konstatoi se rasti konkret: (i) nuk ka qenë i ndërlikuar sepse gjykatat e rregullta thjeshtë kanë aplikuar dhe interpretuar dispozitat e ligjit të aplikueshëm përkitazi me afatshmërinë dhe parashkrimin e kërkesëpadisë përkatëse; (ii) parashtruesi i kërkesës nuk ka kontribuar në tejzgjatjen e procedurës përmes veprimeve të tij dhe vetëm ka ndjekur hapat procedural për realizimin e të drejtës së tij për kompensim të dëmit që e kishte pësuar në vendin e punës; kurse (iii) gjykatave të rregullta iu është dashur më shumë se katërbëdhjetë vjet për të konstatuar me vendim të formës së prerë nëse kërkesëpadia e parashtruesit të kërkesës është parashkruar ose jo. Marrë parasysh aplikimin kumulativ të kriterëve të lartcekura, Gjykata konstatoi se në rrethanat e rastit përkatës, kohëzgjatja e procedurës nuk mund të konsiderohet e arsyeshme dhe se, për pasojë, ka pasur shkelje të paragrafit 2 të nenit 31 të Kushtetutës, në lidhje me paragrafin 1 të nenit 6 të KEDNJ-së, përkitazi me të drejtën për një gjykim të drejtë brenda një afati të arsyeshëm kohor.

#### Përfundimi

Në fund, marrë parasysh konstatimin e Gjykatës, se Aktgjykimi i kontestuar i Gjykatës Supreme ishte nxjerrë vetëm në shkelje të së drejtës për një vendim gjyqësor brenda një afati të arsyeshëm kohor, Gjykata nuk e shfuqizoi të njëjtin. Gjykata gjithashtu sqaroi që ajo nuk ka kompetencën e akordimit të kompensimit, por që bazuar në praktikën e saj gjyqësore, parashtruesi i kërkesës mund të shfrytëzojë mjetet juridike në dispozicion sipas legjislacionit në fuqi, për realizimin e mëtejshëm të të drejtave të tij, duke përfshirë edhe të drejtën për të kërkuar kompensimin e dëmit material dhe jo-material, si rezultat i shkeljes së të drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm brenda një afati të arsyeshëm, të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe me nenin 6 të KEDNJ-së.

#### Zaključak

Na kraju, imajući u vidu utvrđenje Suda da je osporena presuda Vrhovnog suda doneta samo uz povredu prava na sudsku odluku u razumnom roku, Sud nije poništio istu. Sud je takođe objasnio da nema ovlašćenje da dosuđuje naknadu, ali da na osnovu njegove sudske prakse, podnosilac zahteva može da koristi pravna sredstva koja su mu na raspolaganju po važećem zakonu, u cilju daljeg ostvarivanja svojih prava, uključujući i pravo da traži naknadu materijalne i nematerijalne štete, kao rezultat povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje u razumnom roku, zagarantovanog članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP.

## Neni 31 [E Drejta në Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm]

### *E drejta për një vendim të arsyetuar*

**KI49/20, Parashtruese: Shehide Muhadri, Kërkesë për vlerësim të kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të Kosovës [Ac. nr. 530/2016], të 10 dhjetorit 2019**

Mosdhënia e përgjigjeve të qarta dhe të plota përkitazi me pretendimet thelbësore dhe përcaktuese të ngritura nga parashtruesja e kërkesës, më konkretisht mosarsyetimi nga gjykatat e rregullta (i) nëse ka pasur trajtim dhe vendimmarrje divergjente të Gjykatës Themelore në rrethanat e ngjashme faktike dhe juridike; dhe (ii) nëse përgjigja është pozitive, a ekzistojnë justifikime të arsyeshme për një devijim të tillë të praktikës gjyqësore, rezulton në shkelje të së drejtës për një vendim të arsyetuar, si pjesë përbërëse e së drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së: - shkelje e të drejtave kushtetuese

#### Faktet

Rrethanat e rastin konkret ndërlidhen me të drejtën e pronësisë mbi një numër të parcelave të tokës, të cilat Komuna e Lipjanit i kishte blerë nga pronarët privat në vitet e 60-ta, me fondet e sigurara nga Fondi Ndërkombëtar për Refugjatë, Organizata e Kombeve të Bashkuara, me qëllim të vendosjes dhe integritetit të refugjatëve që kishin ardhur nga Shqipëria në Kosovë në vitet e 60-ta. Përkundër faktit se parcelat iu dhanë për shfrytëzim refugjatëve, në mesin e të cilëve ishte edhe parashtruesja e kërkesës, ato mbetën të regjistruara si pronë e Komunës së Lipjanit.

Parashtruesja e kërkesës dhe një grup i personave të tjerë kishin parashtruar padi në Gjykatën Komunale në Lipjan, kundër Komunës së Lipjanit, përmes së cilës kerkuan vërtetimin e pronësisë mbi parcelat kontestuese, duke pretenduar se ata kanë qenë në posedim të ligjshëm të parcelave që

## Çlan 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

### *Pravo na obrazloženu odluku*

**KI49/20, Podnositeljka: Shehide Muhadri, zahtev za ocenu ustavnosti presude [Ac. br. 530/2016] Apelacionog suda Kosova od 10. decembra 2019. godine**

To što nisu pruženi jasni i potpuni odgovori u vezi sa bitnim i odlučujućim navodima koje je iznela podnositeljka zahteva, konkretnije to što redovni sudovi nisu obrazložili (i) da li je bilo različitog tretiranja i odlučivanja Osnovnog suda u sličnim činjeničnim i pravnim okolnostima; i (ii) ako je odgovor pozitivan, da li postoje razumna opravdanja za takvo odstupanje od sudske prakse, ima za rezultat povredu prava na obrazloženu odluku, kao sastavnog dela prava na pravično i nepristrasno suđenje zagaranatovanog članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP: - povreda ustavnih prava

#### Činjenice

Okolnosti ovog slučaja se odnose na pravo svojine na jednom broju parcela koje je opština Lipljan 60-ih godina otkupila od privatnih vlasnika sredstvima Međunarodnog fonda za izbeglice Organizacije Ujedinjenih nacija u cilju nastanjivanja i integracije izbeglica koje su došle iz Albanije na Kosovo 60-ih godina. Uprkos činjenici da su parcele date na korišćenje izbeglicama, među kojima je bila i podnositeljka zahteva, one su ostale upisane kao vlasništvo opštine Lipljan.

Podnositeljka zahteva i grupa drugih lica su podneli tužbu Opštinskom sudu u Lipljanu protiv opštine Lipljan, kojom su tražili utvrđivanje svojine nad spornim parcelama, tvrdeći da su bili u zakonitom posedu parcela još od 1969. godine. Opštinski sud u Lipljanu je usvojio tužbu i doneo presudu kojom se priznaje pravo svojine tužiocima, uključujući i podnositeljku zahteva. Međutim, Apelacioni sud je, po žalbi opštine Lipljan, poništio presudu Osnovnog suda, vraćajući slučaj na preispitivanje. Osnovni sud je u ponovljenom postupku odbio tužbeni zahtev podnosi-

nga viti 1969. Gjykata Komunale në Lipjan aprovoi padinë dhe nxori Aktgjykimin përmes së cilit paditësve, përfshirë edhe parashtruesen e kërkesës, ua njohu të drejtën e pronësisë. Megjithatë, Gjykata e Apelit, pas ankesës së Komunes së Lipjanit e kishte anuluar Aktgjykimin e Gjykatës Themelore, duke e kthyer çështjen në rivendosje. Në procedurën e përsëritur, Gjykata Themelore e refuzoi kërkesëpadinë e parashtrueses së kërkesës dhe paditësve të tjerë, pasi vlerësoi që sipas legjislacionit në fuqi, e drejta e pronësisë në pronë shoqërore në asnjë rrethanë nuk mund të fitohet mbi bazën e parashkrimit. Paditësit, duke përfshirë edhe parashtruesen e kërkesës, parashtruan ankesë në Gjykatën e Apelit, me pretendimin se Gjykata Themelore ka devijuar nga praktika e saj gjyqësore, pasi që në rrethana të ngjashme me paditës të tjerë, Gjykata Themelore kishte njohur të drejtën në pronë si pasojë e parashkrimit. Gjykata e Apelit refuzoi si të pabazuar pretendimet ankimore të parashtrueses së kërkesës, duke vërtetuar vendimin e Gjykatës Themelore. Duke kontestuar vendimin e Gjykatës së Apelit, parashtruesja e kërkesës, përmes kërkesës KI145/18, kishte kërkuar nga Gjykata Kushtetuese vlerësimin e kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës së Apelit, duke pretenduar mes tjerash, shkelje të neneve 24 dhe 31 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës në lidhje me nenin 6 (E drejta për një proces të rregullt) të KEDNJ-së.

Duke analizuar dhe shqyrtuar pretendimet e parashtrueses në kërkesën KI 145/18, në kontekst të së drejtës për një vendim të arsyetuar gjyqësor, Gjykata, përmes Aktgjykimit KI145/18 të 19 korrikut 2018, kishte arritur në përfundimin se, Gjykata e Apelit nuk i ishte përgjigjur pretendimit të parashtrueses së kërkesës për përkitazi me diskriminimin por edhe shmangien nga praktika gjyqësore e Gjykatës Themelore në rrethana të ngjashme juridike dhe faktike. Rrjedhimisht, Gjykata kishte konstatuar se Aktgjykimi i Gjykatës së Apelit ishte nxjerrë në kundërshtim

teljke zahteva i drugih tužilaca, ocenivši da se prema važećim zakonima pravo svojine na društvenoj svojini ni u kom slučaju ne može steći na osnovu zastarelosti. Tužioc, uključujući i podnositeljku zahteva, uložili su žalbu Apelacionom sudu, navodeći da je Osnovni sud odstupio od svoje sudske prakse, jer je u sličnim okolnostima i drugim tužiocima, Osnovni sud priznao pravo na imovinu kao posledicu zastarelosti. Apelacioni sud je odbio, kao neosnovane, žalbene navode podnositeljke zahteva, potvrdivši odluku Osnovnog suda. Osporavajući odluku Apelacionog suda, podnositeljka zahteva je zahtevom KI145/18 tražila od Ustavnog suda da oceni ustavnost presude Apelacionog suda, navodeći, između ostalog, povredu člana 24. i 31. Ustava Republike Kosovo u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a.

Analizirajući i razmatrajući navode podnositeljke u zahtevu KI145/18 u kontekstu prava na obrazloženu sudske odluku, Sud je presudom KI145/18 od 19. jula 2018. godine zaključio da Apelacioni sud nije odgovorio na navod podnositeljke zahteva u vezi diskriminacije, ali i odstupanja od sudske prakse Osnovnog suda u sličnim pravnim i činjeničnim okolnostima. Shodno tome, Sud je utvrdio da je presuda Apelacionog suda doneta u suprotnosti sa procesnim garancijama utvrđenim u članu 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a i vratio predmet Apelacionom sudu na ponovno odlučivanje.

U ponovljenom postupku, Apelacioni sud je ponovo odbio tužbu podnositeljke zahteva. Apelacioni sud je u novoj odluci, između ostalog, istakao da (i) je tačno da se slučaj podnositeljke zahteva i drugi slučajevi na koje se ista poziva odnose na „iste činjenične i pravne okolnosti“; i (ii) ne može se smatrati da ove odluke predstavljaju izvor prava, odnosno da drugačije odlučivanje od ovih odluka ne znači da postoji odstupanje od sudske prakse; ali (iii) uprkos činjenici da je ocenio da su činjenične i pravne okolnosti bile iste, nije obrazložio, uprkos konkretnim navodima podnositeljke zahteva, drugačije odlučivanje u okolnostima njenog slučaja; i (iv) nije razmotrio glavni zaključak prethodne presude Suda, odnosno presude KI145/18, da je navod podnositeljke zahteva o nejednakom tre-

me garancitë procedurale të përcaktuara përmes nenit 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së dhe kishte kthyer çështjen në rivendosje në Gjykatën e Apelit.

Në procedurën e përsëritur, Gjykata e Apelit sërish refuzoi padinë e parashtrueses së kërkesës. Gjykata e Apelit, përmes vendimit të ri, ndër të tjera, kishte theksuar se (i) është e saktë që rasti i parashtrueses së kërkesës dhe rastet e tjera të cilave e njëjta u referohet kanë “të bëj me rrethana të njëjta faktike dhe juridike”; dhe (ii) nuk mund të konsiderohet se këto vendime paraqesin burim të së drejtës përkatësisht vendosja ndryshe nga këto vendime nuk do të thotë se ka devijim nga praktika gjyqësore; por (iii) përkundër faktit që kishte vlerësuar se rrethanat faktike dhe juridike ishin të njëjta, nuk kishte arsyetuar, përkundër pretendimeve specifike të parashtrueses së kërkesës, vendimmarrjen ndryshe në rrethanat e rastit të saj; dhe (iv) as nuk kishte adresuar konstatimin kryesor të Aktgjykimit paraprak të Gjykatës, përkatësisht Aktgjykimit KI145/18, se pretendimi i parashtrueses së kërkesës për trajtim të pabarabartë para gjykatave, ishte thelbësor dhe ngrente çështje nga neni 24 i Kushtetutës, përkatësisht çështjen e pabarazisë së palëve para ligjit

#### Ankesat e parashtrueses së kërkesës

Parashtruesja e kërkesës iu drejtua Gjykatës Kushtetuese, duke pretenduar shkelje të neneve 24 dhe 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së, për shkak se Gjykata e Apelit në procedurën e përsëritur nuk kishte adresuar konstatimet e Gjykatës Kushtetuese në Aktgjykimin KI145/18.

#### Gjetjet e Gjykatës

Gjatë vlerësimit të pretendimeve të parashtrueses së kërkesës, Gjykata fillimisht shtjelloi parimet e përgjithshme të praktikës së saj gjyqësore dhe të GJEDNJ-së përkitazi me arsyetimin e vendimeve gjyqësore, dhe më pas aplikoi të njëjtat në rrethanat e rastit konkret. Në këtë aspekt, Gjykata konstatoi që, në procedurën e përsëritur Gjykata e

tmanu pred sudovima bio suštinski i pokrenut prema članu 24. Ustava, odnosno pitanje nejednakosti strana pred zakonom.

#### Žalbe podnosioca zahteva

Osporavajući zaključke Apelacionog suda, podnositeljka zahteva se obratila Ustavnom sudu, navodeći povredu članova 24. i 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, zato što Apelacioni sud u ponovljenom postupku nije razmotrio zaključke Ustavnog suda u presudi KI145/18.

#### Nalazi Suda

Ocenjujući navode podnositeljke zahteva, Sud je prvo razradio opšta načela svoje sudske prakse i sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava u vezi sa obrazloženjem sudskih odluka, a zatim je iste primenio na okolnosti ovog slučaja. S tim u vezi, Sud je utvrdio da se Apelacioni sud u ponovljenom postupku nije osvrnuo na zaključke Suda u presudi KI145/18 i nije ponovo obrazložio drugačije odlučivanje u sličnim činjeničnim i pravnim okolnostima, odnosno nije dao obrazloženje (i) da li je postojao drugačiji tretman i odlučivanje Osnovnog suda u sličnim činjeničnim i pravnim okolnostima; i (ii) ako je odgovor potvrđan, da li postoje razumna opravdanja za takvo odstupanje od sudske prakse.

Sud je, na osnovu svoje konsolidovane sudske prakse i u meri u kojoj je to relevantno za okolnosti ovog slučaja, istakao, između ostalog, da propust da se pruže jasni i potpuni odgovori u vezi sa suštinskim i odlučnim navodima koje je iznela podnositeljka zahteva nije u skladu sa garancijama koje se odnose na pravo na obrazloženu odluku, kao sastavni deo prava na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovanog Ustavom i EKLJP-om.

#### Zaključak

Shodno tome i na osnovu pojašnjenja datih u objavljenom presudi, Sud je utvrdio da je osporena presuda Apelacionog suda doneta u suprotnosti sa procesnim garancijama iz člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a, vraćajući istu Apelacionom sudu na ponovno odlučivanje.



Apelit nuk kishte adresuar konstatimet e Gjykatës përmes Aktgjykimit 145/18 dhe nuk kishte arsytuar sërish vendimmarrjen ndryshe në rrethana të ngjashme faktike dhe juridike, përkatësisht nuk kishte dhënë arsyetim (i) nëse ka pasur trajtim dhe vendimmarrje tjetër të Gjykatës Themelore në rrethanat e ngjashme faktike dhe juridike; dhe (ii) nëse përgjigja është pozitive, a ekzistojnë justifikime të arsyeshme për një devijim të tillë të praktikës gjyqësore.

Gjykata, bazuar në praktikën e saj të konsoliduar gjyqësore dhe për aq sa është relevante në rrethanat e rastit konkret, ndër tjerash theksoi se, mosdhënia e përgjigjeve të qarta dhe të plota përkitazi me pretendimet thelbësore dhe përcaktuese të ngritura nga parashtruesja e kërkesës, nuk është në përputhje me garancitë që ndërlidhen me të drejtën për një vendim të arsytuar, si pjesë përbërëse e së drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm të garantuar me Kushtetutë dhe KEDNJ-së.

#### Përfundimi

Për pasojë dhe bazuar edhe në sqarimet e dhëna në Aktgjykimin e publikuar, Gjykata konstatoi se, Aktgjykimi i kontestuar i Gjykatës së Apelit, është nxjerrë në kundërshtim me garancitë procedurale të përcaktuara me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 (E drejtat për një proces të rregullt) të KEDNJ-së, duke e kthyer të njëjtin për rivendosje në Gjykatën e Apelit.

### Neni 31 [E Drejta në Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm]

#### *E drejta për një vendim të arsyetuar*

**KI75/21, Parashtrues: “Abrazen LLC”, “Energy Development Group Kosova LLC”, “Alsi & Co. Kosovë LLC” dhe “Building Construction LLC”, vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit ARJ-UZVP. nr.44/2020 të Gjykatës Supreme të 23 korrikut 2020**

Gjykatat me juridiksion apeli në miratimin e vendimi të një instance më të ulët, jo detyrimisht duhet dhënë sqarime lidhur me secilin argument të palës, megjithatë, të njëjtat duhet të tregojnë “konsideratë të majftueshme” duke adresuar pretendimet e palëve të cilat janë thelbësore dhe/ose përcaktuese për meritat e një rasti. Për më tepër, arsyetimi i një vendimi për pezullim të vendimit deri në zgjidhjen meritore të çështjes, duke përfshirë edhe atë të gjykatave me juridiksion apeli, vetëm duke përshkruar dispozita ligjore dhe pa dhënë asnjë arsyetim lidhur me plotësimin e kriterëve qartë të përcaktuara në ligjet e aplikueshme, rezulton në shkelje të së drejtës për një vendim të arsyetuar, si pjesë përbërëse e së drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së: - shkelje e të drejtave kushtetuese.

#### **Faktet**

Rrethanat e rastit konkret ndërlidhen me një Vendim të Zyrës së Rregullatorit të Energjisë Elektrike, për caktimin e tarifave nxitëse për prodhimin e energjisë elektrike nga panelet solare/fotovoltaike, sipas të cilit, aplikuesit përkatës ishin pajisur me autorizime preliminare dhe ishin në listën e pritjes për t’u informuar për përfshirjen në skemën mbështetëse për caqet e disponueshme. Parashtruesit e kërkesës ishin në këtë kategori. Kundër këtij vendimi të Zyrës së Rregullatorit të Energjisë Elektrike (në tekstin e mëtejshme (ZREE), Sami Kurteshi, parashtroi padi

### Çlan 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

#### *Pravo na obrazloženu odluku*

**KI75/21, Podnosilac: “Abrazen LLC”, “Energy Development Group Kosova LLC”, “Alsi & Co. Kosovë LLC” i “Building Construction LLC”, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda ARJ-UZVP. br. 44/2020 od 23. jula 2020. godine**

Sudovi sa apelacionom nadležnošću ka-da potvrđuju odluku niže instance ne moraju nužno izneti objašnjenja o sva-kom argumentu stranke, već isti moraju da ispolje “dužnu pažnju” odgovarajući na navode stranaka koji su bitni i/ili odlučujući za meritum određenog predmeta. Pored toga, obrazloženje odluke o suspenziji odluke do meritor-nog rešavanja predmeta, uključujući i onu sudova sa apelacionom nadlež-nošću, samo opisujući zakonske odredbe i ne pružajući nikakvo obrazloženje u ve-zi sa ispunjenjem kriterijuma koji su jasno utvrđeni u primenljivim zakonima, dovodi do povrede prava na obrazloženu odluku, kao sastavnog dela prava na pravično i nepristrasno suđenje zagaran-tovanog članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP: - povreda ustavnih prava

#### **Činjenice**

Okolnosti konkretnog slučaja povezane su sa odlukom Regulatornog ureda za energiju o utvrđivanju podsticajnih tarifa za proizvodnju električne energije putem solarnih/fotonaponskih panela, kojom su dotični podnosioci prijave dobili preli-mi-narna ovlašće-nja i nalazili se na listi če-kanja da budu informisani o uvrštavanju u šemu podrške za raspoložive ciljeve. Podnosioci zahteva su se nalazili u ovoj kategoriji. Protiv ove odluke Regulator-nog ureda za energiju (u daljem tekstu: RUE), Sami Kurteshi je podneo tužbu Osnovnom sudu u Prištini, kojom je tra-žio (i) da se poništi gore navedena odlu-ka RUE-a; i (ii) da se odloži izvršenje iste do meritor-nog rešavanja spornog pi-tanja, navodeći da kao rezultat ove odluke može doći do poskupljenja e-lektrične energije, čime bi njemu, kao potrošaču električne energije, bila nane-ta

në Gjykatën Themelore në Prishtinë, përmes së cilës, kërkoi (i) anulimin e vendimit të lartcekur të ZREE-së; dhe (ii) shtyrjen e ekzekutimit të të njëjtit, deri në vendosjen e çështjes kontestuese në mënyrë meritore, duke pretenduar se si pasojë e këtij Vendimi, do të mund të shtrenjtohej energjia elektrike, prandaj si konsumator i energjisë elektrike atij do t'i shkactohej dëm i pariparueshëm.

Gjykata Themelore, aprovoi si të bazuar kërkesën për shtyrje të ekzekutimit të vendimit deri në marrjen e vendimit gjyqësor përfundimtar. Në arsyetimin e vendimit të saj, kjo e fundit, kishte përshtetur kriteret ligjore të përcaktuara në nenin 22 të Ligjit 03/L-202 për Konfliktet Administrative (në tekstin e mëtejme: LKA), por përkundër faktit që referohej në “prova të besueshme”, nuk kishte paraqitur asnjë prej tyre dhe as nuk kishte arsyetuar se si të njëjtat rezultojnë në plotësimin e kriterëve të përcaktuara përmes nenit 22 të LKA-së, përkatësisht (i) nëse ekzekutimi do t'i sillte dëm paditësit, i cili vështirë do të riparohej; dhe (ii) shtyrja nuk është në kundërshtim me interesin publik, e as që (iii) shtyrja do t'i sillte ndonjë dëm të madh palës kundërshtare përkatësisht personit të interesuar. Kundër Aktvendimit të lartcekur, parashtroan ankesë ZREE-ja dhe parashtroesit e kërkesës, në të cilën theksuan se, Aktgjykimit të Gjykatës Themelore, i mungonte arsyetimi lidhur me (i) faktet vendimtare dhe kriteret ligjore për lejimin e shtyrjes së ekzekutimit të vendimit të ZREE-së, siç kërkohet përmes nenit 22 të LKA-së; dhe (ii) mungesën e legjitimitetit procedural të paditësit, siç kërkohet, ndër tjerash, përmes nenit 34 të LKA-së. Gjykata e Apelit dhe Gjykata Supreme, duke vepruar sipas ankesës dhe kërkesës për rishqyrtim të jashtëzakonshëm, respektivisht, miratuan qëndrimin e Gjykatës Themelore. Megjithatë, përkundër pretendimeve të parashtroesëve të kërkesës, asnjëra nga këto instanca, (i) përtej përshkrimit të dispozitës ligjore, përkatësisht nenit 22 të LKA-së, nuk sqaruan se si

nepoparlljiva šteta.

Osnovni sud je usvojio kao osnovan zahtev za odlaganje izvršenja odluke do donošenja konačne sudske odluke. U obrazloženju svoje odluke, taj sud je opisao zakonske kriterijume utvrđene u članu 22. Zakona 03/L-202 o upravnim sporovima (u daljem tekstu: ZUS), ali uprkos tome što se poziva na “verodo-stojne dokaze”, nije dostavio nijedan od njih, niti je obrazložio kako isti rezultira-ju ispunjenjem kriterijuma utvrđenih članom 22. ZUS-a, odnosno (i) da će se izvršenjem naneti šteta tužiocu, koja bi se mogla teško popraviti; i (ii) da odlaganje nije protivno javnom interesu, niti (iii) će se odlaganjem naneti bilo kakva šteta protivničkoj strani, odnosno zainteresovanom licu.

Protiv gore navedenog rešenja, žalbe su izjavili RUE i podnosioci zahteva, u kojoj su naveli da presudi Osnovnog suda ne-dostaje obrazloženje u vezi sa (i) odlučnim činjenicama i zakonskim kriterijumima za dozvoljavanje odlaganja izvršenja odluke RUE-a, kako je propisano članom 22. ZUS-a; i (ii) nedostatkom procesne legitimacije tužioca, kako je propisano, između ostalog, članom 34. ZUS-a. Apelacioni i Vrhovni sud su postupajući po žalbi i zahtevu za vanredno preispitivanje, respektivno, uvažili stav Osnovnog suda. Međutim, uprkos navodima podnosilaca zahteva, nijedna od tih instanci, (i) osim opisivanja zakonske odredbe, odnosno člana 22. ZUS-a, nije objasnila kako su zakonski kriterijumi za odlaganje izvršenja odluke bili ispunjeni u okolnostima konkretnog slučaja; i (ii) nije pružila nikakvo obrazloženje u vezi sa suštinskim navodom podnosilaca zahteva o nedostatku procesne legitimacije tužioca prema članu 34. ZUS-a.

#### Žalbe podnosilaca zahteva

Podnosioci zahteva su pred Sudom osporili utvrđenja redovnih sudova, na-vodeći povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a, uglavnom usled izostanka obrazložene sudske odluke, u suprotnosti sa procesnim garancijama utvrđenim gore navedenim članovima.

#### Nalazi Suda

Prilikom ocene navoda podnosilaca zahteva, Sud je

kriteret ligjore për shtyrjen e ekzekutimit të vendimit, ishin plotësuar në rrethanat e rastit konkret; dhe (ii) nuk ofruan fare arsyetim përkitazi me pretendimin thelbësor të parashtruesve të kërkesës lidhur me mungesën e legjitimitetit procedural të paditësit sipas nenit 34 të LKA-së.

#### Ankesat e parashtruesve të kërkesës

Parashtruesit e kërkesës para Gjykatës i kontestuan konstatimet e gjykatave të rregullta, duke pretenduar shkelje të nenit 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 (E drejtat në proces të rregullt) të KEDNJ-së, kryesisht, si rezultat i mungesës së vendimit të arsyetuar gjyqësor, në kundërshtim me garancitë procedurale të përcaktuara përmes neneve të lartcekura.

#### Gjetjet e Gjykatës

Në vlerësimin e pretendimeve të parashtruesve të kërkesës, Gjykata fillimisht shtjelloi parimet e përgjithshme të praktikës së saj gjyqësore dhe asaj të GJEDNJ-së përkitazi me arsyetimin e vendimeve gjyqësore, dhe më pas aplikoi të njëjtat në rrethanat e rastit konkret. Në këtë aspekt, Gjykata konstatoi që, Gjykata Themelore, në pezullimin e ekzekutimit të një vendimi në afat të pacaktuar, përkatësisht deri në zgjidhjen në meritë të një çështje, përtej përshkrimit të dispozitave ligjore, nuk kishte dhënë asnjë arsyetim përkitazi me kriteret që duhet të plotësohen për të vendosur për pezullimin e një vendimi, përkatësisht ato të përcaktuara saktësisht në nenin 22 të LKA-së dhe as nuk kishte shqyrtuar fare, nëse pala paditëse, ndër të tjera, kishte legjitimitet procedural, siç kërkohet përmes nenit 34 të LKA-së. Për më tepër, dhe përkundër faktit që mungesa e trajtimit të neneve të lartcekura të LKA-së, ishte ngritur në mënyrë të vazhdueshme nëpër instanca gjyqësore përmes ankesave përkatëse nga parashtruesit e kërkesës, edhe Gjykata e Apelit edhe ajo Supreme, thjeshtë kishin miratuar qëndrimin e Gjykatës Themelore, duke mos adresuar asnjë nga argumentet e palëve të ngritura përmes ankesave përkatëse, përkatësisht duke mos sqaruar se si, për pezullimin e ekzekutimit të një vendimi

prvo izložio opšta načela svoje sudske prakse i sudske prakse ESLJP-a u pogledu obrazloženja sudskih odluka, a zatim primenio ista na okolnosti konkretnog slučaja. U tom smislu, Sud je utvrdio da Osnovni sud, prilikom odlaganja izvršenja odluke na neodređeno vreme, odnosno do meri-tornog rešavanja predmeta, osim opisi-vanja zakonskih odredbi, nije izneo ni-kakvo obrazloženje po pitanju kriteriju-ma koji moraju biti ispunjeni da bi se odlučilo o suspenziji određene odluke, odnosno oni koji su precizno utvrđeni u članu 22. ZUS-a, niti je uopšte razma-trao da li je tužilačka strana, između ostalog, imala procesnu legitimaciju, ka-ko se zahteva članom 34. ZUS-a. Pored toga, i uprkos činjenici da je izostanak ispitivanja gorenavedenih članova ZUS-a, dosledno istican pred sudskim instancama relevantnim žalbama od strane podnosilaca zahteva, i Apelacioni i Vrhovni sud su jednostavno potvrdili stav Osnovnog suda, ne osvrćući se ni na jedan od argumenata stranaka koji su izneti u relevantnim žalbama, odnosno neobjašnjavajući kako su za obustavljanje izvršenja odluke do meritor-nog rešavanja predmeta bili ispunjeni kriterijumi utvrđeni u članovima 22. i 34. ZUS-a, respektivno.

S tim u vezi, Sud je naglasio da iako na osnovu sudske prakse Suda i ESLJP-a, sudovi sa apelacionom nadležnošću ka-da potvrde odluku niže instance ne moraju nužno izneti objašnjenja o svakom argumentu stranke, oni moraju da poka-žu “dovoljno pažnje” prilikom takve oce-ne i, u tom kontekstu se oni navodi strana-ka koji su bitni i/ili odlučujući za meri-tum određenog predmeta, moraju nužno ispitati i obrazložiti. U okolnostima ovog slučaja, redovni sudovi su odobrili suspenziju odluke do meritornog rešavanja predmeta, opisujući samo zakon-ske odredbe, i ne pružajući nikakvo obrazloženje u vezi sa ispunjenjem kriterijuma koji su jasno utvrđeni u članovi-ma 22. i 34. ZUS-a, respektivno.

#### Zaključak

Konačno, zasnovano i na objašnjenjima navedenim u objavljenoj presudi, Sud je utvrdio da su odluke redovnih sudova donete u suprotnosti sa procesnim garancijama utvrđenim članom 31. Ustava u vezi sa čla-

deri në zgjidhjen meritore të çështjes, ishin plotësuar kriteret e përcaktuara në nenet 22 dhe 34 të LKA-së, respektivisht.

Në këtë aspekt, Gjykata theksoi, se përderisa bazuar në praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së, gjykatat me juridiksion apeli në miratimin e vendimi të një instance më të ulët, jo detyrimisht duhet të japin sqarime lidhur me secilin argument të palës, të njëjtat duhet të tregojnë “konsideratë të majftueshme”. Përgjatë një vlerësimi të tillë, në këtë kontekst, pretendimet e palëve të cilat janë thelbësore dhe/ose përcaktuese për meritat e një rasti, duhet medoemos të trajtohen dhe arsyetohen. Në rrethanat e këtij rasti, gjykatat e rregullta kishin miratuar pezullimin e një vendimi deri në zgjidhjen meritore të çështjes, vetëm duke përshkruar dispozita ligjore, dhe pa dhënë asnjë arsyetim lidhur me plotësimin e kriterëve qartë të përcaktuara në nenet 22 dhe 34 të LKA-së, respektivisht.

#### Përfundim

Përfundimisht, bazuar edhe në sqarimet e dhëna në Aktgjykimin e publikuar, Gjykata konstatoi se, vendimet e gjykatave të rregullta, janë nxjerrë në kundërshtim me garancitë procedurale të përcaktuara me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së, për shkak të mungesës së vendimit të arsyetuar gjyqësor, duke e kthyer çështjen për rishqyrtim në Gjykatën Themelore.

Neni 31 [E Drejta në Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm]

*Cenim i së drejtës për një "vendim të arsyetuar"*

**KI230/21, Parashtrues: Global Trade-af, sh.p.k., Vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës Supreme, ARJ-UZVP-nr. 45/2021, të 28 prillit 2021**

Mosdhënia e përgjigjes nga Gjykata Supreme lidhur me pretendimin e parashtruesit të kërkesës për mos mbajtjen e seancës publike në Gjykatën e

nom 6. EKLJP-a, zbog izo-stanka obrazložene sudske odluke i vra-tio predmet Osnovnom sudu na ponovno razmatranje.

Član 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

*Povreda prava na "obrazloženu odluku"*

**KI230/21, Podnosilac: Global Trade-af, d.o.o., Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda ARJ-UZVP-br. 45/2021 od 28. aprila 2021. godine**

Nepružanje odgovora od strane Vrhovnog suda povodom navoda podnosioca zahteva o neodržavanju javne rasprave u Apelacionom sudu, kako je utvrđeno članom 81.G Zakona o poreskoj upravi i poreskom



Apelit, siç përcaktohet me nenin 81.G të Ligjit për Administratën Tatimore dhe Procedurat, në një rast kur një pretendim i tillë është i rëndësishëm, thelbësor dhe vendimtar në drejtim të ushtrimit të të drejtave procedurale të parashtresit të kërkesës, përbën shkelje të së drejtës për një "vendim të arsyetuar", si garanci procedurale e përcaktuar me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së: shkelje e të drejtave kushtetuese.

#### Faktet

Kontesti kishte filluar pas procedurës së rivlerësimit nga Dogana e Kosovës të vlerës së mallit të deklaruar për zhdoganim nga parashtresi i kërkesës, të cilin e kishte importuar nga kompania kineze "Kompania BAI LEE". Vendimi për rivlerësim ishte kontestuar nga parashtresi i kërkesës në shkallë të dytë tek Dogana e Kosovës, e cila kishte konfirmuar vendimin e shkallës së parë, duke konstatuar, ndër të tjera, se vlera e mallit të deklaruar nuk rezultonte të jetë vlerë reale e paguar për mallin me qëllim importi. Këto vendime ishin kontestuar nga parashtresi i kërkesës në gjykatat e rregullta, të cilat edhe kishin vërtetuar konstatimet e Doganës së Kosovës. Përgjatë procedurave gjyqësore, seanca dëgjimore ishte mbajtur në Gjykatën Themelore, por jo edhe në Gjykatën e Apelit. Andaj, ndër të tjera, kontestues ishte detyrimi i Gjykatës së Apelit për mbajtjen e seancës dëgjimore, çështje të cilën parashtresi i kërkesës e kishte ngritur përmes kërkesës për rishqyrtim të jashtëzakonshëm të vendimit, duke theksuar, ndër të tjera, se Gjykata e Apelit ishte e detyruar që të mbajë seancë dëgjimore, sepse paragrafi 1 i nenit 81.G (Seanca e shqyrtimit) të Ligjit nr. 04/ L-102 për Plotësimin dhe Ndryshimin e Ligjit për Administratën Tatimore dhe Procedurat nr. 03/L-222, saktësisht përcakton se divizioni Fiskal i Departamentit Administrativ të Gjykatës Themelore dhe Gjykata e Apelit duhet të mbajnë seancë publike ku palët dëgjohen dhe provat shqyrtohen. Gjykata Supreme e refuzoi si të pabazuar

postupku, u slučaju kada je takav navod važan, bitan i odlučujući u smislu ostvarivanja proceduralnih prava podnosioca zahteva predstavlja povredu prava na "obrazloženu odluku", kao procesne garancije utvrđene članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP: povreda ustavnih prava.

#### Činjenice

Spor je bio pokrenut nakon procedure ponovne procene od strane Carine Kosova robe prijavljene za carinjenje od strane podnosioca zahteva, koju je uvezio od kineske kompanije "Kompanija BAI LEE". Odluku o ponovnoj proceni je osporio podnosilac zahteva u drugom stepenu u Carini Kosova, koja je potvrdila odluku prvog stepena, utvrđujući, između ostalog, da vrednost prijavljene robe nije se pokazala kao stvarna vrednost plaćena za robu u svrhu uvoza. Podnosilac zahteva je osporavao ove odluke pred redovnim sudovima, koji su potvrdili konstatacije Carine Kosova. Tokom sudskih postupaka, ročište saslušanja je održano pred Osnovnim sudom ali ne i pred Apelacionim sudom. Stoga, između ostalog, sporna je bila obaveza Apelacionog suda za održavanje ročišta saslušanja, pitanje koje je podnosilac zahteva pokrenuo putem zahteva za vanredno ponovno razmatranje odluke, ističući, između ostalog, da Apelacioni sud je bio obavezan da održi ročište saslušanja, jer stav 1. člana 81.G (Sudska rasprava) Zakona 04/L-102 o izmeni i dopuni Zakona o Poreskoj upravi i poreskom postupku br. 03/L-222, tačno predviđa da su Fiskalna divizija Administrativnog departmana Osnovnog suda i Apelacioni sud dužni da održe javnu sudsku raspravu u kojoj se saslušaju stranke i razmatraju dokazi. Vrhovni sud je odbio kao neosnovan zahtev za vanredno razmatranje sudske odluke, ne obrazlažući pri tom navod podnosioca zahteva o neodržavanju ročišta saslušanja od strane Apelacionog suda.

#### Žalba podnosioca zahteva

Podnosilac zahteva je pred Sudom naveo povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima od strane Vrhovnog suda, budući da ovaj poslednji nije razmatrao odnosno nije obrazložio njegov bitan i odlučujući navod o neodržavanju ročišta saslušanja od strane Apelacionog suda.

kërkesën për rishqyrtim të jashtëzakonshëm të vendimit gjyqësor, duke mos adresuar pretendimin e parashtresit të kërkesës për mos mbajtjen e seancës dëgjimore nga Gjykata e Apelit.

#### Ankesa e parashtresit të kërkesës

Parashtresi i kërkesës para Gjykatës pretendoi shkelje të nenit 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut nga Gjykata Supreme, pasi kjo e fundit, nuk e ka trajtuar, përkatësisht nuk e ka arsyetuar, pretendimin e tij thelbësor dhe përcaktues lidhur me mos mbajtjen e seancës dëgjimore publike nga Gjykata e Apelit.

#### Gjetjet e Gjykatës

Gjatë shqyrtimit të pretendimeve të parashtresit të kërkesës për shkelje të të drejtave të tij për gjykim të drejtë dhe të paanshëm si rezultat i mungesës së vendimit të arsyetuar gjyqësor, Gjykata fillimisht shtjelloi dhe më pas aplikoi në rrethanat e rastit konkret parimet e praktikës gjyqësore të saj dhe të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut, duke rikujtuar që bazuar në të njëjtat, shkalla në të cilën zbatohet detyrimi për të dhënë arsye mund të ndryshojë varësisht nga natyra e vendimit dhe duhet të përcaktohet në dritën e rrethanave të rastit konkret, por se megjithatë, është detyrim i të gjitha gjykatave të adresojnë dhe arsyetojnë pretendimet thelbësore dhe vendimtare të palëve.

Në rastin konkret, Gjykata konstatoi se, Gjykata Supreme nuk i kishte dhënë përgjigje parashtresit të kërkesës në lidhje me pretendimin lidhur me çështjen e mos mbajtjes së seancës publike në Gjykatën e Apelit, siç përcaktohet me nenin 81.G të Ligjit për Administratën Tatimore dhe Procedurat. Gjykata konsideroi se ky pretendim i parashtresit të kërkesës është i rëndësishëm, thelbësor dhe vendimtar në drejtim të ushtrimit të të drejtave të tij procedurale. Gjykata gjithashtu theksoi së, konstatimi i saj ndërlidhet me të drejtat procedurale të parashtresit të kërkesës dhe gjetjet që i përmban Aktgjykimi nuk paragjykojnë në asnjë mënyrë meritat e rastit të

#### Nalazi Suda

Razmatrajući navode podnosioca zahteva o povredi njegovih prava na pravično i nepristrasno suđenje, kao rezultat nedostatka obrazložene sudske odluke, Sud je prvo razradio, a zatim i primenio u okolnosti-ma ovog slučaja, načela svoje i sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava, podsećajući da se na osnovu istih, stepen u kojem se primenjuje obaveza davanja razloga može razlikovati u zavisnosti od prirode odluke i treba se utvrditi u svetlu okolnosti konkretnog slučaja, ali ipak obaveza je svih sudova da adresiraju i obrazlože bitne i odlučujuće navode stranka.

U konkretnom slučaju, Sud je utvrdio da, Vrhovni sud, nije odgovorio podnosiocu zahteva u vezi sa navodom o neodržavanju javne rasprave u Apelacionom sudu, kao što se utvrđuje članom 81.G Zakona o Poreskoj upravi i poreskom postupku. Sud je smatrao da je ovaj navod podnosioca zahteva značajan, bitan i odlučujući u cilju ostvarivanja svojih proceduralnih prava. Sud je takođe naglasio da se njegovo utvrđenje odnosi na procesna prava podnosioca zahteva i nalazi koje sadrži presuda ni na koji način ne prejudiciraju meritum predmeta koji je vraćen na ponovno razmatranje.

#### Zaključak

Stoga i na osnovu pojašnjenja iznetih u objavljenoj presudi, Sud je utvrdio da je osporena presuda Vrhovnog suda [ARJ-UZVP-br. 45/2021] od 28. aprila 2021. godine, doneta u suprotnosti sa proceduralnim garancijama koje su propisane u članu 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, vraćajući istu na ponovno razmatranje u Vrhovnom sudu.

kthyer në rishqyrtim.

#### Përfundimi

Për rrjedhojë dhe bazuar në sqarimet e dhëna në Aktgjykimin e publikuar, Gjykata konstatoi se Aktgjykimi i kontestuar [ARJ-UZVP-nr.45/2021] i 28 prillit 2021 i Gjykatës Supreme, është nxjerrë në kundërshtim me garancitë procedurale të përcaktuara në nenin 31 të Kushtetutës, në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së, duke e kthyer të njëjtin për rishqyrtim në Gjykatën Supreme.

Neni 31 [E Drejta në Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm]

*Cenim i së drejtës për një "vendim të arsyetuar"*

**KI202/21, Parashtrues: “Kelkos Energy” sh.p.k, Vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës Supreme të Kosovës [ARJ.UZVP.Nr.74/21], i 28 korrikut 2021.**

Adresimi jo i plotë dhe i paqartë i fakteve vendimtare dhe kushteve ligjore lidhur me lejimin e shtyrjes së ekzekutimit të vendimeve të Ministrisë së Ekonomisë dhe Ambientit (në tekstin e mëtejshëm: MEA) dhe Zyrës së Rregullatorit për Energji (në tekstin e mëtejshëm: ZRRE), si dhe mungesa e përgjigjes specifike lidhur me pretendimin e parashtruesit të kërkesës lidhur me mungesën e legjitimitetit procedural të palës paditëse përbën shkelje të së drejtës për “një vendim të arsyetuar”, si garanci procedurale e garantuar me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së: - shkelje e të drejtave kushtetuese.

#### Faktet

Rrethanat e rastit konkret ndërlidhen me vendimet e Ministrisë së Ekonomisë dhe Ambientit (MEA) dhe Zyrës së Rregullatorit të Energjisë (ZRRE), të cilat i kishin njohur të drejtën parashtruesit të kërkesës për zhvillim të veprimtarisë së prodhimit të energjisë elektrike të

Član 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

*Povreda prava na "obrazloženu odluku"*

**KI202/21, Podnosilac: “KelkosEnergy” d.o.o, Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova [ARJ.UZVP. br. 74/21] od 28. jula 2021. godine.**

Nepotpuno i nejasno adresiranje odlučnih činjenica i pravnih uslova povodom omogućavanja odlaganja izvršenja odluka Ministarstva ekonomije i životne sredine (u daljem tekstu: MEŽS) i Regulatornog ureda za energiju (u daljem tekstu: RUE), kao i nedostatka konkretnog odgovora na navod podnosioca o nedostatku procesnog legitimiteta tužioca, predstavlja povredu prava na „obrazloženu odluku“, kao procesnu garanciju zagaranovanu članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a: - povreda ustavnih prava .

#### Činjenice

Okolnosti konkretnog slučaja se odnose na odluke Ministarstva ekonomije i životne sredine (MEŽS) i Regulatornog ureda za energiju (RUE), kojima je podnosiocu zahteva priznato pravo da razvija delatnost proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora putem hidroelektrana na osnovu Zakona: br. 04/L-147 o vodama Kosova, br. 03/L-025 o zaštiti životne sredine, br. 05/L-084 o energetsom regulatoru i br. 05/L-085 o električnoj energiji. Međutim, jedan građanin, odnosno F.S., je podneo tužbu

ripërtëritshme përmes hidrocentraleve, bazuar në ligjet: nr. 04/L-147 për Ujërat e Kosovës, nr.03/L-025 për Mbrojtjen e Mjedisit, nr. 05/L-084 për Rregullatorin e Energjisë dhe nr. 05/L-085 për Energjinë Elektrike. Megjithatë, një qytetar, përkatësisht, F.S., paraqiti padi në Gjykatën Themelore në Prishtinë, duke kontestuar ligjshmërinë e vendimeve të lartcekura dhe duke kërkuar edhe vendosjen e masës së përkohshme, përkatësisht, shtyrjen e ekzekutimit të vendimeve të lartcekura deri në vendosjen e çështjes në mënyrë meritore. Gjykata Themelore fillimisht kishte aprovuar propozimin e F.S., por Gjykata e Apelit, pas ankesës së MEA-së dhe ZRRE-së, kishte kthyer çështjen në rivendosje në Gjykatën Themelore. Kjo e fundit sërish kishte miratuar kërkesën e F.S., të cilit iu kishin bashkuar edhe dy qytetarë të tjerë, për të pezulluar ekzekutimin e vendimeve të kontestuar deri në zgjidhjen meritore të çështjes. Megjithatë, Gjykata e Apelit, kësaj radhe kishte prishur vendimin e Gjykatës Themelore dhe kishte vendosur në favor të ankesës së MEA-së dhe ZRRE-së, respektivisht, duke e shfuqizuar masën e përkohshme përkatëse. Pas kërkesës për rishqyrtim të jashtëzakonshëm të vendimit gjyqësor në Gjykatën Supreme, kjo e fundit hodhi poshtë vendimin e Gjykatës së Apelit dhe la në fuqi vendimin e Gjykatës Themelore, duke kthyer në fuqi masën e përkohshme, përkatësisht pezullimin e vendimeve të kontestuar të MEA-së dhe ZRRE-së, deri në vendimarrjen përfundimtare të gjykatave të rregullta përkitazi me ligjshmërinë e vendimeve të kontestuar. Para gjykatave të rregullta, në thelb, kontestuese ishin plotësimi i kriterëve të neneve 10 (Pa titull), 22 (Pa titull) dhe 34 (Pa titull) të Ligjit Nr. 03/L-202 për Konfliktet Administrative, përkatësisht nëse (i) paditësi F.S. kishte legjitimitet aktiv për të kontestuar vendimet e MEA-së dhe ZRRE-së, përfshirë nëse i njëjti ishte afektuar drejtpërdrejtë nga këto vendime dhe për pasojë, varësisht nga ky konstatim, padia duhej hedhur poshtë ose jo; dhe nëse në rretha-

Osnovnom sudu u Prištini, kojom osporava zakonitost gore navedenih odluka i traži uvođenje privremene mere, odnosno odlaganje izvršenja gore navedenih odluka do meritornog odlučivanja slučaja. Osnovni sud je prvo usvojio predlog F.S.-a, ali je Apelacioni sud, nakon žalbe MEŽS-a i RUE-a, vratio slučaj Osnovnom sudu na preispitivanje. Poslednje navedeni je ponovo usvojio zahtev F.S.-a, kome su se pridružila još dva građanina, da se obustavi izvršenje osporenih odluka do meritornog rešavanja slučaja. Međutim, Apelacioni sud je ovog puta ukinuo odluku Osnovnog suda i odlučio u korist žalbe MEŽS-a i RUE-a, ukidajući relevantnu privremenu meru. Nakon zahteva za vanredno preispitivanje sudske odluke u Vrhovnom sudu, poslednje navedeni je odbio odluku Apelacionog suda i ostavio na snazi rešenje Osnovnog suda, vraćajući na snagu privremenu meru, odnosno obustavu osporenih odluka MEŽS-a i RUE-a, do konačnog odlučivanja redovnih sudova o zakonitosti osporenih odluka. Pred redovnim sudovima je, u suštini, bilo sporno ispunjenost uslova iz člana 10 (bez naslova), 22 (bez naslova) i 34 (bez naslova) Zakona br. 03/L-202 o upravnim sporovima, odnosno da li je (i) tužilac F.S. imao aktivnu legitimaciju da ospori odluke MEŽS-a i RUE-u, uključujući i to da li su na istog direktno uticale ove odluke, i shodno tome, u zavisnosti od ovog nalaza, tužbu je trebalo odbiti ili ne; i da li bi u okolnostima konkretnog slučaja, (ii) izvršenje odluke nanelo tužiocu F.S. štetu koja bi bila teško popravljiva i ista ne bi bila u suprotnosti sa javnim interesom; i (iii) odlaganje ne bi nanelo veliku štetu suprotnoj strani, odnosno podnosiocu zahteva. U razradi ovih pitanja, mišljenje i obrazloženje Osnovnog suda i Vrhovnog suda su se bitno razlikovali od mišljenja Apelacionog suda.

#### Žalba podnosioca zahteva

Podnosilac zahteva je pred Sudom navodio da su mu povređena osnovna prava i slobode zagarantovane članovima 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 46. [Zaštita imovine] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) i članom 1 Protokola br. 1 (Zaštita imovine) EKLJP-a, između ostalog, i zbog nedostatka obrazložene sudske odluke, u

nat e rastit konkret, (ii) ekzekutimi i vendimit do t'i sillte paditësit F.S. dëm i cili vështirë do të riparohej dhe i njëjti nuk do të ishte në kundërshtim me interesin publik; si dhe (iii) shtyrja nuk do t'i sillte ndonjë dëm të madh palës kundërshtare, përkatësisht parashtruesit të kërkesës. Në shtjellimin e këtyre çështjeve, mendimi dhe arsyetimi i Gjykatës Themelore dhe Supreme dallonte substancialisht nga ai i Gjykatës së Apelit.

#### Ankesa e parashtruesit të kërkesës

Parashtruesi i kërkesës para Gjykatës pretendoi se i janë shkelur të drejtat dhe liritë themelore të garantuara me nenet 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] dhe 46 [Mbrojtja e Pronës] të Kushtetutës, në lidhje me nenin 6 (E drejta për një proces të rregullt) dhe nenin 1 të Protokollit nr.1 (Mbrojtja e pronës) të KEDNJ-së, mes tjerash, si rezultat i mungesës së vendimit të arsyetuar gjyqësor, në kundërshtim me garancitë procedurale të përcaktuara me nenin 31 të Kushtetutës dhe me nenin 6 të KEDNJ-së, sidomos në procedurën e zhvilluar në Gjykatën Supreme.

#### Gjetjet e Gjykatës

Në vlerësimin e pretendimeve të parashtruesit të kërkesës, Gjykata shtjelloi parimet e përgjithshme të praktikës së saj gjyqësore dhe të GJEDNJ përkitazi me arsyetimin e vendimeve gjyqësore dhe më pas aplikoi të njëjtat në rrethanat e rastit konkret. Në këtë aspekt, Gjykata konstatoi që, Gjykata Supreme, përtej përshkrimit të dispozitave ligjore, nuk kishte dhënë arsyetim të mjaftueshëm përkitazi me kriteret që duhet të plotësohen për të vendosur për pezullimin e vendimeve të MEA-së dhe ZRRE-së dhe as nuk kishte shqyrtuar nëse pala paditëse kishte legjitimitet procedural, siç kërkohet me dispozitat përkatëse të Ligjit për Konfliktet Administrative. Për më tepër dhe përkundër faktit që mungesa e trajtimit të këtyre dispozitave të Ligjit për Konfliktet Administrative ishte ngritur në mënyrë të vazhdueshme nëpër instanca gjyqësore, përmes ankesave përkatëse nga parashtruesi i kërkesës, Gjykata

suprotnosti sa procesnim garancijama definisanim članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP-a, posebno u postupku koji je sproveden u Vrhovnom sudu.

#### Nalazi Suda

Ocenjujući navode podnosioca zahteva, Sud je razradio opšta načela svoje sudske prakse i one ESLJP u vezi sa obrazloženjem sudskih odluka, a zatim je iste primenio na okolnosti konkretnog slučaja. U tom smislu, Sud je zaključio da Vrhovni sud, mimo opisa zakonskih odredbi, nije dao dovoljno obrazloženja u vezi sa uslovima koji moraju biti ispunjeni da bi se odlučilo o obustavi odluka MEŽS-a i RUE-a, niti je razmotrio da li tužilac ima procesni legitimitet, kako to nalažu relevantne odredbe Zakona o upravnim sporovima. Pored toga, i uprkos činjenici da je nedostatak razmatranja ovih odredbi Zakona o upravnim sporovima kontinuirano isticano u sudskim instancama kroz relevantne žalbe podnosioca zahteva, Vrhovni sud je jednostavno uvažio stav Osnovnog suda, ne rešavajući nijedan argument podnosioca zahteva.

Tačnije, Sud je, dajući sveobuhvatnu ocenu okolnostima konkretnog slučaja, utvrdio da osporena presuda Vrhovnog suda nije u potpunosti i jasno razradila (i) odlučne činjenice i pravne uslove u vezi sa omogućavanjem odlaganja izvršenja odluka MEŽS-a i RUE-a; i (ii) nije dala konkretan odgovor na navod podnosioca zahteva u vezi sa nedostatkom procesnog legitimiteta tužioca. Oba ova aspekta odražavaju suštinske i odlučne navode podnosioca zahteva, koji, na osnovu sudske prakse Suda i ESLJP-a, nužno moraju biti razrađeni i obrazloženi od strane sudova kako bi se poštovala procesne garancije definisane u članu 31. Ustava u vezi sa članom 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima. Pored toga, na sličan način i zasnovano na istim načelima, Sud je odlučio u slučaju KI75/21. U ova dva slučaja, KI75/21 i KI202/21, Sud je istakao važnost da uvođenje privremene mere, odnosno obustave izvršenja odluka do meritornog odlučivanja slučaja, mora biti razumno, srazmerno i zasnovano na detaljnom obrazloženju ispunjenosti uslova definisanih u ovom kontekstu u relevantnim odredbama Zakona o upravnim sporovima.



Supreme thjeshtë kishte miratuar qëndrimin e Gjykatës Themelore, duke mos adresuar asnjë nga argumentet e parashtruesit të kërkesës. Më konkretisht, Gjykata duke dhënë një vlerësim të tërësishëm të rrethanave të rastit konkret, konstatoi se, Aktgjykimi i kontestuar i Gjykatës Supreme nuk ka adresuar plotësisht dhe në mënyrë të qartë (i) faktet vendimtare dhe kushtet ligjore lidhur me lejimin e shtyrjes së ekzekutimit të vendimeve të MEA-së dhe ZRRE-së; si dhe (ii) nuk ka dhënë përgjigje specifike në pretendimin e parashtruesit të kërkesës lidhur me mungesën e legjitimitetit procedural të palës paditëse. Të dy këto aspekte, reflektojnë pretendime thelbësore dhe përcaktuese të parashtruesit të kërkesës, të cilat, bazuar në praktikën gjyqësore të Gjykatës dhe GJEDNJ-së, duhet që domosdoshmërisht të adresohen dhe arsyetohen nga gjykatat, në mënyrë që të respektohen garancitë procedurale të përcaktuara me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së. Për më tepër, në mënyrë të ngjashme dhe bazuar në të njëjtat parime, Gjykata kishte vendosur në rastin KI75/21. Në të dy këto raste, KI75/21 dhe KI202/21, respektivisht, Gjykata ka theksuar rëndësinë që vendosja e masave të përkohshme, përkatësisht pezullimi i ekzekutimit të vendimeve deri në zgjidhjen meritore të çështjeve, duhet të jetë e arsyeshme, proporcionale dhe e bazuar në arsyetim të detajuar të plotësisht të kriterëve të përcaktuara në këtë kontekst në dispozitat respektive të Ligjit për Konfliktet Administrative. Gjykata theksoi se, Aktgjykimi i saj është nxjerrë vetëm përkitazi me procedurën për pezullimin e vendimeve të kontestuar të MEA-së dhe ZRRE-së para gjykatave të rregullta, derisa këto të fundit të vendosin lidhur me meritat e padisë. Çështja e ligjshmërisë së vendimeve të kontestuar të MEA-së dhe ZRRE-së është në shqyrtim para gjykatave të rregullta dhe Aktgjykimi i Gjykatës në këtë rast në asnjë mënyrë nuk paragjykon vendimarrjen e tyre përkitazi me padinë ndaj vendimeve të kontestuar të MEA-së dhe ZRRE-së.

Sud je istakao da je njegova presuda doneta samo u vezi sa postupkom za obustavu osporenih odluka MEŽS-a i RUE-a pred redovnim sudovima dok posljednje navedeni ne odluče o meritumu tužbe. Pitanje zakonitosti osporenih odluka MEŽS-a i RUE-a se razmatra pred redovnim sudovima i presuda Suda u ovom slučaju ni na koji način ne prejudicira njihovo odlučivanje u vezi sa tužbom protiv osporenih odluka MEŽS-a i RUE-a.

#### Zaključak

Konačno, na osnovu pojašnjenja datih u objavljenoj presudi, Sud je zaključio da je osporena presuda Vrhovnog suda [ARJ.UZVP. br. 74/21] od 28. jula 2021. godine doneta u suprotnosti sa procesnim garancijama utvrđenim članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, zbog nedostatka obrazložene sudske odluke, vraćajući slučaj na preispitivanje Vrhovnom sudu.

## Përfundimi

Përfundimisht, bazuar edhe në sqarimet e dhëna në Aktgjykimin e publikuar, Gjykata konstatoi se Aktgjykimi i kontestuar i Gjykatës Supreme [ARJ.UZVP.Nr.74/21], i 28 korrikut 2021, është nxjerrë në kundërshtim me garancitë procedurale të përcaktuara me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së, për shkak të mungesës së vendimit të arsyetuar gjyqësor, duke e kthyer çështjen për rishqyrtim në Gjykatën Supreme.

Neni 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm]

### *Cenimi i parimit të sigurisë juridike*

**KI133/20, Parashtrues: Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C., kërkesë për vlerësim të kushtetutshmërisë së pikës II të Aktgjykimit të Gjykatës Supreme [Rev. nr. 12/2020] të 19 shkurtit 2020**

Aplikimi në mënyrë jokonsistente nga Gjykata Supreme e të ligjeve të aplikueshme përkitazi me kontestet që burojnë nga marrëdhëniet e punës, përkatësisht Ligjit për Marrëdhënien e Punës të vitit 1989 dhe Rregullorja nr. 27/2001, në vlerësimin e ligjshmërisë së ndërprerjes së marrëdhënieve të punës si rezultat ose jo i zhvillimit të procedurave disiplinore, duke rezultuar në vendime dhe qëndrime të ndryshme sa i përket të njëjtës çështje faktike e juridike, duke përfshirë vlerësimin se një jokonsistencë e tillë reflekton “dallime të thella dhe afatgjate” në aplikimin dhe interpretimin e dispozitave të lartcekura; si dhe mospërdorimi i mekanizmave ekzistues të Gjykatës Supreme për harmonizimin e praktikës përkatëse gjyqësore, cenon parimin e sigurisë juridike dhe përbën shkelje të së drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm të garantuar me nenin 31 [E Drejta në Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm] të Kushtetutës dhe me nenin 6 (E drejta për një proces të rregullt) të Konventës

Çlan 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

### *Krshenje principa pravne sigurnosti*

**KI133/20, Podnosilac: Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C., zahtev za ocenu ustavnosti tačke II izreke presude Vrhovnog suda [Rev. br. 12/2020] od 19. februara 2020. Godine**

Nedosledna primena od strane Vrhovni sud primenjivih zakona vezanih za sporove koji proizlaze iz radnog odnosa, odnosno Zakona o radnom odnosu od 1989. godine Uredba br. 27/2001, prilikom ocene zakonitosti prekida radnog odnosa kao rezultat ili ne, vođenja disciplinskog postupka, rezultirajući u različite odluke i stavove što se tiče istog faktičnog i pravnog pitanja, uključujući ocenjivanje da jedna takva nedoslednost odražava „duboke i dugoročne razlike“ u primenjivanju i tumačenju gore navedenih odredbi; kao i nekorisćenje postojećih mehanizama Vrhovnog suda za usklađivanje relevantne sudske prakse, krši načelo pravne sigurnosti i predstavlja povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovano članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav) kao i članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP: - povreda ustavnih prava.

### Činjenice

Okolnosti slučaja su povezane sa Obaveštenjem Banke o raskidu ugovora o radu F.S. zbog povreda radnih zadataka ove potonje u vezi sa ovlašćenjem nedozvo-

Evropiane për të Drejtat e Njeriut (në tekstim e mëtejshëm: KEDNJ): - shkelje e të drejtave kushtetuese.

#### Faktet

Rrethanat e rastit ndërlidhen me Njoftimin e Bankës për shkëputjen e kontratës së punës së F.S.-së për shkak të shkeljeve të detyrave të punës të kësaj të fundit lidhur me autorizimin e një transaksioni të palejuar, sipas konstatimit të auditimit të brendshëm të Bankës. Për pasojë, F. S. kishte parashtruar kërkesëpadi në Gjykatën Komunale në Prizren përmes së cilës kishte kërkuar anulimin e njoftimit të lartcekur të Bankës dhe kishte kërkuar kthimin në vendin e saj të punës. Gjykata Themelore në Prizren kishte aprovuar kërkesëpadinë e F. S.-së dhe kishte anuluar si të kundërligjshëm Njoftimin e Bankës, duke arsyetuar, në esencë, se njoftimi përkatës nuk ishte nxjerrë bazuar në procedurën disiplinore të përcaktuar përmes Ligjit për Marrëdhënien e Punës të vitit 1989, i cili është i aplikueshëm në rrethanat e rastit, marrë parasysh që Rregullorja e UNMIK-ut nr. 2001/27, nuk shfuqizon dispozitat përkitazi me procedurën disiplinore të Ligjit për Marrëdhënien e Punës të vitit 1989. Gjykata e Apelit dhe Gjykata Supreme, respektivisht, kishin konfirmuar qëndrimin juridik të Gjykatës Themelore.

#### Ankesa e parashtrueses të kërkesës

Parashtruesi i kërkesës, ndër tjerash, pretendoi shkelje të së drejtës së tij për gjykim të drejtë dhe të paanshëm të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së për shkak të cenimit të sigurisë juridike, si rezultat i vendimeve kundërtënëse apo divergjencës në praktikën gjyqësore të Gjykatës Supreme. Në mbështetje të këtyre pretendimeve, parashtruesi i kërkesës dorëzoi në Gjykatë edhe pesë (5) aktgjykime tjera të Gjykatës Supreme, në të cilat Gjykata Supreme kishte interpretuar dhe aplikuar ndryshe dispozitat e ligjeve të aplikueshme të punës, përkatësisht përkitazi me vlerësimin e ligjshmërisë së njoftimeve për shkëputje të marrëdhënies së punës dhe

lجنة transaksije, prema konstataciji unutrašnje revizije Banke. Kao rezultat toga, F.S. je podneo tužbeni zahtev Opštinskom sudu u Prizrenu, kojim je tražila poništenje gorenavednog obaveštenja Banke, i tražila je i da bude vraćena na svoje ranije radno mesto. Osnovni sud u Prizrenu je usvojio tužbeni zahtev F.S. i poništio obaveštenje Banke kao nezakonito, uz obrazloženje, u suštini, da relevantno Obaveštenje nije izdato na osnovu disciplinskog postupka utvrđenog Zakonom o radnim odnosima iz 1989. godine, koji je primenljiv u okolnostima slučaja, s obzirom da Uredba UNMIK-a br. 2001/27 ne ukida odredbe koje se odnose na disciplinske postupke Zakona o radnim odnosima iz 1989. godine. Apelacioni sud, odnosno Vrhovni sud, potvrdili su pravni stav Osnovnog suda.

#### Žalba podnosioca zahteva

Podnosilac zahteva je naveo, između ostalog, povredu njegovog prava na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovanog članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP-a zbog povrede pravne sigurnosti kao rezultat protivrečnih ili divergentnih odluka u praksi Vrhovnog suda. U prilog ovih navoda, podnosilac zahteva je podneo Sudu još pet (5) drugih presuda Vrhovnog suda, u kojima je Vrhovni sud drugačije tumačio i primenio odredbe važećih zakona o radu, odnosno u pogledu ocene zakonitosti obaveštenja o raskidu radnog odnosa i vođenja ili ne disciplinskog postupka, primenio je Uredbu UNMIK-a br.27/2001, a ne Zakon o radnim odnosima iz 1989. godine.

#### Nalazi Suda

Sud je ispitao navode podnosioca zahteva koji se odnose na povredu principa pravne sigurnosti kao rezultat protivrečnih odluka Vrhovnog suda u primeni i tumačenju zakonskih odredbi u vezi sa prestankom radnog odnosa. U tom cilju, prvo je razradio, a zatim primenio u okolnostima konkretnih slučajeva, (i) osnovne principe u vezi sa doslednošću sudske prakse razvijene kroz sudsku praksu ESLJP, a afirmisane i kroz praksu samog Suda; i (ii) relevantne kriterijume na osnovu kojih potonji procenjuju da li nedostatak doslednosti, odnosno divergencija sudske prakse, predstavlja povredu principa pravne sigurnosti, odnosno povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6

zhvillimit ose jo të procedurave disiplinore, kishte aplikuar vetëm Rregulloren e UNMIK-ut nr.27/2001 dhe jo edhe Ligjit për Marrëdhënien e Punës të vitit 1989.

#### Gjetjet e Gjykatës

Gjykata, shqyrtoi pretendimet e parashtruesit të kërkesës që ndërlidhen me cenimin e parimit të sigurisë juridike si rezultat i vendimeve kundërtënëse të Gjykatës Supreme në aplikimin dhe interpretimin e dispozitave ligjore që ndërlidhen me shkëputjen e marrëdhënies së punës. Për këtë qëllim, ajo fillimisht shtjelloi dhe më pas aplikoi në rrethanat e rasteve konkrete, (i) parimet themelore që ndërlidhen me konsistencën e praktikës gjyqësore të zhvilluara përmes praktikës gjyqësore të GJEDNJ-së, e të afirmuara edhe përmes praktikës gjyqësore të vet Gjykatës; si dhe (ii) kriteret përkatëse bazuar në të cilat këto të fundit vlerësojnë nëse mungesa e konsistencës, përkatësisht divergjenca në praktikën gjyqësore, përbën shkelje të parimit të sigurisë juridike, përkatësisht shkelje të nenit 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së, përfshirë nëse: (a) divergjencat në praktikën gjyqësore janë “të thella dhe afatgjata”; (b) ligji i aplikueshëm përcakton mekanizma të aftë për të zgjidhur divergjenca të tilla; dhe (c) ata mekanizma janë zbatuar dhe me çfarë efekti.

Në këtë kuptim, Gjykata, pasi analizoi edhe përgjigjen e Gjykatës Supreme në pyetjet e parashtruara nga Gjykata përkitazi me qëndrimin juridik të saj në interpretimin dhe zbatimin e Ligjit për Marrëdhënien e Punës të vitit 1989 dhe Rregullores së UNMIK-ut nr. 27/2001 në kontestet përkatëse të punës, fillimisht theksoi se, bazuar në të gjitha rastet në shqyrtim para Gjykatës, rezulton që Gjykata Supreme, në vlerësimin e ligjshmërisë së ndërprerjes së marrëdhënieve të punës si rezultat ose jo i zhvillimit të procedurave disiplinore, nuk kishte aplikuar në mënyrë konsistente Ligjin për Marrëdhënien e Punës të vitit 1989 dhe Rregulloren e UNMIK-ut nr. 27/2001, duke i interpretuar me raste së bashku dhe me

EKLJP-a, duke përfshirë: (a) razlike u sudskoj praksi „duboke i dugotrajne“; (b) primenjivi zakon uspostavlja mehanizme koji mogu da reše takve divergencije; i (c) da su ti mehanizmi primenjeni i sa kojim efektom.

S tim u vezi, Sud je, nakon analize odgovora Vrhovnog suda na postavljena pitanja od strane Suda u vezi sa njegovim pravnim stavom u tumačenju i primeni Zakona o radnim odnosima iz 1989. godine i Uredbe UNMIK-a br. 27/2001 u relevantnim radnim sporovima, prvobitno je naveo da se, na osnovu svih predmeta pred Sudom, ispostavlja da Vrhovni sud, ocenjujući zakonitost prestanka radnog odnosa usled ili ne odvijanja disciplinskog postupka, nije dosledno primenio Zakon o radu iz 1989. godine i Uredba UNMIK-a br. 27/2001, koja ih tumači ponekad zajedno a ponekad i izolovano jedno od drugog, što rezultira različitim odlukama i stavovima da li se radni odnos može prekinuti bez vođenja disciplinskog postupka ili ne. Shodno tome, Sud je utvrdio da u kontekstu ove sudske prakse Vrhovnog suda: (i) postoje „duboke i dugoročne razlike“ u tumačenju i primeni odredaba Zakona o radnim odnosima radu iz 1989. godine i onih iz Osnovnog zakona o radu, odnosno Uredbe UNMIK-a br. 27/2001; (ii) da postoje mehanizmi Vrhovnog suda za usklađivanje ove prakse; i da (iii) ovaj postojeći mehanizam, kako je naveo sam Vrhovni sud, nije korišćen.

Kao rezultat ove konstatacije, Sud je naglasio da su „duboke i dugoročne razlike“ u sudskoj praksi Vrhovnog suda, koje se odnose na nekorisćenje mehanizma utvrđenih zakonom i osmišljenih da obezbede odgovarajuću doslednost u okviru sudske prakse najvišeg suda u zemlji, dovele do povrede principa pravne sigurnosti i povrede prava podnosioca zahteva na pravično i nepristrasno suđenje. Sud je takođe naglasio da se ova konstatacija odnosi samo na nekorisćenje efikasnih mehanizama Vrhovnog suda kako bi se obezbedila neophodna doslednost sudske prakse u službi pravne sigurnosti i principa vladavine prava, a ne prejudicira meritum slučaja ili pravni stav koji Vrhovni sud odlučuje i primenjuje u vezi sa slučajevima u kojima je identifikovana sudska razlika.

raste në izolim prej njëra tjetrës, duke rezultuar kështu në vendime dhe qëndrime të ndryshme nëse një marrëdhënie e punës mund të ndërprehet pa zhvillimin e procedurës disiplinore ose jo. Për pasojë, Gjykata konstatoi se në kontekst të kësaj praktike gjyqësore të Gjykatës Supreme: (i) ka “dallime të thella dhe afatgjata” në interpretimin dhe aplikimin e dispozitave të Ligjit mbi Marrëdhënien e Punës të vitit 1989 dhe atyre të Ligjit Themelor të Punës, përkatësisht Rregullores së UNMIK-ut nr. 27/2001; (ii) se ekzistojnë mekanizma të Gjykatës Supreme për harmonizimin e kësaj praktike; dhe se (iii) ky mekanizëm ekzistues, ashtu siç është deklaruar edhe nga vet Gjykata Supreme, nuk është përdorur. Si rrjedhojë e këtij konstatimi, Gjykata theksoi se “dallimet e thella dhe afatgjata” në praktikën gjyqësore të Gjykatës Supreme, të ndërlidhura me mospërdorimin e mekanizmave të përcaktuar me ligj e të dizajnuara për të siguruar konsistencën e duhur brenda praktikës gjyqësore të gjykatës më të lartë në vend, kanë rezultuar në cenim të parimit të sigurisë juridike dhe në shkelje të së drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm të parashtruesit të kërkesës. Gjykata gjithashtu vuri në pah se ky konstatim ndërlidhet vetëm me mospërdorimin efektiv të mekanizmave të Gjykatës Supreme me qëllim të sigurimit të konsistencës së nevojshme të praktikës gjyqësore në shërbim të sigurisë juridike dhe parimit të sundimit të ligjit, përderisa nuk e paragjykon rezultatin e meritave të rastit apo edhe qëndrimin juridik që Gjykata Supreme e vendos dhe e aplikon përkitazi me çështjet ku divergjenca gjyqësore është identifikuar.

#### Përfundimi

Përfundimisht, mbështetur në rrethanat rastit konkret dhe bazuar edhe në sqarimet e dhëna në Aktgjykimin e publikuar, Gjykata, njëzëri, shpalli kërkesën e pranueshme dhe konstatoi se pika II e dispozitivit të Aktgjykimit [Rev. nr. 12/2020] të 19 shkurtit 2020 të Gjykatës Supreme të Kosovës nuk është në përputhshmëri me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së.

#### Zaključak

Konačno, na osnovu okolnosti konkretnog slučaja i na osnovu objašnjenja datih u objavljenom presudi, Sud je jednoglasno proglasio zahtev prihvatljivim i utvrdio da tačka II izreke presude [Rev. br. 12/2020] od 19. februara 2020. godine Vrhovnog suda Kosova, nije u skladu sa članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a.



## Neni 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm]

### *Cenimi i parimit të sigurisë juridike*

**KI78/21, Parashtrues: Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C., kërkesë për vlerësim të kushtetutshmërisë së pikës II të Aktgjykimit të Gjykatës Supreme [Rev. nr. 257/2019] të 2 qershorit 2020.**

Aplikimi në mënyrë jokonsistente nga Gjykata Supreme, të ligjeve të aplikueshme përkitazi me kontestet që burojnë nga marrëdhëniet e punës, përkatësisht Ligjit për Marrëdhënien e Punës të vitit 1989 dhe Rregullores së UNMIK-ut nr. 27/2001, në vlerësimin e ligjshmërisë së ndërprerjes së marrëdhënies të punës si rezultat ose jo i zhvillimit të procedurave disiplinore, duke rezultuar në vendime dhe qëndrime të ndryshme sa i përket të njëjtës çështje faktike e juridike, duke përfshirë vlerësimin se një jokonsistencë e tillë reflekton “dallime të thella dhe afatgjate” në aplikimin dhe interpretimin e dispozitave në fjalë; si dhe mospërdorimi i mekanizmave ekzistues të Gjykatës Supreme për harmonizimin e kësaj praktike, cenon parimin e sigurisë juridike dhe përbën shkelje të së drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe me nenin 6 të KEDNJ-së: - shkelje e të drejtave kushtetuese.

#### **Faktet**

Rrethanat e rastit KI78/21 ndërlidhen me Njoftimin e Bankës për shkëputjen e kontratës së punës, të një punëtori tjetër, përkatësisht B. K.-së, për shkak të shkeljeve të detyrave të punës të këtij të fundit lidhur me aprovimin e kredisë të një klienti bazuar në dokumentacion të falsifikuar, sipas konstatimit të auditimit të brendshëm të Bankës. Për pasojë, B. K., kishte parashtruar kërkesëpadi në Gjykatën Themelore në Prishtinë përmes së cilës kishte kërkuar anulimin e Njoftimit të lartcekur të Bankës dhe kishte kërkuar kthimin në vendin e tij të punës. Gjykata Theme-

## Çlan 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

### *Kršenje načela pravne sigurnosti*

**KI78/21, Podnosilac: Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C., zahtev za ocenu ustavnosti druge tačke izreke presude [Rev. br. 257/2019] Vrhovnog suda Kosova od 2. juna 2020. godine**

Nedosledna primena od strane Vrhovnog suda primenjivih zakona vezanih za sporove koji proizilaze iz radnog odnosa, odnosno Zakona o radnom odnosu od 1989. godine i Uredbe UNMIK-a br. 27/2001, za ocenu zakonitosti prekida radnog odnosa kao rezultat ili ne, vođenja disciplinskog postupka, rezultirajući u različite odluke i stavove što se tiče istog faktičnog i pravnog pitanja, uključujući ocenjivanje da jedna takva nedoslednost odražava „duboke i dugoročne razlike“ u primenjivanju i tumačenju gore navedenih odredbi; kao i nekorisćenje postojećih mehanizama Vrhovnog suda za usklađivanje relevantne sudske prakse, krši načelo pravne sigurnosti i predstavlja povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovano članom 31. Ustava kao i članom 6. EKLJP-a: - povreda ustavnih prava.

#### **Činjenice**

Okolnosti slučaja KI78/21 su povezane sa Obaveštenjem Banke o raskidu ugovora o radu jednog drugog radnika, odnosno B.K., zbog povreda radnih zadataka ovog poslednjeg u vezi sa odobrenjem kredita klijentu na osnovu falsifikovane dokumentacije, prema konstataciji revizora Banke. Kao rezultat toga, B.K. je podneo tužbeni zahtev Opštinskom sudu u Prištini, kojim je tražio poništenje gorenavednog obaveštenja Banke, i tražio je i da bude vraćen na svoje ranije radno mesto.

Osnovni sud je usvojio tužbeni zahtev B.K. i poništio obaveštenje Banke kao nezakonito, uz obrazloženje, u suštini, da relevantno Obaveštenje nije izdato na osnovu disciplinskog postupka utvrđenog Zakonom o radnim odnosima iz 1989. godine, koji je primenljiv u okolnostima slučaja, s obzirom da Uredba UNMIK-a br. 2001/27 ne ukida odredbe koje se odnose na

lore kishte aprovuar kërkesëpadinë e B. K.-së dhe e kishte anuluar si të kundërligjshëm Njoftimin e Bankës, duke arsyetuar, në esencë, se Njoftimi përkatës nuk ishte nxjerrë bazuar në procedurën disiplinore të përcaktuar përmes Ligjit për Marrëdhënien e Punës të vitit 1989, i cili është i aplikueshëm në rrethanat e rastit, marrë parasysh që Rregullorja e UNMIK-ut nr. 2001/27, nuk shfuqizon dispozitat përkitazi me procedurën disiplinore të Ligjit për Marrëdhënien e Punës të vitit 1989. Gjykata e Apelit dhe Gjykata Supreme, respektivisht, kishin konfirmuar qëndrimin juridik të Gjykatës Themelore.

#### Ankesat e parashtrueses së kërkesës

Parashtruesi i kërkesës, ndër tjerash, pretendoi shkelje të së drejtës së tij për gjykim të drejtë dhe të paanshëm të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së për shkak të cënimit të sigurisë juridike, si rezultat i vendimeve kundërtënëse apo divergjencës në praktikën gjyqësore të Gjykatës Supreme. Në mbështetje të këtyre pretendimeve, parashtruesi i kërkesës dorëzoi në Gjykatë edhe gjashtë (6) aktgjykime tjera të Gjykatës Supreme, në të cilat ajo kishte interpretuar dhe aplikuar ndryshe dispozitat e ligjeve të aplikueshme të punës, përkatësisht përkitazi me vlerësimin e ligjshmërisë së njoftimeve për shkëputje të marrëdhënies së punës dhe zhvillimit ose jo të procedurave disiplinore, kishte aplikuar vetëm Rregulloren e UNMIK-ut nr. 27/2001 dhe jo edhe Ligjin për Marrëdhënien e Punës të vitit 1989.

#### Gjetjet e Gjykatës

Gjykata shqyrtoi pretendimet e parashtruesit të kërkesës që ndërlidhen me cenimin e parimit të sigurisë juridike si rezultat i vendimeve kundërtënëse të Gjykatës Supreme në aplikimin dhe interpretimin e dispozitave ligjore që ndërlidhen me shkëputjen e marrëdhënies së punës. Për këtë qëllim, ajo fillimisht shtjelloi dhe më pas aplikoi në rrethanat e rasteve konkrete, (i) parimet themelore që ndërlidhen me konsistencën e praktikës gjyqësore të zhvilluara përmes

disiplinske postupke Zakona o radnim odnosima iz 1989. godine. Apelacioni sud, odnosno Vrhovni sud, potvrdili su pravni stav Osnovnog suda.

#### Žalbe podnositeljke zahteva

Podnosilac zahteva je naveo, između ostalog, povredu njegovog prava na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovanog članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP-a zbog povrede pravne sigurnosti kao rezultat protivrečnih ili divergentnih odluka u praksi Vrhovnog suda. U prilog ovih navoda, podnosilac zahteva je podneo Sudu još šest (6) drugih presuda Vrhovnog suda, u kojima je on drugačije tumačio i primenio odredbe važećih zakona o radu, odnosno u pogledu ocene zakonitosti obaveštenja o raskidu radnog odnosa i vođenja ili ne disciplinskog postupka, primenio je Uredbu UNMIK-a br.27/2001, a ne Zakon o radnim odnosima iz 1989. godine.

#### Nalazi Suda

Sud je ispitao navode podnosioca zahteva koji se odnose na povredu principa pravne sigurnosti kao rezultat protivrečnih odluka Vrhovnog suda u primeni i tumačenju zakonskih odredbi u vezi sa prestankom radnog odnosa. U tom cilju, prvo je razradio, a zatim primenio u okolnostima konkretnih slučajeva, (i) osnovne principe u vezi sa doslednošću sudske prakse razvijene kroz praksu ESLJP-a, a afirmisane i kroz praksu samog Suda; i (ii) relevantne kriterijume na osnovu kojih potonji procenjuju da li nedostatak doslednosti, odnosno divergencija sudske prakse, predstavlja povredu principa pravne sigurnosti, odnosno povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, uključujući: (a) razlike u sudskoj praksi „duboke i dugotrajne“; (b) primenjivi zakon uspostavlja mehanizme koji mogu da reše takve divergencije; i (c) da su ti mehanizmi primenjeni i sa kojim efektom. S tim u vezi, Sud je, nakon analize odgovora Vrhovnog suda na postavljena pitanja od strane Suda u vezi sa njegovim pravnim stavom u tumačenju i primeni Zakona o radnim odnosima iz 1989. godine i Uredbe UNMIK-a br. 27/2001 u relevantnim radnim sporovima, prvobitno je naveo da se, na osnovu svih predmeta pred Sudom, ispostavlja da Vrhovni sud, ocenjujući zakonitost prestanka radnog odnosa usled

praktikës gjyqësore të GJEDNJ-së, e të afirmuara edhe përmes praktikës gjyqësore të vet Gjykatës; si dhe (ii) kriteret përkatëse bazuar në të cilat këto të fundit vlerësojnë nëse mungesa e konsistencës, përkatësisht divergjenca në praktikën gjyqësore, përbën shkelje të parimit të sigurisë juridike, përkatësisht shkelje të nenit 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së, përfshirë nëse: (a) divergjencat në praktikën gjyqësore janë “të thella dhe afatgjata”; (b) ligji i aplikueshëm përcakton mekanizma të aftë për të zgjidhur divergjenca të tilla; dhe (c) ata mekanizma janë zbatuar dhe me çfarë efekti. Në këtë kuptim, Gjykata, pasi analizoi edhe përgjigjen e Gjykatës Supreme në pyetjet e parashtruara nga Gjykata përkitazi me qëndrimin juridik të saj në interpretimin dhe zbatimin e Ligjit për Marrëdhënien e Punës të vitit 1989 dhe Rregullores së UNMIK-ut nr. 27/2001 në kontestet përkatëse të punës, fillimisht theksoi se, bazuar në të gjitha rastet në shqyrtim para Gjykatës, rezultoi që Gjykata Supreme, në vlerësimin e ligjshmërisë së ndërprerjes së marrëdhënieve të punës si rezultat ose jo i zhvillimit të procedurave disiplinore, nuk kishte aplikuar në mënyrë konsistente Ligjin për Marrëdhënien e Punës të vitit 1989 dhe Rregulloren e UNMIK-ut nr. 27/2001, duke i interpretuar me raste së bashku dhe me raste në izolim prej njëra tjetrës, duke rezultuar kështu në vendime dhe qëndrime të ndryshme nëse një marrëdhënie e punës mund të ndërprehet pa zhvillimin e procedurës disiplinore ose jo. Për pasojë, Gjykata konstatoi se në kontekst të kësaj praktike gjyqësore të Gjykatës Supreme: (i) ka “dallime të thella dhe afatgjata” në interpretimin dhe aplikimin e dispozitave të Ligjit mbi Marrëdhënien e Punës të vitit 1989 dhe të Ligjit Themelor të Punës, përkatësisht Rregullores së UNMIK-ut nr. 27/2001; (ii) se ekzistojnë mekanizma të Gjykatës Supreme për harmonizimin e kësaj praktike; dhe se (iii) ky mekanizëm ekzistues, ashtu siç është deklaruar edhe nga vet Gjykata Supreme, nuk është përdorur.

ili ne odvijanja disciplinskog postupka, nije dosledno primenio Zakon o radnim odnosima iz 1989. godine i Uredba UNMIK-a br. 27/2001, koja ih tumači ponekad zajedno a ponekad i izolovano jedno od drugog, što rezultira različitim odlukama i stavovima da li se radni odnos može prekinuti bez vođenja disciplinskog postupka ili ne. Shodno tome, Sud je utvrdio da u kontekstu ove sudske prakse Vrhovnog suda: (i) postoje „duboke i dugoročne razlike“ u tumačenju i primeni odredaba Zakona o radnim odnosima iz 1989. godine i onih iz Osnovnog zakona o radu, odnosno Uredbe UNMIK-a br. 27/2001; (ii) da postoje mehanizmi Vrhovnog suda za usklađivanje ove prakse; i da (iii) ovaj postojeći mehanizam, kako je naveo sam Vrhovni sud, nije korišćen.

Kao rezultat ove konstatacije, Sud je naglasio da su „duboke i dugoročne razlike“ u sudskoj praksi Vrhovnog suda, koje se odnose na nekorisćenje mehanizma utvrđenih zakonom i osmišljenih da obezbede odgovarajuću doslednost u okviru sudske prakse najvišeg suda u zemlji, dovele do povrede principa pravne sigurnosti i povrede prava podnosioca zahteva na pravično i nepristrasno suđenje. Sud je takođe naglasio da se ova konstatacija odnosi samo na nekorisćenje efikasnih mehanizama Vrhovnog suda kako bi se obezbedila neophodna doslednost sudske prakse u službi pravne sigurnosti i principa vladavine prava, a ne prejudicira meritum slučaja ili pravni stav koji Vrhovni sud odlučuje i primenjuje u vezi sa slučajevima u kojima je identifikovana sudska razlika.

#### Zaključak

Konačno, na osnovu okolnosti konkretnog slučaja i na osnovu objašnjenja datih u objavljenoj presudi, Sud je jednoglasno proglasio zahtev prihvatljivim i utvrdio da tačka II izreke presude [Rev. br. 257/2019] od 2. juna 2020. godine Vrhovnog suda Kosova, nije u skladu sa članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a.

Si rrjedhojë e këtij konstatimi, Gjykata theksoi se “dallimet e thella dhe afatgjata” në praktikën gjyqësore të Gjykatës Supreme, të ndërlidhura me mospërdorimin e mekanizmave të përcaktuar me ligj e të dizajnuara për të siguruar konsistencën e duhur brenda praktikës gjyqësore të gjykatës më të lartë në vend, kanë rezultuar në cenim të parimit të sigurisë juridike dhe në shkelje të së drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm të parashtruesit të kërkesës. Gjykata gjithashtu vuri në pah se ky konstatim ndërlidhet vetëm me mospërdorimin efektiv të mekanizmave të Gjykatës Supreme me qëllim të sigurimit të konsistencës së nevojshme të praktikës gjyqësore në shërbim të sigurisë juridike dhe parimit të sundimit të ligjit, përderisa nuk e paragjykon rezultatin e meritave të rastit apo edhe qëndrimin juridik që Gjykata Supreme e vendos dhe e aplikon përkritazi me çështjet ku divergjenca gjyqësore është identifikuar.

#### Përfundimi

Përfundimisht, mbështetur në rrethanat rastit konkret dhe bazuar edhe në sqarimet e dhëna në Aktgjykimin e publikuar, Gjykata, njëzëri, shpalli kërkesën e pranueshme dhe konstatoi se pika II e dispozitivit të Aktgjykimit [Rev. nr. 257/2019] të 2 qershorit 2020 të Gjykatës Supreme të Kosovës, nuk është në përputhshmëri me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së.

**Neni 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm]**

#### *Cenimi i parimit të sigurisë juridike*

**KI116/21, Parashtrues: Sali Rexhepi, Vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës Supreme Rev. nr. 104/20, të 25 shkurtit 2021**

Aplikimi në mënyrë jokonsistente nga Gjykata Supreme, i ligjeve të aplikueshme përkritazi me kontestet që burojnë nga marrëdhënia e dhe interpretimin e dispozitave në fjalë; si dhe

**Član 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]**

#### *Povreda načela pravne sigurnosti*

**KI116/21, Podnosilac: Sali Rexhepi, Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Rev. br. 104/20 od 25. februara 2021. godine**

Nedosledna primena od strane Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud) primenjivih zakona koji se odnose na sporove koji proizilaze iz radnog odnosa, odnosno Zakona o radnim odnosima iz 1989. godine i Uredbe UNMIK-a br. 27/2001

mospërdorimi i mekanizmave ekzistues të Gjykatës Supreme për harmonizimin e kësaj praktike, cenon parimin e sigurisë juridike dhe përbën shkelje të së drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dallime të thella dhe afatgjate” në aplikimin dhe me nenin 6 të KEDNJ-së: shkelje e të drejtave kushtetuese, punës, përkatësisht Ligjit për Marrëdhënien e Punës të vitit 1989 dhe Rregullores së UNMIK-ut nr.27/2001, në vlerësimin e ligjshmërisë së ndërprerjes së marrëdhënieve të punës, si rezultat ose jo i zhvillimit të procedurave disiplinore, duke rezultuar në vendime dhe qëndrime të ndryshme sa i përket të njëjtës çështje faktike e juridike, që reflekton “

#### Faktet

Rrethanat e rastit konkret ndërlidhen me një kontest nga marrëdhënia e punës, i cili filloi me Njoftimin e “Raiffeisen Bank Kosovo” për shkëputjen e kontratës së punës së parashtruesit të kërkesës. Për pasojë, parashtruesi i kërkesës kishte parashtruar kërkesëpadi në ish Gjykatën Komunale në Prizren, nëpërmjet së cilës kishte kërkuar anulimin e Njoftimit dhe kthimin në vendin e tij të punës. Fillimisht, Gjykata Themelore në Prizren, e kishte aprovuar kërkesëpadinë e parashtruesit të kërkesës dhe e kishte anuluar si të kundërligjshëm Njoftimin e lartcekur të Bankës, me arsyetimin se ndaj tij nuk ishte zhvilluar procedurë disiplinore siç është përcaktuar me Ligjin për Marrëdhënien e Punës të vitit 1989, i cili, sipas Gjykatës Themelore, ishte i aplikueshëm në rrethanat e rastit, marrë parasysh që Rregullorja e UNMIK-ut nr.2001/27 për Ligjin Themelor të Punës në Kosovë nuk shfuqizon dispozitat përkitazi me procedurën disiplinore të Ligjit për Marrëdhënien e Punës të vitit 1989. Kundër këtij Aktgjykimi, Banka kishte parashtruar ankesë në Gjykatën e Apelit, e cila edhe vërte-toi Aktgjykimin e Gjykatës Themelore. Megjithatë, Gjykata Supreme, duke vepruar sipas kërkesës për revizion të Bankës, kishte ndryshuar Aktgjykimet e dy instancave më të ulëta, me

prilikom ocene zakonitosti prekida radnog odnosa kao rezultat ili ne vođenja disciplinskog postupka, rezultirajući različitim odlukama i stavovima što se tiče istog faktičnog i pravnog pitanja, što ukazuje na “duboke i dugoročne razlike” u primenjivanju i tumačenju gore navedenih odredbi; kao i nekorišćenje postojećih mehanizama Vrhovnog suda za usklađivanje ove prakse, krši načelo pravne sigurnosti i predstavlja povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovanog članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP: povreda ustavnih prava.

#### Činjenice

Okolnosti konkretnog slučaja se odnose na spor iz radnog odnosa koji je počeo sa obaveštenjem “Raiffeisen Bank Kosovo” o otkazu ugovora o radu podnosioca zahteva. Kao rezultat toga, podnosilac zahteva je podneo tužbeni zahtev bivšem Opštinskom sudu u Prizrenu, kojim je tražio poništenje obaveštenja i povratak na svoje radno mesto. Prvobitno, Osnovni sud u Prizrenu je usvojio tužbeni zahtev podnosioca i poništio gore navedeno obaveštenje Banke kao nezakonito, sa obrazloženjem da protiv njega nije vođen disciplinski postupak kao što je definisano Zakonom o radnim odnosima iz 1989. godine, koji je prema Osnovnom sudu bio primenjiv u okolnostima slučaja, s obzirom da Uredba UNMIK-a br. 2001/27 o Osnovnom zakonu o radu na Kosovu ne ukida odredbe u vezi sa disciplinskim postupkom Zakona o radnim odnosima iz 1989. godine. Protiv ove presude, Banka je uložila žalbu Apelacionom sudu koji je potvrdio presudu Osnovnog suda. Međutim, Vrhovni sud je postupajući po zahtevu Banke za reviziju preinačio presude dvaju nižih instanci sa obrazloženjem da je obaveštenje o otkazu ugovora o radu u skladu sa Uredbom UNMIK-a br. 2001/27 o Osnovnom zakonu o radu.

#### Žalba podnosioca zahteva

Podnosilac zahteva je osporavao presudu Vrhovnog suda pred Sudom navodeći, između ostalog, da mu je povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovano članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP zbog povrede pravne sigurnosti usled kontradiktornih odluka ili nedoslednosti u sudskoj praksi Vrhovnog



arsyetimin se Njoftimi për ndërprerjen e kontratës së punës është në përputhje me Rregulloren e UNMIK-ut nr.2001/27 për Ligjin Themelor të Punës.

#### Ankesa e parashtruesit të kërkesës

Parashtruesi i kërkesës e kontestoi Aktgjykimin e Gjykatës Supreme para Gjykatës, duke pretenduar, ndër të tjera, shkelje të së drejtës së tij për gjykim të drejtë dhe të paanshëm, të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe me nenin 6 të KEDNJ-së, për shkak të cenimit të sigurisë juridike si rezultat i vendimeve kundërtënëse apo divergjencës në praktikën gjyqësore të Gjykatës Supreme, pasi kjo e fundit, kishte vendosur ndryshe në raste e tjera në rrethana të njëjta faktike e juridike.

#### Gjetjet e Gjykatës

Gjykata, gjatë shqyrtimit të pretendimeve të parashtruesit të kërkesës, që ndërlidhen me cenimin e parimit të sigurisë juridike si rezultat i mungesës së konsistencës, përkatësisht divergjencës në praktikën gjyqësore të Gjykatës Supreme, përkitazi me interpretimin dhe aplikimin e dispozitave ligjore që ndërlidhen me shkëputjen e marrëdhënies së punës, përkatësisht Rregullores së UNMIK-ut nr.2001/27 për Ligjin Themelor të Punës në Kosovë, në ndërlidhje me Ligjin për Marrëdhënien e Punës të vitit 1989, iu referua praktikës së saj gjyqësore, veçanërisht rasteve të Gjykatës: KI133/20 dhe KI78/21, të dyja me parashtrues të kërkesës “Raiffeisen Bank Kosovo”, Aktgjykime të 30 marsit 2022, në të cilat Gjykata kishte konstatuar shkelje të nenit 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së, pikërisht në këtë kontekst.

Gjykata në rastet e lartcekura, pasi analizoi edhe përgjigjen e Gjykatës Supreme në pyetjet e parashtruara nga Gjykata përkitazi me qëndrimin juridik të saj në interpretimin dhe zbatimin e Ligjit për Marrëdhënien e Punës të vitit 1989 dhe Rregulloren e UNMIK-ut nr.27/2001 në kontestet përkatëse të punës, fillimisht theksoi se, bazuar në të gjitha rastet në shqyrtim para Gjykatës, re-

suda, pošto je poslednje navedeni odlučivao drugačije u drugim predmetima u istim činjeničnim i pravnim okolnostima.

#### Nalazi Suda

Sud se, razmatrajući tvrdnje podnosioca zahteva koje se odnose na povredu načela pravne sigurnosti usled nedoslednosti, odnosno divergencije sudske prakse Vrhovnog suda u vezi sa tumačenjem i primenom zakonskih odredbi u vezi sa prestankom radnog odnosa, odnosno Uredbe UNMIK-a br. 2001/27 o Osnovnom zakonu o radu na Kosovu u vezi sa Zakonom o radnim odnosima iz 1989. godine, pozvao na svoju sudsku praksu, posebno na slučajeve Suda: KI133/20 i KI78/21, oba sa podnosiocem zahteva: “Raiffeisen Bank Kosovo”, presude od 30. marta 2022. godine, u kojima je Sud utvrdio povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, upravo u ovom kontekstu.

Sud je u gore navedenim slučajevima, nakon analize i odgovora Vrhovnog suda na postavljena pitanja Suda u vezi sa njegovim pravnim stavom u tumačenju i primeni Zakona o radnim odnosima iz 1989. godine i Uredbe UNMIK-a br. 27/2001 u relevantnim radnim sporovima, prvo naglasio da na osnovu svih slučajeva koji se razmatraju pred Sudom, proizilazi da Vrhovni sud, ocenjujući zakonitost prestanka radnog odnosa kao rezultat ili ne razvoja disciplinskog postupka, nije dosledno primenjivao Zakon o radnim odnosima iz 1989. godine i Uredbu UNMIK-a br. 27/2001, tumačeći ih u nekim slučajevima zajedno, a u nekim slučajevima izolovano jedno od drugog, što rezultira različitim odlukama i stavovima o tome da li radni odnos može prestati bez vođenja disciplinskog postupka ili ne.

Kao rezultat toga, Sud je primenio sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava, utvrdio da u kontekstu ove sudske prakse Vrhovnog suda: (i) postoje “duboke i dugoročne razlike” u tumačenju i primeni odredaba Zakona o radnim odnosima iz 1989. godine i onih iz Osnovnog zakona o radu, odnosno Uredbe UNMIK-a br. 27/2001; (ii) da postoje mehanizmi Vrhovnog suda za usklađivanje ove prakse; i da (iii) ovaj postojeći mehanizam, kao što je naveo i sam

zulton që Gjykata Supreme, në vlerësimin e ligjshmërisë së ndërprerjes së marrëdhënieve të punës si rezultat ose jo i zhvillimit të procedurave disiplinore, nuk kishte aplikuar në mënyrë konsistente Ligjin për Marrëdhënien e Punës të vitit 1989 dhe Rregulloren e UNMIK-ut nr.27/2001, duke i interpretuar me raste së bashku dhe me raste në izolim prej njëra tjetrës, duke rezultuar kështu në vendime dhe qëndrime të ndryshme nëse një marrëdhënie e punës mund të ndërpritet pa zhvillimin e procedurës disiplinore ose jo.

Për pasojë, Gjykata, duke aplikuar praktikën gjyqësore të Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut, konstatoi se në kontekst të kësaj praktike gjyqësore të Gjykatës Supreme: (i) ka “dallime të thella dhe afatgjata” në interpretimin dhe aplikimin e dispozitave të Ligjit mbi Marrëdhënien e Punës të vitit 1989 dhe atyre të Ligjit Themelor të Punës, përkatësisht Rregullores së UNMIK-ut nr. 27/2001; (ii) se ekzistojnë mekanizma të Gjykatës Supreme për harmonizimin e kësaj praktike; dhe se (iii) ky mekanizëm ekzistues, ashtu siç është deklaruar edhe nga vet Gjykata Supreme, nuk është përdorur.

Si rrjedhojë e këtij konstatimi dhe bazuar edhe në ngjashmëritë faktike e juridike me rastet e Gjykatës: KI133/20 dhe KI78/21, edhe në rastin konkret Gjykata konstatoi se, “dallimet e thella dhe afatgjata” në praktikën gjyqësore të Gjykatës Supreme, të ndërlidhura me mospërdorimin e mekanizmave të përcaktuar me ligj e të dizajnuara për të siguruar konsistencën e duhur brenda praktikës gjyqësore të gjykatës më të lartë në vend, kanë rezultuar në cenim të parimit të sigursë juridike dhe në shkelje të së drejtës për gjykim të drejtë dhe të paanshëm të parashtruesit të kërkesës.

#### Përfundimi

Përfundimisht, mbështetur në rrethanat e rastit konkret dhe bazuar edhe në sqarimet e dhëna në Aktgjykimin e publikuar, Gjykata, njëzëri, shpalli kërkesën e pranueshme dhe konstatoi se Aktgjykimi [Rev. nr.104/2020] i 25 shkurtit 2021

Vrhovni sud, nije korišćen.

Kao rezultat ovog nalaza i na osnovu činjeničnih i pravnih sličnosti sa slučajevima Suda KI133/20 i KI78/21, i u ovom slučaju Sud je utvrdio da su “duboke i dugoročne razlike” u sudskoj praksi Vrhovnog suda, koje su povezane sa ne korišćenjem mehanizma utvrđenih zakonom i osmišljenih da obezbede odgovarajuću doslednost u sudskoj praksi najvišeg suda u zemlji, dovele do povrede načela pravne sigurnosti i povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje podnosiocu zahteva.

#### Zaključak

Konačno, na osnovu okolnosti konkretnog slučaja i na osnovu pojašnjenja datih u objavljenoj presudi, Sud je jednoglasno proglasio zahtev prihvatljivim i zaključio da presuda [Rev. br. 104/2020] od 25. februara 2021. godine Vrhovnog suda nije u saglasnosti sa članom 31. Ustava Republike Kosovo u vezi sa članom 6. EKLJP i vratio istu Vrhovnom sudu na ponovno odlučivanje.

i Gjykatës Supreme nuk është në përputhshmëri me nenin 31 të Kushtetutës, në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së dhe të njëjtin e ktheu për rivendosje në Gjykatën Supreme.

**Neni 31 [E Drejta në Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm]**

*Parimi i “gjykatës së themeluar me ligj” dhe “paanshmëria e ekspertëve”*

**KI156/20, Parashtrues: Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C., vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktvendimit Ac. nr. 5514/18 të Gjykatës së Apelit të 13 majit 2019 dhe Aktvendimit Cml. nr. 8/2019 të Gjykatës Supreme të 17 qershorit 2020**

Një gjykatë konsiderohet “gjykatë e themeluar me ligj”, sipas praktikës gjyqësore të GJEDNJ-së dhe Gjykatës, në kuptim të kompetencës territoriale në procedurë përmbarimore, bazuar në ligjin e aplikueshëm, përveç nëse shpallet jokompetente (i) me kërkesë të palës përmes përgjigjes në prapësim; ose (ii) nëse ekziston kompetenca ekskluzive e ndonjë gjykate tjetër, vlerësim ky i cili i takon gjykatës përkatëse, në mungesë të kërkesës së palës. Për më tepër, nuk ka cenim të parimit të sigurisë juridike si rezultat i mosrespektimit të vendimit të formës së prerë kur procedura përmbarimore përfundon si rezultat i tërheqjes së propozimit për përmbarim nga parashtruesi i kërkesës, sepse në raste të tilla, bazuar në ligjin e aplikueshëm, procedura gjyqësore ka përfunduar me kërkesë të palës dhe jo me vendim të formës së prerë. Për më tepër, praktika gjyqësore e Gjykatës dhe e GJEDNJ-së, nuk kërkon domosdoshmërisht që një ekspert i dëgjuar nga një “gjykatë” të përmbushë të njëjtat kërkesa për pavarësi dhe paanshmëri si vetë gjykata, megjithatë, mungesa e paanshmërisë nga ana e një eksperti të caktuar nga gjykata, mund në rrethana të caktuara, të rezultojë në shkelje të parimit të barazisë së armëve, parim ky i qenësis-

**Çlan 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]**

*Načelo „suda, obrazovanim na osnovu zakona“ i „nepristrasnost veštaka“*

**KI156/20, Podnosilac: Raiffeisen Bank Kosovo J.S.C., Ocena ustavnosti Rešenja Ac.br.5514/18 Apelacionog suda od 13. maja 2019. godine kao i Rešenja Cml. br. 8/2019 Vrhovnog suda od 17. juna 2020. godine**

Jedan sud se smatra “sudom, obrazovanim na osnovu zakona”, shodno sudskoj praksi ESLJP-a i Suda, u smislu mesne nadležnosti u izvršnom postupku, na osnovu važećeg zakona, osim ako se proglasi nena-dležnim (i) na zahtev strane putem odgovora na pri-govor; ili (ii) ukoliko postoji ekskluzivna nadležnost, u odsustvu zahteva strane. Šta više, nema kršenja načela pravne sigurnosti kao rezultat nepoštovanja pravosnažne odluke kada se izvršni postupak završi kao rezultat povlačenja predloga za izvršenje od stra-ne podnosioca zahteva, jer u takvim slučajevima, na osnovu primenjivog zakona, sudski postupak je zavr-šen zahtevom strane a ne pravosnažnom odlukom. Šta više, sudska praksa Suda i ESLJP-a, ne zahteva obavezno da veštak saslušan od jednog “suda” ispu-njava iste zahteve za nezavisnost i nepristrasnost kao i sam sud, međutim, nedostatak nepristrasnosti veš-taka koga je sud odredio, može u određenim okolno-stima, rezultirati povredom načela jednakosti oružja, ključnog načela u kontekstu pravičnog i nepristra-snog suđenja: nema povrede ustavnih prava.

**Činjenice**

Okolnosti konkretnog slučaja se odnose na dva spro-vedena izvršna postupka u vezi sa neplaćanjem duga po osnovu ugovora o kreditu, zaključenih između podnosioca zahteva, u svojstvu poverioca, i kompani-

hëm në kontekst të një gjykimi të drejtë dhe të paanshëm: jo shkelje e të drejtave kushtetuese.

#### Faktet

Rrethanat e rastit konkret ndërlidhen me dy procedura të zhvilluara përmbarimore që ndërlidhen me mospagesën e borxhit që del nga Marrëveshjet për Kredi, të lidhura në mes parashtresit të kërkesës, në cilësinë e kreditorit dhe Kompanisë NTP “Unio Commerce”, në cilësinë e Debitorit.

Procedura e parë, e cila bazohej në Ligjin nr. 03/L-008 për Procedurën Përmbarimore (tanimë i shfuqizuar), ishte iniciuar nga parashtresi i kërkesës më 29 mars 2013, me ç’rast kishte paraqitur dy (2) propozime për përmbarim të hipotekave, respektivisht (i) propozimin për përmbarim në Gjykatën Themelore në Ferizaj, Dega në Kaçanik; dhe (ii) propozimin për përmbarim në Gjykatën Themelore në Ferizaj, gjegjësisht në territoret ku ndodheshin hipotekat. Si rezultat i kontestimit të ekspertizës të ofruar në Gjykatën Themelore në Ferizaj nga ana e debitorit dhe kërkesës së këtij të fundit për caktimin e super-ekspertizës, kjo gjykatë kishte vendosur që për përgatitjen e super-ekspertizës të caktohen tre (3) ekspertë nga lëmi i financave të Fakultetit Ekonomik të Universitetit të Prishtinës. Super-ekspertiza përkatëse ishte dorëzuar më 30 tetor 2015. Megjithatë, parashtresi i kërkesës kishte kërkuar tërheqjen e propozimeve të tij për përmbarim ndaj debitorit, dhe për pasojë, procedurat përmbarimore në Gjykatën Themelore në Ferizaj, Dega në Kaçanik dhe në Gjykatën Themelore në Ferizaj, kishin përfunduar më 25 nëntor 2014 dhe më 17 dhjetor 2015.

Më 6 janar 2016, parashtresi i kërkesës kishte iniciuar procedurë të re përmbarimore, e cila bazohej në Ligjin nr. 04/L-139 për Procedurën Përmbarimore, në të cilën procedurë kishte paraqitur propozimin për përmbarim të borxhit ndaj debitorit të Përmbaruesi Privat F. H., përkatësisht përmbarimin e hipotekave për paluajtshmëritë e regjistruara në Komunën e Ferizajt, i cili propozim në përmbytjen e tij përfshinte të

je NTP Unio Commerce, u sjojstvu dužnika.

Prvi postupak, koji se zasnivao na Zakonu o izvršnom postupku br. 03/L-008 (već ukinut), pokrenuo je podnosilac zahteva 29. marta 2013. godine, gde je podneo 2 (dva) predloga za izvršenje hipoteka, odnosno (i) predlog za izvršenje Osnovnom sudu u Uroševcu, filijala u Kačaniku, i (ii) predlog za izvršenje Osnovnom sudu u Uroševcu, odnosno na teritorijama na kojima su se nalazile hipoteke. Kao rezultat osporavanja veštačenja podnetog Osnovnom sudu u Uroševcu od strane dužnika i zahteva poslednje navedenog za određivanje super veštačenja, ovaj sud je odlučio da za pripremu super-veštačenja imenuje 3 (tri) stručnjaka iz oblasti finansija Ekonomskog fakulteta Univerziteta iz Prištine. Relevantno super veštačenje je podneto 30. oktobra 2015. godine. Međutim, podnosilac zahteva je tražio povlačenje svojih predloga za izvršenje protiv dužnika i shodno tome, izvršni postupci u Osnovnom sudu u Uroševcu, filijala u Kačaniku, i Osnovnom sudu u Uroševcu, su okončani 25. novembra 2014. godine i 17. decembra 2015. godine.

Dana 6. januara 2016. godine, podnosilac zahteva je pokrenuo novi izvršni postupak, koji se zasnivao na Zakonu o izvršnom postupku br. 04/L-139, gde je podneo predlog za izvršenje duga protiv dužnika kod privatnog izvršitelja F.H., odnosno izvršenje hipoteka za nepokretnosti upisane u opštini Uroševac, predlog koji je u sebi sadržao iste zahteve kao i one navedene u prethodnom predlogu za izvršenje pokrenutim 29. marta 2013. godine u Osnovnom sudu u Uroševcu i okončanim 17. decembra 2015. godine kao rezultat zahteva za povlačenje. Privatni izvršitelj je dozvolio izvršenje duga protiv kojeg je dužnik podneo prigovor Osnovnom sudu u Uroševcu. Kao rezultat žalbe dužnika protiv zaključka privatnog izvršitelja, između ostalog, (i) za imenovanje kompanije Deloitte za obračun duga, i (ii) njegovog zahteva podnetog Osnovnom sudu u Uroševcu da precizira dug na osnovu super veštačenja od 30. oktobra 2015. godine Ekonomskog fakulteta, Osnovni sud je odlučio da usvoji kao delimično osnovan prigovor dužnika, ostavljajući na snazi nalog za izvršenje, ali samo u

njëjtat kërkesa si ato të specifikuara në propozimin e mëhershëm për përmbarim, të iniciuar më 29 mars 2013 në Gjykatën Themelore në Ferizaj dhe të përfunduar më 17 dhjetor 2015, si rezultat i kërkesës për tërheqje. Përmbaruesi Privat kishte lejuar përmbarimin e borxhit, kundër të cilit debitor kishte paraqitur prapësim në Gjykatën Themelore në Ferizaj. Si rezultat i ankesës së debitorit kundër Konkluzionit të Përmbaruesit Privat, ndër tjerash, (i) për të caktuar Kompaninë Deloitte për përllogaritjen e borxhit; dhe (ii) kërkesës së tij për t'parashtruar Gjykatës Themelore në Ferizaj që ta bëjë precizimin e borxhit, bazuar në superekspertizën e 30 tetorit 2015 të Fakultetit Ekonomik, Gjykata Themelore kishte vendosur që të pranojë si pjesërisht të bazuar prapësimin e debitorit, duke lënë në fuqi Urdhrin për përmbarim, por në vlerën e borxhit të përllogaritur përmes ekspertizës të Fakultetit Ekonomik. Parashtruesi i kërkesës kishte kontestuar këtë vendim në Gjykatën e Apelit, dhe kjo e fundit, kishte kthyer çështjen në rivendosje, duke theksuar, ndër tjerash, se Gjykata Themelore në Ferizaj ka qenë e obliguar që në seancën e saj shqyrtuese t'i ftojë ekspertët në mënyrë që t'iu mundësojë palëve parashtrimin e pyetjeve në lidhje me ekspertizën. Në rivendosje në Gjykatën Themelore në Ferizaj, gjatë periudhës 27 nëntor 2017 deri në nxjerrjen e Aktvendimit të saj, ishin mbajtur tetë (8) seanca dëgjimore publike, në disa prej të cilave kishin marrë pjesë edhe grupi i ekspertëve të caktuar nga Fakulteti Ekonomik. Në seancën e fundit dëgjimore të mbajtur në këtë gjykatë, parashtruesi i kërkesës për herë të parë kishte kontestuar kompetencën territoriale të Gjykatës Themelore në Ferizaj, duke pretenduar se kompetente për të vendosur në këtë procedurë përmbarimore është Gjykata Themelore në Ferizaj, Dega në Kaçanik, përkatësisht gjykata ku gjendet selia e debitorit. Gjykata Themelore në Ferizaj, përmes aktvendimit, ndër tjerash kishte vendosur që të lihet në fuqi Urdhri për Përmbarim, me shumën e përllogaritur të borxhit përmes ekspertizës të Fakultetit

vrednisti duga obračunatog preko veštačenja Ekonomskog fakulteta. Podnosilac zahteva je osporio ovu odluku pred Apelacionim sudom, a poslednje navedeni je vratio slučaj na preispitivanje, navodeći, između ostalog, da je Osnovni sud u Uroševcu bio dužan da na svoje ročište pozove stručnjake kako bi omogućio stranama da postavljaju pitanja u vezi sa veštačenjem. U postupku preispitivanja u Osnovnom sudu u Uroševcu, u periodu od 27. novembra 2017. godine do donošenja rešenja, održano je 8 (osam) javnih rasprava, na kojima je učestvovala i grupa stručnjaka imenovana od strane Ekonomskog fakulteta. Na poslednjem ročištu održanom u ovom sudu, podnosilac zahteva je prvi put osporio mesnu nadležnost Osnovnog suda u Uroševcu, tvrdeći da je za odlučivanje u ovom izvršnom postupku nadležan Osnovni sud u Uroševcu, filijala u Kačaniku, odnosno sud u kome nalazi se sedište dužnika. Osnovni sud u Uroševcu je rešenjem, između ostalog, odlučio da ostavi na snazi nalog za izvršenje, sa obračunatim iznosom duga kroz veštačenje Ekonomskog fakulteta. Ovu odluku je potvrdio i Apelacioni sud 13. maja 2019. godine. Shodno tome, podnosilac zahteva je podneo predlog Državnom tužilaštvu za podizanje zahteva za zaštitu zakonitosti, osporavajući pitanje mesne nadležnosti i imenovanje 3 (tri) stručnjaka Ekonomskog fakulteta za obračun duga. Državni tužilac je podneo Vrhovnom sudu zahtev za zaštitu zakonitosti povodom navoda o mesnoj nadležnosti suda, ocenivši da „mesna nadležnost pripada Osnovnom sudu u Uroševcu, filijala u Kačaniku, a ne Osnovnom sudu u Uroševcu”. Dana 17. juna 2020. godine, Vrhovni sud je rešenjem odbio, kao neosnovan, zahtev državnog tužioca za zaštitu zakonitosti, podnet protiv rešenja Osnovnog suda i rešenja Apelacionog suda i potvrdio da je Osnovni sud u Uroševcu bio nadležan da odlučuje o ovom izvršnom postupku.

#### Žalbe podnosilaca zahteva

Ove zaključke redovnih sudova, podnosilac zahteva je osporio pred Sudom, navodeći povredu prava zagarantovanog članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, sa naglaskom na: (i) povredu načela zakonom usta-



Ekonomik. Ky vendim, ishte konfirmuar edhe nga Gjykata e Apelit, më 13 maj 2019. Për pasojë, parashtruesi i kërkesës në Prokurorinë e Shtetit kishte parashtruar propozim për ngritjen e kërkesës për mbrojtje të ligjshmërisë, duke kontestuar çështjen e kompetencës territoriale dhe caktimin e tre (3) ekspertëve të Fakultetit Ekonomik për përllogaritjen e borxhit. Prokurori i Shtetit parashtrroi në Gjykatën Supreme kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë sa i përket pretendimit përkitazi me kompetencën territoriale të gjykatës, duke vlerësuar se “kompetenca territoriale i ka takuar Gjykatës Themelore në Ferizaj, Dega në Kaçanik e jo Gjykatës Themelore në Ferizaj”. Më 17 qershor 2020, Gjykata Supreme përmes aktvendimit refuzoi si të pabazuar kërkesën e Prokurorit të Shtetit për mbrojtje të ligjshmërisë, të paraqitur kundër Aktvendimit të Gjykatës Themelore dhe Aktvendimit të Gjykatës së Apelit, dhe vërtetoi se Gjykata Themelore në Ferizaj ishte kompetente për të vendosur në këtë procedurë përmbarimore.

#### Ankesat e parashtrueses të kërkesës

Këto konstatime të gjykatave të rregullta, parashtruesi i kërkesës i kontestoi para Gjykatës, duke pretenduar shkelje të së drejtës së tij të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së, me theks në: (i) shkeljen e parimit të gjykatës së themeluar me ligj; (ii) shkeljen e së drejtës për siguri juridike dhe respektim të vendimeve gjyqësore të formës së prerë; si dhe (iii) shkeljen e paanshmërisë së gjykatës, si rezultat i paanshmërisë së ekspertëve të Fakultetit Ekonomik.

#### Gjetjet e Gjykatës

Së pari, sa i përket pretendimit të parashtruesit të kërkesës që ndërlihet me gjykatën e themeluar me ligj, si rezultat i mungesës së kompetencës territoriale të Gjykatës Themelore në Ferizaj, Gjykata në mënyrë të detajuar elaboroi parimet dhe kriteret e vendosura përmes praktikës gjyqësore të GJEDNJ-së dhe praktikës gjyqësore të Gjykatës, sipas së cilave, gjykatë “e themeluar

novljenog suda; (ii) povredu prava na pravnu sigurnost i poštovanje pravosnažnih sudskih odluka, i (iii) povredu nepristrasnosti suda kao rezultat nepristrasnosti veštaka Ekonomskog fakulteta.

#### Nalazi Suda

Prvo, što se tiče navoda podnosioca zahteva u vezi sa zakonom ustanovljenim sudom kao rezultat nepostojanja mesne nadležnosti Osnovnog suda u Uroševcu, Sud je detaljno razradio načela i uslove utvrđene kroz sudsku praksu ESLJP-a i sudsku praksu Suda, prema kojoj sud „ustanovljen zakonom” znači ne samo pravni osnov za samo postojanje „suda”, već i poštovanje od strane suda posebnih pravila prema kojima isti funkcioniše. Mimo ovih načela, Sud se pozvao i na primenjivi zakon, čiji značaj ističe i gore navedena sudska praksa, odnosno član 22. Zakona o parničnom postupku, koji se odnosi na postupak kada se sud može proglasiti nenadležnim sa teritorijalnog staništa i tumačenja istog od strane Apelacionog suda i Vrhovnog suda, koji su naveli da se u izvršnom postupku sudovi mogu proglasiti nekompetentnim u teritorijalnom pogledu u dve okolnosti, i to u ovom izvršnom postupku (i) putem odgovora na pobijanje; i (ii) prema službenoj dužnosti samo kada postoji ekskluzivna mesna nadležnost nekog drugog suda. U okolnostima konkretnog slučaja, u odgovoru na pobijanje nije pokrenuto pitanje mesne nadležnosti, a prema tumačenju redovnih sudova nisu se stekli uslovi da sudovi postupaju po službenoj dužnosti. Stoga je Sud, primenjujući uslove i načela razrađena u vezi sa zakonom ustanovljenim sudom u okolnostima slučaja, a posebno na osnovu tumačenja datog kroz osporeno rešenje Vrhovnog suda, utvrdio da je Osnovni sud u Uroševcu „zakonom ustanovljen sud” kao što je propisano u članu 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a.

Drugo, što se tiče navoda podnosioca zahteva koji se odnosi na povredu načela pravne sigurnosti kao rezultat nepoštovanja pravosnažne odluke, koju podnosilac zahteva smatra poslednjom odlukom u prvom izvršnom postupku, u kojoj je podnosilac zahteva povukao svog predloga za izvršenje, Sud je razradio osnovna načela sudske prakse ESLJP-a i Suda u

me ligj” nënkupton jo vetëm bazën ligjore për vetë ekzistencën e “gjykatës”, por edhe respektimin nga gjykata të rregullave të veçanta në bazë të të cilave funksionon e njëjta. Përtej këtyre parimeve, Gjykata iu referua edhe ligjit të aplikueshëm, në rëndësinë e të cilit vë theks edhe praktika gjyqësore e lartcekur, përkatësisht nenit 22 të Ligjit për Procedurën Kontestimore, që i referohet procedurës kur një gjykatë mund të shpallet jokompetente në pikëpamje territoriale dhe interpretimit të të njëjtit nga ana e Gjykatës së Apelit dhe ajo Supreme, të cilat kishin theksuar se në procedurë përmbarimore gjykatat mund të shpallen jokompetente në pikëpamje territoriale në dy rrethana, gjegjësisht në këtë procedurë përmbarimore (i) me anë të përgjigjes në prapësim; dhe (ii) sipas detyrës zyrtare nëse ekziston kompetencë ekskluzive e ndonjë gjykate tjetër. Në rrethanat e rastit konkret, çështja e kompetencës territoriale nuk ishte ngritur përmes përgjigjes në prapësim, dhe sipas interpretimit të gjykatave të rregullta, nuk ishin plotësuar kushtet që gjykatat të vepronin sipas detyrës zyrtare. Andaj, Gjykata, duke aplikuar kriteret dhe parimet e elaboruara përkitazi me gjykatën e themeluar me ligj në rrethanat e rastit, dhe në veçanti duke u bazuar në interpretimin e dhënë përmes Aktvendimit të kontestuar të Gjykatës Supreme, konstatoi se Gjykata Themelore në Ferizaj është “gjykatë e themeluar me ligj” ashtu siç përcaktohet me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së.

Së dyti, sa i përket pretendimit të parashtresit të kërkesës që ndërlidhet me cenimin e parimit të sigurisë juridike, si rezultat i mosrespektimit të vendimit të formës së prerë, të cilin parashtresi i kërkesës e konsideron vendimin e fundit në procedurën e parë përmbarimore, në të cilën parashtresi i kërkesës kishte tërhequr propozimin e tij për përmbarim, Gjykata shtjelloi parimet themelore të praktikës gjyqësore të GJEDNJ-së dhe asaj të Gjykatës, përkitazi me parimin e plotfuqishmërisë së vendimeve të formës së

pogledu naçela konačnosti pravosnažnih odluka. Međutim, Sud je utvrdio da ista naçela nisu bila primenljiva u okolnostima ovog slučaja, pošto je taj postupak okončan kao rezultat povlačenja predloga za izvršenje od strane samog podnosioca zahteva.

Treće, što se tiče navoda podnosioca zahteva o odsustvu nepristrasnosti suda kao rezultat imenovanja stručnjaka u izvršnom postupku, Sud je takođe razradio, a zatim primenio osnovna naçela i uslove utvrđene kroz sudske praksu ESLJP-a i sudske praksu Suda, prema kojima pravo na pravično suđenje zagaranтовано чланом 31. Ustava i чланом 6. EKLJP-a ne zahteva nužno da veštak saslušan pred „sudom” ispunjavaju iste zahteve za nezavisnost i nepristrasnost kao i sam sud, međutim, nedostatak nepristrasnosti od strane sudske imenovanog veštaka može, u određenim okolnostima, dovesti do povrede naçela jednakosti strana, svojstvenog kontekstu pravičnog i nepristrasnog suđenja. Na osnovu ovih naçela, u vezi sa navodom o (i) nepristrasnosti stručnjaka, Sud je utvrdio da podnosilac zahteva ne potkrepljuje u dovoljnoj meri „legitimne sumnje“ o njihovoj nepristrasnosti i iako one mogu biti objektivno opravdane „u okolnosti konkretnog slučaja; i (ii) tokom postupka pred Osnovnim sudom, posebno u postupku preispitivanja, podnosilac zahteva je imao priliku da efektivno učestvuje i osporava izveštaj koji su pripremili ti stručnjaci. Shodno tome, Sud je utvrdio da navod podnosioca zahteva za nedostatak nepristrasnosti stručnjaka ne dovodi do povrede člana 31. Ustava u vezi sa чланом 6. EKLJP-a.

#### Zaključak

Konačno, na osnovu okolnosti konkretnog slučaja i na osnovu pojašnjenja datih u objavljenoj presudi, Sud je jednoglasno proglasio zahtev prihvatljivim i većinom glasova utvrdio da je rešenje [CLM. br. 8/2019] od 17. juna 2020. godine Vrhovnog suda Kosovo i rešenje [Ac. br. 5514/18] od 13. maja 2019. godine Apelacionog suda Kosova u skladu sa чланом 31. Ustava u vezi sa чланом 6. EKLJP-a.

prerë. Megjithatë, Gjykata konstatoi se të njëjtat parime nuk ishin të aplikueshme në rrethanat e rastit konkret, pasi ajo procedurë kishte përfunduar si rezultat i tërheqjes së propozimit për përmbardim nga vetë parashtruesi i kërkesës.

Së treti, përkitazi me pretendimin e parashtruesit të kërkesës për mungesë të paanshmërisë së gjykatës, si rezultat i caktimit të ekspertëve në procedurë përmbardimore, Gjykata gjithashtu shtjelloi dhe pastaj aplikoi parimet dhe kriteret themelore të vendosura përmes praktikës gjyqësore të GJEDNJ-së dhe praktikës gjyqësore të Gjykatës, sipas së cilave, e drejta për një gjykim të drejtë e garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së, nuk kërkon domosdoshmërisht që një ekspert i dëgjuar nga një “gjykatë” të përmbushë të njëjtat kërkesa për parësi dhe paanshmëri si vetë gjykata, megjithatë, mungesa e paanshmërisë nga ana e një eksperti të caktuar nga gjykata, mund në rrethana të caktuara, të rezultojë në shkelje të parimit të barazisë së armëve, parim ky i qenësishëm në kontekst të një gjykimi të drejtë dhe të paanshëm. Mbi bazën e këtyre parimeve, sa i përket pretendimit për (i) mungesë të paanshmërisë së ekspertëve, Gjykata gjeti se parashtruesi i kërkesës nuk mbështet mjaftueshëm “dyshimet legjitime” për mungesë të paanshmërisë së tyre dhe as pse të njëjtat mund të jenë “objektivisht të justifikueshme” në rrethanat e rastit konkret; dhe (ii) gjatë procedurës së zhvilluar pranë Gjykatës Themelore, në veçanti në procedurë të rivendosjes, parashtruesi i kërkesës ka pasur mundësi efektive pjesëmarrjeje dhe kontestimi të raportit të përgatitur nga këta ekspertë. Rrjedhimisht, Gjykata konstatoi se pretendimi i parashtruesit të kërkesës për mungesë të paanshmërisë së ekspertëve nuk rezulton në shkelje të nenit 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së.

#### **Përfundim**

Përfundimisht, mbështetur në rrethanat e rastit konkret dhe bazuar edhe në sqarimet e dhëna në Aktgjykimin e publikuar, Gjykata njëzëri shpalli

kërkesën e pranueshme dhe me shumicë votash konstatoi se Aktvendimi [CLM. nr. 8/2019] i 17 qershorit 2020 i Gjykatës Supreme të Kosovës dhe Aktvendimi [Ac. nr. 5514/18] i 13 majit 2019 i Gjykatës së Apelit të Kosovës, janë në pajtueshmëri me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së.

#### Neni 31 [E Drejta në Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm]

##### *Cenimi i parimit të “paanshmërisë së një gjykate”*

#### **KI196/21, parashtues, Gëzim Shtufi, vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit PML. nr. 310/2021, të Gjykatës Supreme të Kosovës, të 14 shtatorit 2021**

Pjesëmarrja e të njëjtit gjyqtar në dy nivele të ndryshme të juridiksionit për rastin penal, dhe atë dy herë si kryesuese e kolegjit në Gjykatën e Apelit dhe së fundmi si anëtare e kolegjit në Gjykatën Supreme, cenon garancitë procedurale të paanshmërisë së një gjykate, të përcaktuara me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së: - shkelje e të drejtave kushtetuese.

#### **Faktet**

Rrethanat e rastit konkret ndërlidhen, ndër tjerash, me procedurat gjyqësore në një çështje penale, në të cilën e njëjta gjyqtare kishte marrë pjesë në kolegjin vendimmarrës në dy nivele juridiksioni. Më saktësisht, nga shkresat e lëndës rezultojnë që ndaj parashtuesit të kërkesës, Prokuroria Themelore në Prizren kishte ngritur aktakuzë për kryerjen e veprave penale të “detyrimit” dhe të “mbajtjes në pronësi, kontroll ose në posedim të paautorizuar të armëve” Gjykata Themelore e kishte liruar parashtuesin e kërkesës nga aktakuza sa i përket të parës, ndërsa e kishte shpallur fajtor përkitazi me të dytën, duke e dënuar parashtuesin e kërkesës me gjobë. Pas ankesës së Prokurorisë Themelore, Gjykata e

#### Çlan 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

##### *Kršenje načela „nepristrasnosti suda“*

#### **KI196/21, podnosilac, Gëzim Shtufi, Ocena ustavnosti Presude PML. br. 310/2021, Vrhovnog suda Kosova, od 14. septembra 2021. Godine**

Učešće istog sudije na dva različita nivoa jurisdikcije u krivičnom predmetu, i to na dva navrata u svojstvu predsedavajuće veća u Apelacionom sudu i drugi put kao član veća Vrhovnog suda, krši proceduralne garancije nepristrasnosti jednog suda, propisane članom 31. Ustava, u smislu člana 6. EKLJP-a: - povreda ustavnih prava.

#### **Činjenice**

Okolnosti ovog predmeta odnose se, između ostalog, na sudski postupak u krivičnom predmetu, u kojem je ista sudija učestvovala u veću za odlučivanje na dva nivoa nadležnosti. Tačnije, iz spisa predmeta proizilazi da je protiv podnosioca zahteva Osnovno tužilaštvo u Prizrenu podiglo optužnicu za izvršenje krivičnih dela „iznuda“ i „neovlašćeno vlasništvo, kontrola ili posedovanje oružja“. Osnovni sud je oslobodio podnosioca zahteva prve optužnice, dok ga je proglasio krivim po drugoj, osudivši podnosioca na novčanu kaznu. Po žalbi Osnovnog tužilaštva, Apelacioni sud je vratio predmet na ponovno suđenje Osnovnom sudu, povodom oslobađanja od optužnice za krivično delo „iznuda“. Predsedavajuća pretresnog veća u ovom odlučivanju bila je sudija M.M. Odlučujući o ponovnom suđenju, Osnovni sud je ponovo odbacio optužbu protiv podnosioca zahteva za krivično delo

Apelit e ktheu çështjen në rigjykim në Gjykatën Themelore, sa i përket lirimit nga aktakuza për veprën penale të “detyrimit”. Kryesuese e Kolegjit shqyrtues në këtë vendimmarrje ishte gjyqtarja M.M. Duke vendosur në rigjykim, Gjykata Themelore e refuzoi sërish akuzën ndaj parashtruesit të kërkesës për veprën penale të “detyrimit”, duke u thirrur në parimin res judicata. Gjykata e Apelit, duke vepruar sipas ankesës së Prokurorisë Themelore, për herë të dytë e riktheu çështjen në rigjykim në Gjykatën Themelore, duke urdhëruar që në rigjykim kjo çështje penalo-juridike t’i jepet një trupi tjetër gjykues, pasi trupi gjykues i cili ka gjykuar në shkallë të parë nuk i është përmbajtur vërejtjeve dhe udhëzimeve të Gjykatës së Apelit. Kryesuese e Kolegjit shqyrtues në këtë vendimmarrje ishte sërish gjyqtarja M.M. Gjykata Themelore sërish e refuzoi aktakuzën ndaj parashtruesit të kërkesës, duke u thirrur në parimin res judicata dhe ne bis inidem. Aktgjykimi i Gjykatës Themelore ishte ankimuar nga Prokuroria Themelore në Gjykatën e Apelit, e cila e riktheu për herë të tretë çështjen në rigjykim në Gjykatën Themelore, me ç’rast kjo e fundit e shpalli fajtor parashtruesin e kërkesës për veprën penale të “detyrimit” dhe e dënoi atë me burgim me kusht në kohëzgjatje prej 1 (një) viti. Prokuroria Themelore parashtrroi përsëri ankesë kundër Aktgjykimit të Gjykatës Themelore, por këtë herë vetëm sa i përket lartësisë së dënimit të shqiptuar. Gjykata e Apelit e ndryshoi Aktgjykimin e Gjykatës Themelore, duke e rritur dënimin nga një vit me kusht, në 3 (tre) vite me burgim efektiv. Parashtruesi i kërkesës kundër Aktgjykimit të Gjykatës së Apelit paraqiti kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë në Gjykatën Supreme, me ç’rast kjo e fundit, e refuzoi kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë dhe vërtetoi aktgjykimet e instancave më të ulëta, duke e lënë në fuqi dënimin e shqiptuar me burgim efektiv në kohëzgjatje prej 3 (tre) vitesh. Në këtë vendimmarrje pjesë e Kolegjit shqyrtues ishte gjyqtarja M. M.

„iznuda“, pozivajući se na načelo res judicata. Apelacioni sud je, postupajući po žalbi Osnovnog tužilaštva, po drugi put vratio predmet Osnovnom sudu na ponovno suđenje, naloživši da se u ponovnom postupku ovaj krivični predmet dodeli drugom pretresnom veću, pošto pretresno veće koje je sudilo u prvom stepenu nije se pridržavao primedbi i uputstava Apelacionog suda. Predsedavajuća pretresnog veća u ovom odlučivanju ponovo je bila sudija M.M. Osnovni sud je ponovo odbacio optužnicu protiv podnosioca zahteva, pozivajući se na princip res judicata i ne bis in idem. Osnovno tužilaštvo je na presudu Osnovnog suda uložilo žalbu Apelacionom sudu, koji je predmet po treći put vratio Osnovnom sudu na ponovno suđenje, u kom slučaju je ovaj proglasio podnosioca zahteva krivim za krivično delo “iznuda” i osudio ga na uslovnu kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine. Protiv presude Osnovnog suda, žalbu je izjavilo Osnovno tužilaštvo, ali ovaj put samo u odnosu na visinu izrečene kazne. Apelacioni sud je preinačio presudu Osnovnog suda na taj način što je uslovnu kaznu zatvora u trajanju od jedne godine povećao u kaznu efektivnog zatvora u trajanju od tri godine. Podnosilac zahteva je protiv presude Apelacionog suda podneo Vrhovnom sudu zahtev za zaštitu zakonitosti, kojom prilikom ovaj poslednji odbio zahtev za zaštitu zakonitosti i potvrdio nižestepene presude, ostavljajući na snazi izrečenu kaznu efektivnog zatvora u trajanju od 3 (tri) godine. U ovom odlučivanju član pretresnog veća je bila sudija M.M.

#### Navodi stranaka

Podnosilac zahteva je pred Ustavnim sudom naveo povredu principa (i) "nepristrasnosti suda", kao rezultat učešća sudije M.M. na dva različita nivoa nadležnosti za krivični predmet protiv njega, odnosno onaj Apelacionog suda i onaj Vrhovnog suda; i (ii) „pravo na obrazloženu odluku“, kao sastavni deo prava na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovanog članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP-a.

#### Nalazi Suda

Ocenjujući navode podnosioca zahteva, Sud je prvo razradio opšte principe svoje sudske prakse i ESLJP-a, u vezi sa „nepristrasnošću suda“, a zatim ih prime-



### Pretendimet e palëve

Parashtruesi i kërkesës para Gjykatës Kushtetuese pretendoi shkelje të parimit të (i) “paanshmërisë së gjykatës”, si rezultat i pjesëmarrjes së gjyqtarës M. M. në dy nivele të ndryshme të juridiksionit për rastin penal ndaj tij, konkretisht në atë të Gjykatës së Apelit dhe atë të Gjykatës Supreme; si dhe (ii) të së “drejtës për një vendim të arsyetuar”, si pjesë përbërëse të së drejtës së një gjykimi të drejtë dhe të paanshëm, të garantuar me nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së.

### Gjetjet e Gjykatës

Në vlerësimin e pretendimeve të parashtruesit të kërkesës, Gjykata fillimisht shtjelloi parimet e përgjithshme të praktikës së saj gjyqësore dhe të GJEDNJ-së, përkritazi me “paanshmërinë e gjykatës”, dhe më pas i aplikoi të njëjtat në rrethanat e rastit konkret. Gjykata, ndër tjerash, ritheksoi se paanësia e një gjykate bazuar në praktikën e konsoliduar gjyqësore të saj dhe GJEDNJ-së, duhet të përcaktohet sipas (i) testit subjektiv, që ndërlidhet, ndër tjerash, me bindjen dhe sjelljen personale të një gjyqtari, duke vlerësuar nëse një gjyqtar mund të ketë pasur paragjykitime personale apo anshmëri në një rast të caktuar; dhe (ii) testit objektiv apo nëse vet gjykata, mes tjerash, përbërja e saj, ka ofruar garancione të mjaftueshme për të përjashtuar çdo dyshim legjitim dhe objektivisht të arsyeshëm në këtë drejtim.

Në këtë kuptim, Gjykata, duke zbatuar kriteret e sipërcekura, konstatoi se trupi gjykues i Gjykatës Supreme ishte i paanshëm në kuptim të testit subjektiv, megjithatë ai nuk ishte i paanshëm në kuptim të testit objektiv, për faktin se, gjyqtarja M. M. kishte marrë pjesë në dy nivele të ndryshme të juridiksionit për rastin e njëjtë penal, dhe atë dy herë si kryesuese e Kolegjit në Gjykatën e Apelit dhe së fundmi si anëtare e Kolegjit në Gjykatën Supreme. Në këtë kontekst, Gjykata përtej kriterëve të përcaktuara në nenin 31 të Kushtetutës dhe nenin 6 të KEDNJ-së,

nio na okolnosti ovog slučaja. Sud je, između ostalog, naglasio da nepristrasnost suda, zasnovana na njegovoj konsolidovanoj sudskoj praksi i na praksi ESLJP-a, treba da bude utvrđena prema (i) subjektivnom testu, koji se, između ostalog, odnosi na lično uverenje i ponašanje sudije, procenjujući da li je sudija možda imao lične predrasude ili pristrasnosti u određenom slučaju; i (ii) objektivnom testu ili da li je sam sud, inter alia, njegov sastav, pružio dovoljne garancije da isključi svaku legitimnu i razumno opravdanu sumnju u ovom pogledu.

U tom smislu, Sud je, primenjujući navedene kriterijume, našao da je pretresno veće Vrhovnog suda bilo nepristrasno u pogledu subjektivnog testa, ali nije bilo nepristrasno u pogledu objektivnog testa, jer je sudija M.M. učestvovala na dva različita nivoa nadležnosti u krivičnom predmetu, i to dva puta kao predsedavajuća veća Apelacionog suda i poslednji put kao član veća Vrhovnog suda. U tom kontekstu, Sud je, pored kriterijuma utvrđenih u članu 31. Ustava i članu 6. EKLJP-a, podsetio i na sadržaj stava 2. člana 39. (Razlozi za izuzeće sudija) Zakonika o krivičnom postupku, kojim je specifično propisano da sudija treba da bude izuzet od odlučivanja u slučaju da je učestvovao u prethodnim postupcima u istom krivičnom predmetu, što se nije desilo u okolnostima konkretnog slučaja.

### Zaključak

Shodno tome i na osnovu obrazloženja datih u objavljenoj presudi, Sud je našao da je osporena presuda [PML. br. 310/2021] od 14. septembra 2021. godine Vrhovnog suda, doneta suprotno procesnim garancijama iz člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, vraćajući istu Vrhovnom sudu na ponovno odlučivanje.

gjithashtu rikujtoi përmbajtjen e paragrafit 2 të nenit 39 (Bazat për përjashtimin e gjyqtarëve) të Kodit të Procedurës Penale, i cili specifikisht përcakton që gjyqtari duhet të vetpërjashtohet nga vendimmarrja në rast se ka marrë pjesë në procedura të mëhershme në të njëjtin rast penal, gjë që nuk kishte ndodhur në rrethanat e rastit konkret.

#### Përfundim

Për pasojë dhe bazuar edhe në sqarimet e dhëna në Aktgjykimin e publikuar, Gjykata konstatoi se, Aktgjykimi i kontestuar [Pml. nr. 310/2021] i 14 shtatorit 2021 i Gjykatës Supreme, është nxjerrë në kundërshtim me garancitë procedurale të përcaktuara në nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së, duke e kthyer të njëjtin në rivendosje në Gjykatën Supreme.

Neni 31 [E Drejta në Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm]

#### *E drejta për seancë dëgjimore*

**KI44/21, parashtrues: Besa Sopi, vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Kolegjit të Dhomës së Posacme të Gjykatës Supreme të Kosovës për çështjet që lidhen me Agjencinë Kosovare të Privatizimit, AC-i-20-0091 të 21 janarit 2021**

Mungesa e kërkesës nga parashtruesi i kërkesës për mbajtje të seancës dëgjimore para Kolegjit të Specializuar dhe Kolegjit të Apelit të DHPGJS, nuk nënkupton heqjen dorë nga ajo e drejtë, si dhe as Kolegji i Apelit nuk lirohet nga detyrimi për të shqyrtuar me vetiniciativë nevojën për mbajtjen e seancës dëgjimore. Për më tepër, mungesa e arsytimit nga Kolegji i Apelit për mosmbajtjen e seancës dëgjimore, marrë parasysh edhe faktin që Kolegji i Apelit shqyrton çështje edhe të faktit dhe ligjit, cenon të drejtën për një seancë dëgjimore, si një nga garancitë e mishëruara në nenin 31 të Kushtetutës në lidhje

Član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

#### *Pravo na saslušanje*

**KI44/21, podnositeljka: Besa Sopi, ocena ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju, AC-i-20-0091 od 21. januara 2021. godine**

Nedostatak zahteva podnosioca za održavanje ročišta saslušanja pred Specijalizovanom većem PKVS), ne podrazumeva odricanje od tog prava, niti se Žalbeno veće oslobađa obaveze da samoinicijativom razmatra potrebu za održavanjem saslušanja, uzimajući u obzir činjenicu da Žalbeno veće razmatra i činjenična i pravna pitanja, krši pravo na saslušanje kao jednu od garancija sadržanih u članu 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a: - povreda ustavnih prava.

#### Činjenice

Okolnosti konkretnog slučaja povezane su sa privatizacijom preduzeća DP „IPP Suva Reka“ u Suvoj Reci i respektivnim pravom radnika da joj se prizna pravo

me nenin 6 të KEDNJ-së: - shkelje e të drejtave kushtetuese.

#### Faktet

Rrethanat e rastit konkret ndërlidhen me privatizimin e Ndërmarrjes Shoqërore NSH “KBI Suhareka” në Suharekë dhe të drejtën përkatëse të punëtorëve për t’iu njohur të ardhurat personale të papaguara nga periudha para privatizimit, siç është e përcaktuar me Shtojcën e Ligjit për Dhomën e Posaçme të Gjykatës Supreme dhe me paragrafin 4 të nenit 10 (Të drejtat e të punësuarve) të Rregullores nr. 2003/13 e të ndryshuar me Rregulloren nr. 2004/45.

Parashtrueses së kërkesës nuk i është miratuar kërkesa për pagesën e të ardhurave personale të realizuara para fillimit të privatizimit të NSH “KBI Suhareka”. Për pasojë, e njëjta, parashtroi ankesë në Agjencinë Kosovare të Privatizimit. Kjo ankesë u refuzua. Si rezultat i kësaj, parashtruesja e kërkesës paraqiti padi në Kolegjin e Specializuar të Dhomës së Posaçme të Gjykatës Supreme me të cilën e kontestoi vendimin e Agjencisë Kosovare të Privatizimit në kuptim të vërtetimit të fakteve dhe interpretimit të ligjit, duke theksuar gjithashtu se ajo ishte diskriminuar.

Kolegji i Specializuar nuk mbajti seancë publike me arsyetimin se “Në bazë të nenit 76.3 të Ligjit mbi Dhomën e Posaçme, lidhur me nenin 399 të Ligjit mbi Procedurën Kontestimore, Gjykata përcakton se faktet relevante të rastit janë të pakontestueshme dhe nxjerr këtë aktgjykim pa caktuar seancë dëgjimore”. Duke vepruar në bazë të ankesës së parashtrueses së kërkesës ndaj këtij aktgjykimi, në janar 2021, Kolegji i Apelit nxori aktgjykimin e kontestuar me të cilin e refuzoi ankesën e parashtrueses së kërkesës si të pabazuar dhe e vërtetoi aktgjykimin e Kolegjit të Specializuar, duke arsyetuar se “Në bazë të nenit 69.1 të Ligjit nr. 06/L-086 mbi Dhomën e Posaçme të Gjykatës Supreme të Kosovës për çështje që lidhen me Agjencinë Kosovare të Privatizimit (LDHP), Kolegji i Apelit vendosi të mos mbajë pjesën gojore të procedurës”.

na neisplaćene licne dohodake iz perioda pre privatizacije, kao što je utvrđeno Aneksom Zakona o Posebnoj komori Vrhovnog suda i stavom 4. člana 10. (Prava zaposlenih) Uredbe br. 2003/13 izmenjene Uredbom br. 2004/45.

Podnositeljki zahteva nije odobren zahtev za isplatom zaostalih ličnih dohodaka ostvarenih pre početka privatizacije DP „IPP Suva Reka“. Podnositeljka zahteva je izjavila žalbe Kosovskoj agenciji za privatizaciju. Ove žalba je odbijena. Kao rezultat toga, ista je podnela tužbe Specijalizovanom veću Posebne komore Vrhovnog suda kojim je osporili odluku Kosovske agencije za privatizaciju u pogledu utvrđivanja činjenica i tumačenja zakona, navodeći takođe da je bila diskriminisana.

Specijalizovano veće je nije održalo javnu raspravu obrazlažući da su “Na osnovu člana 76.3 Zakona o Specijalnoj Komori, u vezi člana 399 Zakona o Parničnom Postupku, sud određuje da su relevantne činjenice slučaja nesporne i donosi ovu presudu bez zakazivanja ročišta saslušanja”. Postupajući na osnovu žalbe podnositeljke zahteva protiv ove presude, u januara 2021. godine, Žalbena veće je donelo osporenu presudu kojom je odbilo žalbu podnositeljke zahteva, kao neosnovanu, i potvrdilo presudu Specijalizovanog veća obrazlažući da, “Na osnovu člana 69.1 Zakona br. 06/L-086 o Specijalnoj Komori Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku Agenciju za Privatizaciju (ZSK), Apelaciono Veće odlučuje da ne održi usmeni deo postupka”.

#### Navodi stranaka

Podnositeljka zahteva osporava ovu presudu pred Sudom, navodeći da je ista doneta u suprotnosti sa članovima 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i 54. [Sudska Zaštita Prava] Ustava i članom 1. Protokola br. 12 (Opšta zabrana diskriminacije) EKLJP-a. U vezi sa povredama člana 31. Ustava podnositeljka zahteva navodi da je Žalbena veće preinačilo presudu Specijalizovanog veća (i) bez rasprave; (ii) bez jasno utvrđenog činjeničnog stanja; (iii) kršeći princip opšte zabrane diskriminacije.

#### Nalazi Suda

#### Ankesat e parashtruesit të kërkesës

Parashtruesja e kërkesës e kontestoi këtë aktgjykim para Gjykatës, duke theksuar se i njëjti është nxjerrë në kundërshtim me nenin 24 [Barazia para Ligjit], nenet 31 dhe 54 të Kushtetutës dhe me nenin 1 të Protokollit nr. 12 (Ndalimi i përgjithshëm i diskriminimit) të KEDNJ-së. Lidhur me shkeljet e nenit 31 të Kushtetutës, parashtruesja e kërkesës pretendoi se Kolegji i Apelit e ndryshoi aktgjykimin e Kolegjit të Specializuar (i) pa seancë dëgjimore; (ii) pa vërtetuar gjendjen faktike në mënyrë të qartë; (iii) duke shkelur parimin e ndalimit të përgjithshëm të diskriminimit.

#### Gjetjet e Gjykatës

Në vlerësimin e pretendimeve të parashtrueses së kërkesës, Gjykata u fokusua në pretendimet që kishin të bënin me mungesën e seancës dëgjimore në Dhomën e Posaçme të Gjykatës Supreme, dhe në atë kontekst, (i) së pari i shtjelloi parimet e përgjithshme lidhur me të drejtën në seancë dëgjimore, që është e garantuar me Kushtetutë dhe me KEDNJ, dhe më pas (ii) i zbatoi të njëjtat në rrethanat e rastit konkret. Gjykata në bazë të pesë (5) aktgjytimeve të saj në rastet e ish-ndërmarrjes “Agimi”, si dhe në rastin e Gjykatës që ka të bëjë me privatizimin e ish-NSH “SHARR”, si dhe, ndër të tjera, në bazë të aktgjykimit të GJEDNJ-së, Ramos Nunes de Carvalho e Sá kundër Portugalisë, sqaroi parimet kryesore përkitazi me (i) të drejtën në seancë dëgjimore para gjykatave të shkallës së parë; (ii) të drejtën në seancë dëgjimore para gjykatave të shkallës së dytë dhe të tretë; (iii) parimet në bazë të të cilave duhet të vërtetohet se a është seanca dëgjimore e domosdoshme; dhe (iv) nëse nuk ekziston seanca dëgjimore në shkallën e parë, a mund të korrigjohet me mbajtjen e seancës dëgjimore në një shkallë më të lartë dhe kriteret relevante për bërjen e këtij vlerësimi. Përveç kësaj, Gjykata konkretisht shqyrtoi dhe zbatoi praktikën e saj gjyqësore si dhe praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së, në bazë të së cilës bëhet

Prilikom ocene navoda podnositeljke zahteva, Sud se fokusirao na one koji su se odnosili na izostanak rasprave pred Posebnom komorom Vrhovnog suda, i u tom kontekstu, (i) prvo izložio opšta načela koja se odnose na pravo na raspravu koje je zagantovano Ustavom i EKLJP-om, i zatim (ii) primenio ista na okolnosti konkretnog slučaja. Sud je na osnovu pet (5) svojih presuda u slučajevima bivšeg preduzeća “Agimi” kao i na osnovu slučaja Suda koji se odnose na privatizaciju bivše DP “SHARR” kao i između ostalih, presude ESLJP-a Ramos Nunes de Carvalho e Sá protiv Portugalije, razjasnio glavna načela koja se odnose na (i) pravo na raspravu pred sudovima prvog stepena; (ii) pravo na raspravu pred sudovima drugog i trećeg stepena; (iii) načela na osnovu kojih treba utvrditi da li je rasprava nužna; i (iv) da li se to što ne postoji rasprava na prvom stepenu može ispraviti održavanjem rasprave na višem stepenu i relevantne kriterijume za sprovođenje te procene. Pored toga, Sud je konkretno razmotrio i primenio svoju sudsku praksu kao i sudsku praksu ESLJP-a na osnovu koje se vrši procena da li se izostanak zahteva za raspravu može smatrati prećutnim odricanjem stranaka od takvog prava.

Na osnovu ovih načela, Sud je utvrdio da je osporena presuda, odnosno presuda [AC-I-20-0091] od 21. januara 2021. godine, doneta u suprotnosti sa garancijama sadržanim u članu 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a u pogledu prava na raspravu, između ostalog, zbog toga što (i) činjenica da podnositeljka zahteva nije tražila raspravu pred Specijalizovanim i Žalbenim većem ne podrazumeva njeno odricanje od ovog prava, niti oslobađa Žalbeno veće obaveze da na sopstvenu inicijativu ispita nužnost održavanja rasprave; (ii) podnosiocima zahteva uskraćeno pravo na raspravu na oba nivoa Posebne komore Vrhovnog suda; (iii) Žalbeno veće nije razmatralo “isključivo pravna pitanja ili pitanja visokotehničke prirode”, kao pitanja na osnovu kojih su mogle postojati “izuzetne okolnosti koje opravdavaju izostanak rasprave”; (iv) Žalbeno veće nije razmatralo “činjenična i pravna” pitanja, kao pitanja čije razmatranje, u principu, zahteva održavanje rasprave; i (v) Žalbeno veće nije

vlerësimi se a mund të konsiderohet mungesa e kërkesës për seancë dëgjimore, heqje dorë e heshtur nga palët nga ajo e drejtë.

Në bazë të këtyre parimeve, Gjykata konstatoi se Aktgjykimi i kontestuar, përkatësisht Aktgjykimi [AC-I-20-0091] i 21 janarit 2021, është nxjerrë në kundërshtim me garancitë e mishëruara në nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 KEDNJ-së në kuptim të së drejtës në seancë dëgjimore, ndër të tjera, për shkak se (i) fakti që parashtruesja e kërkesës nuk ka kërkuar seancë dëgjimore para Kolegjit të Specializuar dhe atij të Apelit, nuk nënkupton heqjen dorë të saj nga kjo e drejtë dhe as nuk e liron Kolegjin e Apelit, bazuar në ligjin e aplikueshëm, nga detyrimi që të trajtojë me nismën e vet domosdoshmërinë e mbajtjes së një seance dëgjimore; (ii) parashtrueses së kërkesës i është mohuar e drejta në seancë dëgjimore në dy nivele të Dhomës së Posaçme të Gjykatës Supreme; (iii) Kolegji i Apelit nuk kishte trajtuar “çështje ekskluzivisht ligjore ose të natyrës së lartë teknike”, çështje këto bazuar në të cilat do të mund të kishin ekzistuar “rrethana të jashtëzakonshme që do të justifikonin mungesën e një seance dëgjimore”; (iv) Kolegji i Apelit kishte shqyrtuar çështje “të fakteve dhe të ligjit”, si çështje shqyrtimi i të cilave, në parim, kërkon mbajtjen e seancës dëgjimore; dhe (v) Kolegji i Apelit nuk kishte arsyetuar “heqjen dorë nga seanca dëgjimore”.

#### Përfundim

Si rezultat i kësaj, Gjykata konstatoi se Aktgjykimi i lartpërmendur i Gjykatës Supreme duhet të deklarohet i pavlefshëm dhe t’i kthehet Kolegjit të Apelit të Dhomës së Posaçme të Gjykatës Supreme në rivendosje. Gjykata gjithashtu e theksoi faktin se konstatimi nga ana e saj, i shkeljes së nenit 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së, në rrethanat e rastit konkret ndërlidhet vetëm me mungesën e seancës dëgjimore dhe se në asnjë mënyrë nuk ndërlidhet dhe nuk paragjykon rezultatin e meritave të rastit.

obrazložilo “odustajanje od rasprave”.

#### Zaključak

Kao rezultat toga, Sud je utvrdio da se gore navedena presuda Vrhovnog suda mora proglasiti ništavom i vratiti Žalbenom veću Posebne komore Vrhovnog suda na ponovno odlučivanje. Sud je takođe naglasio činjenicu da se njegovo utvrđenje povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, u okolnostima konkretnog slučaja, odnosi isključivo na izostanak rasprave i da se ni na koji način se odnosi na i ne pre-judicira rezultat merituma slučaja.



### Neni 3 [Barazia para Ligjit]

#### *Juridiksioni i Inspektoratit të Punës lidhur me marrëdhënien e punës*

#### **KO27/21, Parashtrues: Gjykata Supreme e Republikës së Kosovës, Vlerësim i kushtetutshmërisë së nenit 94 (Mbikëqyrja) të Ligjit Nr. 03/L-212 të Punës**

Organet inspektuese, varësisht prej natyrës së funksioneve që ushtrojnë dhe statusit institucional të përcaktuar nga aktet që kanë themeluar ato, janë pjesë e pushtetit ekzekutiv dhe si të tilla nuk mund të ushtrojnë funksione të natyrës gjyqësore. Inspektorati i Punës nuk ka kompetencë që të zgjidhë “kontestet e punës” apo ato që burojnë nga marrëdhënia e punës mes të punësuarit dhe punëdhënësit, sepse bazuar në ligjet e aplikueshme, një kompetencë e tillë u takon qartësisht gjykatave të rregullta: - jo shkelle e të drejtave kushtetuese.

#### **Faktet**

Rrethanat e rastit konkret ndërlidhen me kërkesën e ngritur në Gjykatën Kushtetuese nga ana e Gjykatës Supreme, për vlerësimin e kushtetutshmërisë së nenit 94 (Mbikëqyrja) të Ligjit të Punës, i cili, ndër të tjera, përcakton që mbikëqyrjen e zbatimit të dispozitave që rregullojnë marrëdhënien e punës e bën Inspektorati i Punës. Gjykata Supreme kishte një rast para saj që ndërlidhej me një konkurs pune për pozitën “Edukatore” në një shkollë në Komunën e Gjilanit, me ç’rast njëra nga kandidatet në këtë konkurs kishte paraqitur ankesë në Drejtorinë Komunale për Arsim në Gjilan, duke pretenduar parregullsi në këtë konkurs. Pas refuzimit të ankesës nga Drejtoria Komunale për Arsim, kandidatja kishte ushtruar, në mënyrë paralele, mjetet juridike dhe atë: (i) ankesë para Inspektoratit të Punës, me ç’rast Inspektorati kishte urdhëruar anulimin e konkursit në fjalë; si dhe (ii) padi në Gjykatën Themelore në Gjilan, e cila kishte refuzuar padinë dhe kishte konfirmuar vendimet e

### Çlan 3 [Jednakost pred Zakonom]

#### *Nadležnost Inspektorata o radu u vezi sa radnim odnosom*

#### **KO27/21, Podnosilac: Vrhovni sud Republike Kosovo, Ocena ustavnosti člana 94. (Nadzor) Zakona br. 03/L-212 o radu**

Inspeksijski organi, u zavisnosti od prirode funkcija koje obavljaju i institucionalnog statusa utvrđenog aktima kojima su ustanovljeni, deo su izvršne vlasti i kao takvi ne mogu vršiti funkcije sudske prirode. Inspektorat rada nema nadležnost da rešava „radne sporove“ ili one koji proizilaze iz radnog odnosa između zaposlenog i poslodavca, jer na osnovu zakona na snazi, ta nadležnost očigledno pripada redovnim sudovima. - nema povreda ustavnih prava.

#### **Činjenice**

Okolnosti konkretnog slučaja se odnose na zahtev koji je Ustavnom sudu podneo Vrhovni sud za ocenu ustavnosti člana 94. (Nadzor) Zakona o radu, kojim je, između ostalog, utvrđeno da nadzor nad sprovođenjem odredaba koje regulišu radni odnos vrši Inspektorata rada. Vrhovni sud je imao pred sobom slučaj u vezi sa konkursom za radno mesto „vaspitač“ u školi u opštini Gnjilane, gde je jedan od kandidata na ovom konkursu uložio žalbu Opštinskoj direkciji za obrazovanje u Gnjilane, navodeći nepravilnosti u ovom konkursu. Nakon što je Opštinska direkcija za obrazovanje odbila žalbu, kandidat je uporedo koristio pravna sredstva, i to (i) žalbu Inspektoratu rada, u kom slučaju je Inspektorat rada naložio poništenje predmetnog konkursa, kao i (ii) tužbu Osnovnom sudu u Gnjilanu, koji je odbio tužbu i potvrdio odluke organa opštine Gnjilane. Kao rezultat toga, podnosilac žalbe je podneo reviziju Vrhovnom sudu. Poslednje navedeni je obustavio postupak odlučivanja u predmetu koji je pred njim, ustupajući predmet Ustavnom sudu radi ocene usaglašenosti člana 94. Zakona o radu sa pojedinim ustavnim odredbama.

#### **Žalba podnosioca zahteva**

Tačnije, Vrhovni sud je pred Sudom tvrdio da član 94. Zakona o radu nije kompatibilan sa članovima 3.

organeve të Komunës së Gjilanit. Si pasojë, ankuesja kishte ushtruar revizion në Gjykatën Supreme. Kjo e fundit pezulloi procedurën vendimmarrëse lidhur me rastin para saj, duke referuar çështjen në Gjykatën Kushtetuese, për vlerësimin e përrputhshmërisë së nenit 94 të Ligjit të Punës me dispozitat e caktuara kushtetuese.

#### Ankesa e parashtruesit të kërkesës

Më saktësisht, Gjykata Supreme, para Gjykatës pretendoi se neni 94 i Ligjit të Punës nuk është në përrputhshmëri me nenet 3 [Barazia para Ligjit], 24 [Barazia para Ligjit], 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm], 49 [E Drejta e Punës dhe Ushtrimit të Profesioneve] dhe 54 [Mbrotjtja Gjyqësore e të Drejtave] të Kushtetutës, pasi i njëjti, mes tjerash, cenon parimin e sigurisë juridike dhe të rendit juridik të Republikës së Kosovës, pasi mundëson procedura paralele lidhur me kontestet e punës para Inspektoratit të Punës dhe para gjykatave të rregullta lidhur me të njëjtën çështje, duke rezultuar kështu në vendime paralele dhe ndërhyrje të Inspektoratit të Punës në kompetenca gjyqësore, në kundërshtim me sigurinë juridike dhe rendin kushtetues të Republikës së Kosovës.

#### Gjetjet e Gjykatës

Bazuar në thelbin e pretendimeve të ngritura, Gjykata vlerësoi fillimisht nëse në rrethanat e rastit konkret ndërhyrja e Inspektoratit të Punës në kompetenca të gjyqësorit ishte rezultat i papajtueshmërisë së normës së Ligjit të Punës me Kushtetutën apo rezultat i mënyrës së interpretimit dhe zbatimit të normës në fjalë nga Inspektorati i Punës, por edhe nga gjykatat e rregullta. Në këtë këndvështrim, Gjykata iu referua fillimisht përmbytjes së nenit 94 të Ligjit të Punës i cili përcakton që mbikëqyrjen e zbatimit të dispozitave të Ligjit të Punës të cilat e rregullojnë marrëdhënien e punës, sigurinë dhe mbrotjtjen në punë e bën Inspektorati i Punës në bazë të Ligjit për Inspektoratin e Punës dhe Ligjit për Siguri në Punë. Në këtë kontekst, Gjykata saktësoi që, bazuar në Ligjin e Punës dhe atë të Inspektoratit,

[Jednakost pred zakonom], 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno sudeenje], 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, jer isti, između ostalog, krši načeo pravne sigurnosti i pravnog poretka Republike Kosovo, jer omogućava paralelne postupke u vezi sa radnim sporovima pred Inspektoratom rada i pred redovnim sudovima u vezi sa istim pitanjem, što dovodi do paralelnih odluka i uplitanja Inspektorata rada u sudska ovlašćenja u suprotnosti sa pravnom sigurnošću i ustavnim poretkom Republike Kosovo. .

#### Nalazi Suda

Na osnovu suštine iznetih navoda, Sud je prvo ocenio da li je, u okolnostima konkretnog slučaja, uplitanje Inspektorata rada u ovlašćenja pravosuđa bila rezultat neusklađenosti norme Zakona o radu sa Ustavom ili rezultat načina tumačenja i primene predmetne norme od strane Inspektorata rada, ali i redovnih sudova. U ovoj perspektivi, Sud se prvo pozvao na sadržinu člana 94. Zakona o radu, kojim je propisano da nadzor nad sprovođenjem odredaba Zakona o radu, kojima se uređuje radni odnos, bezbednost i zaštita na radu, vrši Inspektorat rada na osnovu Zakona o Inspektoratu rada i Zakona o bezbednosti na radu. U tom kontekstu, Sud je precizirao da je na osnovu Zakona o radu i Zakona o Inspektoratu rada potpuno jasan obim nadležnosti Inspektorata rada i koji inspeksijski organ i mehanizam izvršne vlasti vrši nadzor nad sprovođenjem odredaba Zakona o radu koje uređuju radni odnos između zaposlenog i poslodavca i vrše nadzor nad sprovođenjem Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu u delokrugu utvrđenom Zakonom o Inspektoratu, (i) sprovođenje kaznenih mera (novčanih kazni) u slučaju utvrđivanja nepravilnosti od strane poslodavca; i (ii) prijavljivanje ovih nepravilnosti nadležnom ministarstvu ili bilo kom drugom nadležnom organu. Inspektorat rada nema nadležnost da rešava „radne sporove“ ili one koji proizilaze iz radnog odnosa između zaposlenog i poslodavca, jer na osnovu zakona na snazi, ta nadležnost očigledno pripada redovnim sudovima.

U ovom aspektu, Sud je ponovio da za razliku od

është plotësisht i qartë fushëveprimi i kompetencës së Inspektoratit të Punës, i cili si trup inspektues dhe mekanizëm i pushtetit ekzekutiv, mbikëqyrë zbatimin e dispozitave të Ligjit të Punës të cilat e rregullojnë marrëdhënien e punës ndërmjet të punësuarit dhe punëdhënësit dhe mbikëqyrë zbatimin e Ligjit për Sigurinë dhe Shëndetin në Punë, në kuadër të fushëveprimit që përcakton Ligji për Inspektoratin: (i) zbatimin e masave ndëshkuese (gjobave) në rast të konstatimit të parregullsive nga ana e punëdhënësit; si dhe (ii) raportimin e këtyre parregullsive në ministrinë përkatëse ose tek ndonjë autoritetet tjetër kompetent. Inspektorati i Punës nuk ka asnjë kompetencë që të zgjidhë “kontestet e punës” apo ato që burojnë nga marrëdhënia e punës, mes të punësuarit dhe punëdhënësit, sepse bazuar në ligjet e aplikueshme, një kompetencë e tillë u takon qartësisht gjykatave të rregullta.

Në këtë aspekt, Gjykata ritheksoi se për dallim nga Inspektorati i Punës, Ligji i Punës e përcakton gjyqësorin si të vetmin autoritet përgjegjës në Republikën e Kosovës që i zgjidhë “kontestet e punës” nga e drejta e punës, në mes të punësuarit dhe punëdhënësit. Gjykata po ashtu analizoi përmbajtjen e nenit 78 (Mbrojtja e të drejtave për të punësuarit) të Ligjit të Punës, që përcakton procedurat ankimore brenda punëdhënësit dhe nenin 79 (Mbrojtja e të punësuarit në Gjykatë) të Ligjit të Punës, që garanton të drejtën që çdo i punësuar i cili konsideron se vendimi i punëdhënësit ka shkelur të drejtat e tij ose nuk merr përgjigje nga punëdhënësi, të iniciojë kontest pune në Gjykatën kompetente. Gjykata theksoi se, funksionet gjyqësore mund t'i ushtrojnë vetëm gjykatat, sipas parimeve të përcaktuara me Kushtetutë dhe ligjet përkatëse. Për më tepër, është e qartë që Inspektorati i Punës sipas ligjit përcaktohet si trupë ekzekutive të cilën e themelon Ministria e Punës dhe Mirëqenies Sociale dhe si i tillë, edhe në kuptim të KEDNJ-së, gjegjësisht të nenit 6 (E drejta për një proces të rregullt) të saj, nuk i plotëson kushtet as të një “tribunali të

Inspektorata rada, Zakon o radu definiše pravosuđe kao jedini odgovorni organ u Republici Kosovo koji rešava „radne sporove“ iz radnog prava između zaposlenih i poslodavaca. Sud je analizirao i sadržinu člana 78. (Zaštita prava zaposlenih) Zakona o radu, kojim su definisani žalbeni postupci kod poslodavca, i člana 79. (Zaštita zaposlenog na sudu) Zakona o radu, kojim se garantuje pravo da zaposleni koji smatra da su mu odlukom poslodavca povređena prava ili ne dobije odgovor od poslodavca, može da pokrene radni spor kod nadležnog suda. Sud je istakao da sudske funkcije mogu da vrše samo sudovi, po načelima definisanim Ustavom i relevantnim zakonima. Štaviše, jasno je da je Inspektorat rada, prema zakonu, definisan kao izvršno telo koji osniva Ministarstvo rada i socijalne zaštite, i kao takav, i u smislu EKLJP-a, odnosno člana 6. (Pravo na pravično suđenje) iste, ne ispunjava uslove „nezavisnog tribunala“ od izvršne vlasti niti „suda“ ustanovljenog zakonom. Inspektorski organi, u zavisnosti od prirode funkcija koje obavljaju i institucionalnog statusa utvrđenog aktima kojima su ustanovljeni, deo su izvršne vlasti i kao takvi ne mogu vršiti funkcije sudske prirode. Ako bi se tako postupalo, to bi predstavljalo povredu načela podele vlasti, čime bi se povredio ustavni poredak Republike Kosovo. Stoga je Sud smatrao da u konkretnom slučaju navod za uplitanje u ovlašćenja pravosuđa od strane Inspektorata rada nije rezultat neusklađenosti sadržaja člana 94. Zakona o radu sa ustavnim normama, već rezultat tumačenja i sprovođenja člana 94. Zakona o radu i Zakona o Inspektoratu rada od strane samog Inspektorata rada.

#### Zaključak

Kao rezultat gore navedenog i na osnovu pojašnjenja datih u objavljenom presudi, Sud je utvrdio da je član 94. (Nadzor) Zakona o radu u skladu sa članovima 3. [Jednakost pred zakonom], 24. [Jednakost pred zakonom], 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, jer isti, između ostalog, ne definiše nikakvu nadležnost Inspektoratu rada za rešavanje „radnih sporova“ iz prava na rad između zaposlenog i poslodavca, koja na osnovu važećih za-

pavarur” nga ekzekutivi dhe as të një “gjykate” të themeluar me ligj. Organet inspektuese, varësisht sipas natyrës së funksioneve që ushtrojnë dhe statusit institucional të përcaktuar nga aktet që kanë themeluar ato, janë pjesë e pushtetit ekzekutiv dhe si të tilla nuk mund të ushtrojnë funksione të natyrës gjyqësore. Nëse do të veprohej kështu, kjo do të përbënte shkelje të parimit të ndarjes së pushteteve në cenim të rendit kushtetues të Republikës së Kosovës. Andaj, Gjykata konsideroi se në rastin konkret pretendimi për ndërhyrje në kompetenca të gjyqësorit nga ana e Inspektoratit të Punës, nuk është rezultat i papajtueshmërisë së përmbajtjes së nenit 94 të Ligjit të Punës me normat kushtetuese, por rezultat i mënyrës së interpretimit dhe zbatimit të nenit 94 të Ligjit të Punës dhe Ligjit për Inspektoratin e Punës, nga vet Inspektorati i Punës.

#### Përfundim

Për pasojë dhe bazuar edhe në sqarimet e dhëna në Aktgjykimin e publikuar, Gjykata konstatoi se neni 94 (Mbikëqyrja) i Ligjit të Punës është në përputhshmëri me nenet: 3 [Barazia para Ligjit], 24 [Barazia para Ligjit], 31 [E Drejta për Gjykim të Drejtë dhe të Paanshëm], 49 [E Drejta e Punës dhe Ushtrimit të Profesionit] dhe 54 [Mbrojtja Gjyqësore e të Drejtave] të Kushtetutës, pasi dhe ndër të tjera, i njëjti nuk përcakton asnjë kompetencë që Inspektorati i Punës të zgjidhë “kontestet e punës” nga e drejta e punës mes të punësuarit dhe punëdhënësit, kompetencë kjo që bazuar në ligjet e aplikueshme, i takon pushtetit gjyqësor.

kona pripadaju sudskoj vlasti.

## Neni 24 [Barazia para Ligjit]

### *Barazia para ligjit*

**KO93/21, parashtrues, Blerta Deliu-Kodra dhe 12 deputetë të tjerë të Kuvendit të Republikës së Kosovës, Vlerësim i kushtetutshmërisë së Rekomandimeve të Kuvendit të Republikës së Kosovës Nr.08-R-01 të 6 majit 2021**

Dallimi në trajtim në mes personave në “situata analoge ose relativisht të ngjashme”, rezulton në diskriminim në kundërshtim me të drejtën për barazi para ligjit, që mund të arsyetohet vetëm nëse plotësohen, në mënyrë kumulative, kushtet në vijim: (a) nëse dallim në trajtim është i “përcaktuar në ligj”; (b) ndjek një “qëllim legjitim”; dhe (c) është “proporcional”. Konsumatorët e energjisë elektrike në të gjitha komunat e Kosovës janë në “situata analoge ose relativisht të ngjashme”, megjithatë mbulimi i energjisë elektrike vetëm për banorët e disa komunave të Kosovës, përmes vendimit të kontestuar, në rrethanat e rastit ishte (a) “përcaktuar me ligj”; (b) kishte qëllim legjitim, mes tjerash: (i) ushtrimin e sovranitetit në sistemin elektroenergjetik me të gjitha të drejtat dhe obligimet e përcaktuara me Marrëveshjen e Kycjes me ENTSO-E; (ii) ruajtjen e pavarësisë energjetike të Republikës së Kosovës; (iii) garantimin e furnizimit me energji elektrike në gjithë territorin e Kosovës; dhe (iv) ruajtjen dhe fuqizimin e statusit të KOSTT-it në mekanizmin ndërkombëtar; si dhe (c) ishte “proporcional” pasi ishte i karakterit të përkohshëm dhe Qeveria obligohej që brenda afatit gjashtë (6) mujor, të sigurojë të gjithë procesin e futjes në sistemin e faturimit të të gjithë banorëve të Kosovës: - jo shkelje e të drejtave kushtetuese

#### **Faktet**

Objekt i vlerësimit kushtetues në këtë rast është vetëm kushtetutshmëria e Aktit të kontestuar të Kuvendit, të 6 majit 2021, me të cilin: (i) Operatori i Sistemit, Transmisionit dhe Tregut të Ener-

## Çlan 24 [Jednakost pred zakonom]

### *Jednakost pred zakonom*

**KO93/21, Podnosilac: Blerta Deliu-Kodra i 12 drugih poslanika Skupštine Republike Kosovo, ocena ustavnosti Preporuka Skupštine Republike Kosovo br. 08-R-01 od 6. maja 2021. godine**

Razlika u tretiranju između osoba u “analognim ili relativno sličnim situacijama”, dovodi do diskriminacije u suprotnosti sa pravom na jednakost pred zakonom, koja se može opravdati samo ako su kumulativno ispunjeni sledeći uslovi: (a) da je razlika u tretiranju „propisana zakonom“; (b) da teži „legitimnom cilju“; i (c) da je „srazmerna“. Potrošači električne energije u svim opštinama na Kosovu se nalaze u “analognim ili relativno sličnim situacijama”, međutim, pokrivanje električne energije samo za stanovnike nekoliko opština na Kosovu, kroz osprenu odluku, u okolnostima slučaja, je (a) bilo “propisano zakonom”; (b) imalo „legitiman cilj“, između ostalog: (i) vršenje suvereniteta u elektroenergetskom sistemu sa svim pravima i obavezama utvrđenim Sporazumom o povezivanju sa ENTSO-E; (ii) očuvanje energetske nezavisnosti Republike Kosovo; (iii) garantovanje snabdevanja električnom energijom na celoj teritoriji Kosova; i (iv) očuvanje i jačanje statusa KOSTT-a u međunarodnom mehanizmu; i (c) bilo je “srazmerno” jer je bilo privremenog karaktera, a Vlada je obavezana da u roku od šest (6) meseci osigura čitav proces uvođenja u sistem fakturisanja svih stanovnika Kosova: - nema povrede ustavnih prava

#### **Činjenice**

Predmet ustavne ocene u ovom slučaju je samo ustavnost osporenog Akta Skupštine, od 6. maja 2021. godine, kojim je (i) Operator sistema, prenosa i tržišta električne energije (KOSTT) kao javno preduzeće čiji akcionar je Skupština, ovlašćen da pokrije odstupanja električne energije u četiri (4) opštine Republike Kosovo, koristeći prihode iz sopstvenog budžeta, kao sredstva koja će biti nadoknađena „iz dividende ili nekog drugog mogućeg mehanizma“; i



gjisë Elektrike (KOSTT) si Ndërmarrje Publike, aksionar i të cilës është Kuvendi, është autorizuar që të mbulojë devijimet e energjisë elektrike në katër (4) komuna të Republikës së Kosovës, duke shfrytëzuar të hyrat nga buxheti vetanak, mjete këto të cilat do të kompensohen “nga dividenda apo ndonjë mekanizëm tjetër i mundshëm”; dhe (ii) është obliguar Qeveria e Kosovës, që brenda afatit gjashtë (6) muaj të sigurojë të gjithë procesin e futjes në sistemin e faturimit, sipas rregullave dhe ligjeve në fuqi, në bashkëpunim me palët përgjegjëse, për faturimin e konsumatorëve në katër (4) komunat përkatëse me energji elektrike. Si rezultat i Vendimit të Bordit të ZREE-së të 13 prillit 2017 për shfuqizimin e Vendimit të Bordit të ZREE, të 6 shkurtit 2012 përmes së cilit, me qëllim të mbulimit të humbjeve/devijimeve në rrjetin energjetik në katër (4) komunat përkatëse, shuma shtesë prej 3.5% i ishte faturuar konsumatorëve të energjisë elektrike në komunat e tjera të Republikës së Kosovës, si rezultat i mosfaturimit të energjisë elektrike për konsumatorët e energjisë elektrike në katër (4) komunat e Republikës së Kosovës. Humbjet e energjisë elektrike janë regjistruar “si devijim i Kosovës ndaj sistemit të Evropës Kontinentale”. Pas shfuqizimit të Vendimit të ZREE-së dhe deri në prill të vitit 2021, këto humbje, përkatësisht devijimet në sistemin elektroenergjetik të Republikës së Kosovës, janë mbuluar nga Buxheti i Republikës së Kosovës. Me qëllim të balancimit të sistemit elektroenergjetik dhe mbulimit të devijimeve përkatëse për periudhën pasuese, siç është përcaktuar në ligjet e aplikueshme të Republikës së Kosovës dhe posaçërisht si rezultat i fillimit të zbatimit të Marrëveshjes së Kycjes me ENTSO-E, përkatësisht Rrjetin Evropian të Operatorëve të Sistemit të Transmisionit për Energjinë Elektrike, si trupë e Grupit Regional të Evropës Kontinentale, Ndërmarrja Publike KOSTT i është drejtuar Kuvendit të Kosovës, përkatësisht, Komisionit Funkcional për Ekonomi, Industri, Ndërmarrësi dhe Tregti me kërkesën që, ndër tjerash, të sigu-

(ii) Vlada Kosova obavezana, da u roku od šest (6) meseci obezbedi čitav proces ubacivanja u sistem fakturisanja, prema pravilima i zakonima na snazi, u saradnji sa odgovornim stranama za fakturisanje električne energije potrošačima u četiri (4) dotične opštine.

Kao rezultat odluke Odbora RUE od 13. aprila 2017. godine o ukidanju odluke Odbora RUE-a od 6. februara 2012. godine, kojom je, u cilju pokrivanja gubitaka/odstupanja u energetske mreže u četiri (4) dotične opštine, dodatni iznos od 3,5% fakturisan potrošačima električne energije u ostalim opštinama Republike Kosovo, kao rezultat nefakturisanja električne energije za potrošače električne energije u četiri (4) opštine Republike Kosovo, gubici električne energije evidentirani su “kao odstupanja Kosova prema sistemu Kontinentalne Evrope”. Nakon ukidanja gore pomenute Odluke RUE-a pa do aprila 2021. godine, ovi gubici, odnosno odstupanja u elektroenergetskom sistemu Republike Kosovo, pokrivena su iz Budžeta Republike Kosovo. U cilju balansiranja elektroenergetskog sistema i pokrivanja relevantnih odstupanja za naredni period, kao što je utvrđeno u primenljivim zakonima Republike Kosovo, a posebno kao rezultat početka sprovođenja Sporazuma o povezivanju sa ENTSO-E, odnosno sa Evropskom mrežom operatera prenosnog sistema za električnu energiju, kao telom Regionalne grupe kontinentalne Evrope, Javno preduzeće KOSTT se obratilo Skupštini Kosova, odnosno Funkcionalnoj komisiji za ekonomiju, industriju, preduzetništvo i trgovinu sa zahtevom da se, između ostalog, obezbede finansijska sredstva za pokrivanje gubitaka u četiri (4) opštine Republike Kosovo, za period april – decembar 2021. godine.

U ovom kontekstu, Sud, na osnovu dopisa dostavljenih od strane KOSTT-a i RUE-a, razjašnjava da je dana 14. decembra 2020. godine, počelo sprovođenje Sporazuma o povezivanju KOSTT-a sa ENTSO-E. Sporazumu o povezivanju sa ENTSO-E je prethodila ratifikacija u Skupštini Međunarodnog sporazuma između Republike Kosovo i Republike Albanije, dana 30. marta 2017. godine, koji je omogućio formiranje zajedničkog regulatornog bloka, koji je poznat kao

rohen mjetet financiare për mbulimin e humbjeve në katër (4) komunat e Republikës së Kosovës, për periudhën prill – dhjetor 2021. Në këtë aspekt, Gjykata, bazuar në shkresat e dorëzuara nga KOSTT dhe ZREE, sqaron se më 14 dhjetor 2020, ka filluar zbatimi i Marrëveshjes së Kyçjes së KOSTT-it me ENTSO-E. Marrëveshjes së Kyçjes me ENTSO-E, i ka paraprirë ratifikimi në Kuvend i Marrëveshjes Ndërkombëtare ndërmjet Republikës së Kosovës dhe Republikës së Shqipërisë, më 30 mars 2017, e cila ka mundësuar formimin e bllokut të përbashkët rregullues, që njihet si Blloku Rregullues-AK. Ky i fundit dhe Marrëveshja e lartcekur me ENTSO-E, i ka mundësuar Republikës së Kosovës (i) të fitojë pavarësinë energjetike nga blloku rregullues Serbi, Mali i Zi, Maqedoni e Veriut; (ii) të operojë si zonë e pavarur rregulluese brenda Bllokut-AK, në kuadër të zonës sinkrone të Evropës Kontinentale; dhe (iii) njohjen në hartat energjetike të Evropës, duke ia njohur sovranitetin e zonës së pavarur rregulluese në sistemin elektroenergjetik të Evropës Kontinentale. Në shkëmbim, institucionet e Kosovës, janë zotuar, ndër tjerash, që të garantojnë balancimin e sistemit elektroenergjetik në kuadër të zonës së vet rregulluese duke adresuar për pasojë humbjet/devijimet përkatëse; ndërsa, në rast të shkeljes së detyrimeve që dalin nga kjo Marrëveshje, Republika e Kosovës do të ballafaqohet: (i) me ndëshkim financiar; dhe (ii) rishqyrtim të statusit të KOSTT-it brenda ENTSO-E.

Për pasojë, më 6 maj 2021, duke u bazuar në rekomandimin e Komisionit të Kuvendit për Ekonomi, Industri, Ndërmarrësi dhe Tregti, sipas kërkesës së KOSTT “për sigurimin e mjeteve financiare për mbulimin e humbjeve”, Kuvendi, përtej kërkesave specifike për raportim të KOSTT-it, vendosi që (i) të “autorizohet KOSTT të mbulojë devijimet e energjisë elektrike në katër komunat e vendit (Mitrovicë e Veriut, Leposaviq, Zubin Potok dhe Zveçan), sipas zgjidhjes së prezantuar dhe miratuar në komisionin funksional

Regulatorni blok-AK. Ovaj poslednji i gore navedeni Sporazum sa ENTSO-E, su omogućili Republici Kosovo (i) da stekne energetske nezavisnost od regulatornog bloka Srbija, Crna Gora, Severna Makedonija; (ii) da funkcioniše kao nezavisna regulatorna zona unutar Bloka-AK, u okviru sinhronne zone Kontinentalne Evrope; i (iii) prepoznavanje na energetskim mapama Evrope, uz priznavanje suvereniteta nezavisne regulatorne zone u elektroenergetskom sistemu Kontinentalne Evrope. U zamenu za to, institucije Kosova su se, između ostalog, obavezale da garantuju balansiranje elektroenergetskog sistema unutar svoje regulatorne zone tako što će, kao posledica, rešavati odgovarajuće gubitke/odstupanja; dok će se, u slučaju kršenja obaveza koje proizilaze iz ovog Sporazuma, Republika Kosovo suočiti: (i) sa finansijskim kažnjavanjem; i (ii) sa preispitivanjem statusa KOSTT-a u okviru ENTSO-E.

Sledstveno, dana 6. maja 2021. godine, na osnovu preporuke Skupštinske Komisije za ekonomiju, industriju, preduzetništvo i trgovinu, na zahtev KOSTT-a “za obezbeđivanje finansijskih sredstva za pokrivanje gubitaka”, Skupština je, pored specifičnih zahteva za izveštavanje od KOSTT-a, odlučila (i) „Ovlašćuje se KOSTT da pokrije odstupanja električne energije u četiri opštine zemlje (Severna Mitrovica, Leposavić, Zubin Potok i Zvečan), prema predstavljenom i usvojenom rešenju u Funkcionalnoj komisiji, koristeći prihode iz sopstvenog budžeta, koji će se nadoknaditi dividendom ili nekim drugim mogućim mehanizmom“; i (ii) „Obavezuje se Vlada Kosova da u roku od šest (6) meseci osigura čitav proces ubacivanja u sistem naplate prema pravilima i zakonima na snazi u saradnji sa odgovornim stranama za naplatu potrošača u četiri opštine Republike Kosova (Severna Mitrovica, Leposavić, Zubin Potok i Zvečan) sa električnom energijom“.

#### Navodi stranaka

Trinaest (13) poslanika Skupštine Republike Kosovo je osporilo ustavnost ovog Akta Skupštine. Podnosioci zahteva prvo navode da uprkos tome što je osporeni Akt Skupštine naslovljen kao „Preporuke“, isti predstavlja odluku Skupštine sa pravnim posledicama i da

duke shfrytëzuar të hyrat nga buxheti vetanak, mjete këto të cilat do të kompensohen nga dividendat apo ndonjë mekanizëm tjetër i mundshëm”; dhe (ii) të “obligohet Qeveria e Kosovës, që brenda afatit gjashtë (6) mujor të sigurojë të gjithë procesin e futjes në sistemin e faturimit sipas rregullave dhe ligjeve në fuqi në bashkëpunim me palët përgjegjëse për faturimin e konsumatorëve në katër komunat e Republikës së Kosovës (Mitrovicë e Veriut, Leposaviq, Zubin Potok dhe Zveçan) me energji elektrike”.

#### Pretendimet e palëve

Trembëdhjetë (13) deputetë të Kuvendit të Republikës së Kosovës, e kanë kontestuar kushtetutshmërinë e këtij Akti të Kuvendit. Parashtruesit e kërkesës së pari pretendojnë se, përkundër faktit që Akti i kontestuar i Kuvendit është i titulluar “Rekomandime”, i njëjti është vendim i Kuvendit me pasoja juridike dhe rrjedhimisht, duhet t’i nënshtrohet kontrollit të kushtetutshmërisë, siç është përcaktuar në paragrafin 5 të nenit 113 të Kushtetutës. Së dyti, parashtruesit e kërkesës pretendojnë se, Akti i kontestuar i Kuvendit është nxjerrë në kundërshtim me Kushtetutën, si rezultat edhe i procedurës së ndjekur, por edhe përmbajtjes së tij. Përkitazi me procedurën, parashtruesit e kërkesës, në thelb, pretendojnë se Akti i kontestuar i Kuvendit, është në kundërshtim me paragrafin 5 të nenit 65 [Kompetecat e Kuvendit] të Kushtetutës, sepse është nxjerrë pa bazë ligjore, duke theksuar, ndër tjerash, se një vendim i tillë do të mund të merret vetëm përmes Ligjit për Buxhetin apo ndryshim/plotësimin e tij. Ndërsa, përkitazi me përmbajtjen e Aktit të kontestuar të Kuvendit, parashtruesit e kërkesës theksojnë që i njëjti është në kundërshtim me nenet 3 dhe 24 të Kushtetutës në lidhje me nenin 14 (Ndalimi i Diskriminimit) të KEDNJ-së dhe me nenin 1 (Ndalimi i Përgjithshëm i Diskriminimit) të Protokollit nr.12 të KEDNJ-së, sepse në diskriminim të konsumatorëve të energjisë elektrike që nuk jetojnë në katër (4) komunat e lartcekura, përmes Aktit të

stoga treba da bude predmet kontrole ustavnosti, kao što je predviđeno u stavu 5. člana 113. Ustava. Drugo, podnosioci zahteva navode da je osporeni Akt Skupštine donet u suprotnosti sa Ustavom, kao rezultat kako sprovedenog postupka tako i njegovog sadržaja. Što se tiče postupka, podnosioci zahteva, u suštini, navode da je osporeni Akt Skupštine u suprotnosti sa stavom 5. člana 65. [Nadležnosti Skupštine] Ustava, jer je donet bez pravnog osnova, naglašavajući, između ostalog, da se takva odluka može doneti samo kroz Zakon o budžetu ili njegovim izmenama/dopunama. Što se pak tiče sadržaja osporenog Akta Skupštine, podnosioci zahteva navode da je isti u suprotnosti sa članovima 3. i 24. Ustava u vezi sa članom 14. (Zabrana diskriminacije) EKLJP-a i članom 1. (Opšta zabrana diskriminacije) Protokola br. 12. EKLJP-a, jer je uz diskriminaciju potrošača električne energije koji ne žive u četiri (4) gore navedene opštine, kroz osporeni Akt Skupštine, ovlašćeno pokrivanje odstupanja električne energije za potrošače električne energije koji žive u četiri (4) dotične opštine Republike Kosovo. Podnosioci zahteva, u stvari, ne osporavaju obavezu Javnog preduzeća KOSTT da pokrije odstupanja električne energije u ove četiri (4) opštine, sve dok iste ne budu uključene u sistem fakturisanja električne energije prema važećim zakonima u Republici Kosovo. Međutim, isti osporavaju postupak putem kojeg je donet osporeni Akt, istovremeno, navodeći da pokrivanje ovih odstupanja električne energije u navedenim opštinama predstavlja diskriminaciju u smislu člana 24. Ustava i relevantnih članova EKLJP-a.

Sudu su svoje komentare i odgovore dostavili (i) Parlamentarna grupa Lëvizja Vetëvendosje; (ii) Ministarstvo ekonomije; (iii) RUE; i (iv) KOSTT. Svoje odgovore su Sudu takođe dostavile i relevantne komisije Skupštine, odnosno Komisija za zakonodavstvo, Funkcionalna Komisija za ekonomiju, Komisija za budžet, rad i transfere, kao i Komisija za nadgledanje javnih finansija. U suštini, u komentarima koji su dostavljeni Sudu navode (i) da je osporeni Akt Skupštine Preporuka a ne odluka Skupštine, te da prema tome isti ne može biti predmet kontrole ustavnosti i

kontestuar të Kuvendit, është autorizuar mbulimi i devijimeve të energjisë elektrike për konsumatorët e energjisë elektrike që jetojnë në katër (4) komunat përkatëse të Republikës së Kosovës. Parashtruesit e kërkesës, në fakt, nuk e kontestojnë detyrimin e Ndërmarrjes Publike KOSTT për mbulimin e devijimeve të energjisë elektrike në këto katër (4) komuna derisa të njëjtat të futen në sistemin e faturimit të energjisë elektrike sipas ligjeve në fuqi në Republikën e Kosovës. Megjithatë, të njëjtit e kontestojnë procedurën përmes të cilës është nxjerrë Akti i kontestuar, duke pretenduar njëkohësisht se mbulimi i këtyre devijimeve në energji elektrike në komunat përkatëse, përbën diskriminim në kuptim të nenit 24 të Kushtetutës dhe të neneve përkatëse të KEDNJ-së.

Komente dhe përgjigje në Gjykatë kanë dorëzuar edhe (i) Grupi Parlamentar i Lëvizjes Vetëvendosje; (ii) Ministria e Ekonomisë; (iii) ZREE; dhe (iv) KOSTT. Përgjigje në Gjykatë gjithashtu kanë dorëzuar edhe Komisionet përkatëse të Kuvendit, përkatësisht Komisioni për Legjislacion, Komisioni funksional për Ekonomi, Komisioni për Buxhet, Punë dhe Transfere, si dhe Komisioni për Mbikëqyrjen e Financave Publike. Në thelb, komentet e dorëzuara në Gjykatë pretendojnë që Akti i kontestuar i Kuvendit (i) është Rekomandim dhe jo vendim Kuvendi, dhe rrjedhimisht i njëjti nuk mund t'i nënshtrohet kontrollit të kushtetutshmërisë dhe për pasojë, kërkesa e parashtruesve të kërkesës, duhet të shpallet e papranueshme për shqyrtim në merita nga Gjykata; (ii) Akti i kontestuar i Kuvendit është nxjerrë duke u bazuar në paragrafin 2 të nenit 13 (Qeverisja korporative, kompetencat, raportimi) të Ligjit nr. 05/L-085 për Energjinë Elektrike, bazuar në të cilin Kuvendi është aksionari i vetëm i Ndërmarrjes Publike KOSTT; (iii) detyrimi i KOSTT-it për të mbuluar devijimet e energjisë elektrike në katër (4) komunat e Republikës së Kosovës, është i përcaktuar me nenin 16 (Detyrat dhe përgjegjësitë e Operatorit të Sistemit të Tran-

da, shodno tome, zahtev podnosilaca treba da bude proglašen neprihvatljivim za meritorno razmatranje od strane Suda; (ii) da ke osporeni akt Skupštine donet na osnovu stava 2. člana 13. (Korporativno upravljanje, nadležnosti, izveštavanje) Zakona br. 05/L-085 o električnoj energiji, na osnovu kojeg je Skupština jedini akcionar Javnog preduzeća KOSTT; (iii) da je obaveza KOSTT-a da pokrije odstupanja električne energije u četiri (4) opštine Republike Kosovo utvrđena članom 16. (Dužnosti i odgovornosti operatera prenosnog sistema) Zakona o električnoj energiji i članom 5. (Kompenzacija za gubitke na severu Kosova) licence KOSTT-a, odnosno [ZREE/Li\_15/17, od 13. aprila 2017. godine], i da je osim toga u skladu i sa preuzetim obavezama za Sporazum o povezivanju sa ENTSO-E; i (iv) da je osporeni akt Skupštine u javnom interesu jer se odnosi na energetske suverenitet Kosova prema obavezama koje proizilaze iz Sporazuma o povezivanju sa ENTSO-E. .

Nalazi Suda u pogledu prihvatljivosti

Prilikom ocene ustavnosti osporenog Akta Skupštine, Sud je prvobitno ocenio navode podnosilaca zahteva i relevantne odgovore zainteresovanih strana u vezi sa prirodom osporenog Akta. Sud je, u tom kontekstu, utvrdio da osporeni Akt Skupštine spada u opseg “odluke Skupštine” kao što je utvrđeno stavom 5. člana 113. Ustava i da je samim tim zahtev prihvatljiv za meritorno razmatranje. Ovo, između ostalog, i na osnovu i objašnjenja datih u presudi, jer je relevantna odluka Skupštine (i) usvojena većinom glasova poslanika Skupštine; i (ii) ima pravne efekte za KOSTT i Vladu Republike Kosovo. Štaviše, Sud je kroz svoju već konsolidovanu sudske praksu, naglasio da bi odlučivanje javnih vlasti ostalo van ustavne kontrole ako bi se Sud oslonio samo na formalni naziv/terminologiju koju su iste odlučile da daju relevantnom aktu.

Prilikom razmatranja merituma predmeta, Sud se fokusirao na ocenu ustavnosti postupka i sadržaja osporenog Akta Skupštine, odnosno da li je donošenjem ovog Akta, Skupština (i) delovala u (ne)saglasnosti sa svojom nadležnošću za odlučivanje propisanom Ustavom i zakonom; i (ii) ograničila

smetimit) të Ligjit për Energji Elektrike dhe me nenin 5 (Kompensimi për Humbjet në Veri të Kosovës) të Licencës së KOSTT-it, përkatësisht [ZREE/Li\_15/17, e 13 prillit 2017] dhe për më tepër, në përputhshmëri me detyrimet e ndërmarra për Marrëveshjen e Kycjes në ENTSO-E; dhe se (iv) Akti i kontestuar i Kuvendit është në interesin publik sepse ndërlidhet me sovranitetin energjetik të Kosovës sipas obligimeve që burojnë nga Marrëveshja e Kycjes në ENTSO-E.

#### Gjetjet e Gjykatës lidhur me pranueshmërinë

Në vlerësimin e kushtetutshmërisë së Aktit të kontestuar të Kuvendit, Gjykata fillimisht vlerësoi pretendimet e parashtruesve të kërkesës dhe përgjigjet përkatëse të palëve të interesuara, përkritazi me natyrën e Aktit të kontestuar. Gjykata në këtë aspekt konstatoi se, Akti i kontestuar i Kuvendit hyn në fushëveprimin e “vendimit të Kuvendit”, siç përcaktohet me paragrafin 5 të nenit 113 të Kushtetutës dhe rrjedhimisht kërkesa është e pranueshme për shqyrtim në merita. Kjo, ndër tjerash, dhe bazuar edhe në sqarimet e dhëna në Aktgjykim, sepse (i) vendimi përkatës i Kuvendit është miratuar me shumicë votash të deputetëve të Kuvendit; dhe (ii) ka efekte juridike për KOSTT-in dhe Qeverinë e Republikës së Kosovës. Për më tepër, Gjykata nëpërmjet praktikës së saj të konsoliduar gjyqësore tashmë, ka theksuar se vendimmarrja e autoriteteve publike do të mbetet jashtë kontrollit kushtetues, nëse Gjykata do të bazohet vetëm në emërtimin formal/terminologjinë të cilën të njëjtat kanë vendosur t’ia përcaktojnë aktit përkatës. Në shqyrtimin e meritave të çështjes, Gjykata u fokusua në vlerësimin e kushtetutshmërisë të procedurës dhe të përmbajtjes së Aktit të kontestuar të Kuvendit, përkatësisht nëse me nxjerrjen e këtij Akti, Kuvendi (i) ka vepruar në (pa)pajtueshmëri me kompetencën e tij për vendimmarrje të përcaktuar me Kushtetutë dhe me ligj; dhe (ii) ka kufizuar të drejtat dhe liritë themelore të konsumatorëve të energjisë elektrike që nuk jetojnë në katër (4) komunat e Republikës së Kosovës, në

osnovna prava i slobode potrošača električne energije koji ne žive u četiri (4) opštine Republike Kosovo, u suprotnosti sa članom 24. Ustava u vezi sa članom 14. EKLJP-a i članom 1. Protokola br. 12 EKLJP-a.

#### Nalazi Suda u pogledu merituma zahteva

Što se tiče ocene ustavnosti sprovedenog postupka, Sud je najpre razradio (i) nadležnosti i odgovornosti Javnog preduzeća KOSTT; (ii) obavezu KOSTT-a za balansiranje energetskog sistema i pokrivanje odstupanja električne energije; (iii) prava i obaveze KOSTT-a u vezi sa Sporazumom o povezivanju sa ENTSO-E; (iv) ustavne i zakonske nadležnosti Skupštine za usvajanje Zakona o budžetu i odgovornosti u vezi sa javnim finansijama; i (v) postupak koji je sproveden u Skupštini i relevantnu nadležnost za donošenje osporenog Akta, i Sud je konstatovao da je postupak koji je sproveden prilikom donošenja osporenog Akta Skupštine u saglasnosti sa članom 65. Ustava.

U prilog ovom nalazu, Sud je naglasio da (i) na osnovu stava 1. člana 65. Ustava, Skupština usvaja zakone, rezolucije i akte; (ii) prema stavu 14. člana 65. Ustava, Skupština odlučuje “o pitanjima od opšteg interesa utvrđenih zakonom”; (iii) u vršenju svojih nadležnosti utvrđenih zakonom, odnosno prema stavu 2. člana 13. Zakona o električnoj energiji, Skupština Republike Kosovo vrši prava akcionara KOSTT-a (iv) štaviše, na osnovu stava 1. člana 13. Zakona o električnoj energiji, KOSTT funkcioniše kao javno preduzeće u skladu sa Zakonom br. 03/L-087 o javnim preduzećima i relevantnim zakonodavstvom na snazi; (v) na osnovu člana 4. (Deonice) Zakona br. 03/L-087 o javnim preduzećima, poslednje navedena se organizuju kao akcionarska društva u skladu sa zakonom na snazi o poslovnim društvima; i da (iv) na osnovu član 151. (Postupak za ovlašćenje dividendi) Zakona br. 06/L-016 o poslovnim društvima, između ostalog, odluku za ovlašćenje i isplatu dividende mogu doneti deoničari.

Na osnovu gore navedenog, Sud je razjasnio da je donošenjem osporenog Akta, Skupština, između ostalog, ovlastila KOSTT da pokrije odstupanja električne energije u četiri (4) opštine „koristeći prihode sop-



kundërshtim me nenin 24 të Kushtetutës në lidhje me nenin 14 të KEDNJ-së dhe nenin 1 të Protokollit nr. 12 të KEDNJ-së.

#### Gjetjet e Gjykatës lidhur me meritat e kërkesës

Sa i përket vlerësimit të kushtetutshmërisë së procedurës së ndjekur, Gjykata fillimisht shtjelloi (i) kompetencat dhe përgjegjësitë e Ndërmarrjes Publike KOSTT; (ii) detyrimin e KOSTT-it për balancimin e sistemit të energjisë dhe mbulimin e devijimeve të energjisë elektrike; (iii) të drejtat dhe detyrimet e KOSTT-it në raport me Marrëveshjen e Kycjes me ENTSO-E; (iv) kompetencat kushtetuese dhe ligjore të Kuvendit për miratimin e Ligjit për Buxhet dhe përgjegjësitë në lidhje me financat publike; dhe (v) procedurën e ndjekur në Kuvend dhe kompetencën përkatëse për nxjerrjen e Aktit të kontestuar, dhe Gjykata konstatoi se, procedura e ndjekur në nxjerrjen e Aktit të kontestuar të Kuvendit, është në pajtueshmëri me nenin 65 të Kushtetutës.

Në mbështetje të këtij konstatimi, Gjykata theksoi se (i) bazuar në paragrafin 1 të nenit 65 të Kushtetutës, Kuvendi miraton ligje, rezoluta dhe akte; (ii) bazuar në paragrafin 14 të nenit 65 të Kushtetutës, Kuvendi vendos “për çështjet me interes të përgjithshëm të përcaktuara me ligj”; (iii) në ushtrimin e kompetencave të tij të përcaktuara me ligj, përkatësisht bazuar në paragrafin 2 të nenit 13 të Ligjit për Energjinë Elektrike, Kuvendi i Republikës së Kosovës ushtron të drejtat e aksionarit të KOSTT; (iv) për më tepër, bazuar në paragrafin 1 të nenit 13 të Ligjit për Energjinë Elektrike, KOSTT funksionon si Ndërmarrje Publike në pajtim me Ligjin nr.03/L-087 për Ndërmarrjet Publike dhe legjislacionin përkatës në fuqi; (v) bazuar në nenin 4 (Aksionet) të Ligjit nr. 03/L-087 për Ndërmarrjet Publike, këto të fundit organizohen si shoqëri aksionare, në përputhje me ligjin në fuqi për shoqëritë tregtare; dhe se (vi) bazuar në nenin 151 (Procedura për Autorizimin e Dividendëve) të Ligjit nr. 06/L-016 për Shoqëritë Tregtare, ndër tjerash, vendimi për autorizimin dhe pagimin e dividendëve mund të

stvenog budžeta a koja će biti nadoknađena iz dividende ili bilo kog drugog mogućeg mehanizma” i da je ova odluka donela (i) vršeci svoju nadležnost kao akcionar Javnog preduzeća KOSTT; i (ii) u vršenju svoje nadležnosti akcionara odlučila je u vezi sa dividendom KOSTT-a; dok, vršenje ove nadležnosti (i) nije se odnosilo na nadležnost Skupštine predviđenu stavom 5. člana 65. Ustava u vezi sa budžetom Republike Kosovo, kao što je razjašnjeno pred Sudom i od strane relevantnih komisija Skupštine, odnosno Komisije za budžet, rad i transfere i Komisije za nadzor javnih finansija; ali (ii) se odnosi na vršenje nadležnosti Skupštine utvrđene stavovima 1. i 14. člana 65. Ustava, prema kojima Skupština može doneti akte u vezi sa pitanjima od opšteg interesa utvrđenih zakonom.

Što se tiče ocene ustavnosti sadržaja osporenog Akta Skupštine, Sud je prvo razradio opšta načela u vezi sa garancijama iz člana 24. Ustava, člana 14. EKLJP-a i člana 1. Protokola br. 12 EKLJP-a, naglasivši da član 24. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 12. EKLJP, proširuje zaštitu protiv diskriminacije i u odnosu na sva prava predviđena zakonom. Dalje, Sud je razradio opšta načela na osnovu svoje sudske prakse i prakse Evropskog suda o ljudskim pravima, pojašnjavajući da kako bi se utvrdilo da je neki akt mogao dovesti do diskriminacije u suprotnosti sa garancijama ovih članova, pre svega treba oceniti da li je relevantni akt tretirao na različit način „lica u analognim ili relativno sličnim situacijama”, i ukoliko to je slučaj, da oceni da li je ta razlika u tretiranju (a) propisana zakonom; (b) teži legitimnom cilju; i (c) srazmerna, odnosno da li postoji odnos srazmernosti između ograničenja prava i cilja koji se želi postići.

U kontekstu gore navedenog, Sud je, prvobitno, konstatovao da su u okolnostima konkretnog slučaja, u smislu zakonskih odredbi u vezi sa potrošačima električne energije u Republici Kosovo, potrošači u svim opštinama “u analognim ili relativno sličnim situacijama”. Dok je ocenjujući razlike u tretiranju, Sud naglasio da je kao rezultat nefakturisanja/neplaćanja električne energije za potrošače električne energije u četiri (4) opštine Republike Koso-

bëhet nga aksionarët.

Bazuar në si më sipër, Gjykata sqaroi se në nxjerrjen e Aktit të kontestuar, Kuvendi, ndër tjerash, kishte autorizuar KOSTT-in të mbulojë devijimet e energjisë elektrike në katër (4) komuna “duke shfrytëzuar të hyrat nga buxheti vetanë, mjete këto të cilat do të kompensohen nga dividenda apo ndonjë mekanizëm tjetër i mundshëm” dhe se këtë vendim, e kishte nxjerrë (i) duke ushtruar kompetencën e tij si aksionar i Ndërmarrjes Publike KOSTT; dhe (ii) në ushtrimin e kompetencës së aksionarit, kishte vendosur përkitazi me dividendën e KOSTT-it; ndërsa, ushtrimi i kësaj kompetence (i) nuk ndërlidhet me kompetencën e Kuvendit të përcaktuar në paragrafin 5 të nenit 65 të Kushtetutës përkitazi me buxhetin e Republikës së Kosovës, siç është sqaruar para Gjykatës edhe nga Komisionet përkatëse të Kuvendit, përkatësisht Komisionit për Buxhet, Punë dhe Transfere dhe Komisionit për Mbikëqyrjen e Financave Publike; por (ii) bazohet në ushtrimin e kompetencave të Kuvendit të përcaktuara në paragrafët 1 dhe 14 të nenit 65 të Kushtetutës, sipas të cilave Kuvendi mund të nxjerrë akte lidhur me çështjet me interes të përgjithshëm të përcaktuara me ligj.

Sa i përket vlerësimit të kushtetutshmërisë së përmbajtjes së Aktit të kontestuar të Kuvendit, Gjykata fillimisht shtjelloi parimet e përgjithshme përkitazi me garancitë e nenit 24 të Kushtetutës, nenit 14 të KEDNJ-së dhe nenit 1 të Protokollit nr. 12 të KEDNJ-së, duke theksuar se neni 24 i Kushtetutës në lidhje me nenin 1 të Protokollit nr. 12 të KEDNJ-së, shtrijnë mbrojtjen kundër diskriminimit edhe lidhur me çdo të drejtë të përcaktuar me ligj. Më pas, Gjykata shtjelloi parimet e përgjithshme bazuar në praktikën e saj gjyqësore dhe asaj të GJEDNJ-së, duke sqaruar se për të konstatuar nëse një akt mund të ketë rezultuar në diskriminim në kundërshtim me garancitë e këtyre neneve, së pari duhet të vlerësohet nëse akti përkatës ka trajtuar në mënyrë të ndryshme “persona në situata analoge ose relati-

vo, potroshnja u ove četiri (4) opštine registrovana kao odstupanje. Za tu svrhu, KOSTT je tražio izdvajanje budžetskih sredstava za nabavku električne energije za pokrivanje odstupanja u četiri (4) opštine Republike Kosovo. Pored toga, prema osporenom Aktu Skupštine, proizilazi da kao posledica ovlašćenja datog KOSTT-u od strane Skupštine za pokrivanje odstupanja u električnoj energiji zbog nefakturisanja/neplaćanja električne energije za potrošače u četiri (4) opštine Republike Kosovo, do početka implementacije procesa uvrštavanja u sistem fakturisanja potrošnje električne energije za potrošače ove četiri (4) opštine, ovi poslednji uživaju drugačije tretiranje od potrošača drugih opština Republike Kosovo. Prema tome, Sud je utvrdio da je osporeni Akt Skupštine rezultirao razlikom u tretiranju, između onih potrošača koji žive i onih koji ne žive u ove četiri (4) opštine Republike Kosovo.

Sud je međutim naglasio da razlika u tretiranju lica „u analognim ili relativno sličnim situacijama”, prema sudske prakse ESLJP-a, dovodi do diskriminacije u suprotnosti sa garancijama člana 24. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola 12. EKLJP-a, samo ukoliko relevantni akt javnog organa ne sadrži “objektivno i razumno opravdanje”. Prema tome, ocena da li je razlika u tretiranju (a) propisana zakonom; (b) teži legitimnom cilju; i (c) je srazmerna, je potrebna.

Kao prvo, Sud je utvrdio da su razlike u tretiranju potrošača električne energije u četiri (4) opštine Republike Kosovo, “propisane zakonom”. To stoga što (i) prema članu 16. (Dužnosti i odgovornosti operatora prenosnog sistema) Zakona o električnoj energiji, KOSTT ima obavezu da balansira sistem električne energije u skladu sa mrežnim kodeksom prenosa i tržišnim pravilima; (ii) prema članu 19. (Javna nabavka električne energije i kapaciteta operatera prenosnog sistema) Zakona o električnoj energiji, između ostalog, KOSTT je obavezan za pokrivanje gubitaka u prenosnoj mreži putem nabavke električne energije; i (iii) prema članu 28. (Odgovornosti i prava operatera sistema raspodele) Zakona o električnoj energiji, između ostalog, KOSTT je odgovoran za obezbeđivanje električne energije za pokrivanje gubi-

visht të ngjashme”, dhe nëse ky është rasti, të vlerësojë nëse ky dallim në trajtim (a) është i përcaktuar me ligj; (b) ndjek një qëllim legjitim; dhe (c) është proporcional, përkatësisht nëse ekziston një marrëdhënie e proporcionalitetit ndërmjet kufizimit të së drejtës dhe qëllimit që synohet të arrihet.

Në kontekstin e lartcekur, Gjykata fillimisht konstatoi se në rrethanat e rastit konkret, në kuptim të dispozitave ligjore përkitazi me konsumatorët e energjisë elektrike në Republikën e Kosovës, konsumatorët në të gjitha komunat janë në “situata analoge ose relativisht të ngjashme”. Ndërsa, në vlerësimin e dallimit në trajtim, Gjykata theksoi se, si rezultat i mosfaturimit/mospagesës së energjisë elektrike për konsumatorët e energjisë elektrike në katër (4) komunat e Republikës së Kosovës, konsumi i energjisë elektrike në këto katër (4) komuna, është regjistruar si devijim. Për këtë qëllim, KOSTT-i ka kërkuar ndarjen e mjeteve buxhetore me qëllim të prokurimit të energjisë elektrike për mbulimin e devijimeve në katër (4) komunat e Republikës së Kosovës. Për më tepër, bazuar në Aktin e kontestuar të Kuvendit, rezulton që si pasojë e autorizimit dhënë KOSTT-it nga Kuvendi për mbulimin e devijimeve në energjinë elektrike për shkak të mosfaturimit/mospagesës së energjisë elektrike për konsumatorët e katër (4) komunave të Republikës së Kosovës deri në fillimin e zbatimit të procesit të futjes në sistemin e faturimit të konsumit të energjisë elektrike për konsumatorët e këtyre katër (4) komunave, këta të fundit gëzojnë një trajtim ndryshe nga konsumatorët e komunave të tjera të Republikës së Kosovës. Për pasojë, Gjykata konstatoi se, Akti i kontestuar i Kuvendit rezulton në dallim në trajtim në mes konsumatorëve që jetojnë dhe që nuk jetojnë në katër (4) komunat e Republikës së Kosovës.

Gjykata megjithatë theksoi se, dallimi në trajtim në mes personave në “situata analoge ose relativisht të ngjashme”, bazuar në praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së, rezulton në diskriminim në

taka u mreži raspodele. Dok, prema članu 10. (Operater prenosnog sistema) Zakona o električnoj energiji, operater prenosnog sistema drži u vlasništvu prenosni sistem i odgovoran je za njegovo funkcionisanje, u skladu sa licencom izdatom od strane regulatora. Na osnovu Licence KOSTT-a, odnosno njenog člana 5. (Kompenzacije za gubitke na severu Kosova) izričito je propisana mogućnost KOSTT-a da “obezbedi električnu energiju da nadoknadi gubitke koji nastaju usled korišćene, ali neplaćene, električne energije od potrošača na severnom delu Kosova”.

Kao drugo, Sud je utvrdio da razlike u tretiranju potrošača električne energije u četiri (4) opštine Republike Kosovo, teže “legitimnom cilju”. To stoga što osporeni Akt Skupštine ima za cilj: (i) vršenje suvereniteta u elektroenergetskom sistemu sa svim pravima i obavezama utvrđenim Sporazumom o povezivanju sa ENTSO-E; (ii) očuvanje energetske nezavisnosti Republike Kosovo; (iii) javni interes za garantovanje snabdevanja električnom energijom na celoj teritoriji Republike Kosovo; (iv) interes za održavanje i ojačanje statusa KOSTT-a u međunarodnim mehanizmima, odnosno Sporazum o povezivanju sa ENTOS-E, koji Sporazum je omogućavao ovom preduzeću da operiše kao nezavisna Regulatorna zona u okviru sinhronne zone kontinentalne Evrope; (v) sprečavanje novčane kazne od strane ENTSO-E kao rezultat neispunjavanja obaveze za balansiranje sistema električne mreže ili izbegavanje odstupanja u energetsom sistemu od strane KOSTT-a; kao i (vi) očuvanje statusa KOSTT-a u ovom mehanizmu i postizanje istog kao ravnopravni član sa svim operaterima prenosnog sistema u ENTSO-E.

Kao treće, Sud je utvrdio da su razlike u tretiranju potrošača električne energije u četiri (4) opštine Republike Kosovo, putem osporenog Akta “srazmerne”, odnosno, da osporeni Akt Skupštine sadrži razuman odnos srazmernosti između preduzete mere i cilja kome se teži. To stoga što je osporeni Akt Skupštine (i) u tački 4, odredio ovlašćenje dato Javnom preduzeću KOSTT za pokrivanje odstupanja električne energije u četiri (4) opštine Republike Kosovo; dok je

kundërshtim me garancitë e nenit 24 të Kushtetutës në lidhje me nenin 1 të Protokollit nr. 12 të KEDNJ-së, vetëm nëse akti përkatës i autoritetit publik nuk ngërthen “një justifikim objektiv dhe të arsyeshëm”. Prandaj, vlerësimi nëse dallimi në trajtim është (a) përcaktuar në ligj; (b) ndjek një qëllim legjitim; dhe (c) është proporcional, është i nevojshëm.

Së pari, Gjykata konstatoi që dallimet në trajtim të konsumatorëve të energjisë elektrike në katër (4) komunat e Republikës së Kosovës, janë të “përcaktuara në ligj”. Kjo sepse, (i) bazuar në nenin 16 (Detyrat dhe përgjegjësitë e Operatorit të Sistemit të Transmetimit) të Ligjit për Energjinë Elektrike, KOSTT ka detyrimin e balancimit të sistemit të energjisë elektrike në harmoni me Kodin e rrjetit të transmetimit dhe rregullat e tregut; (ii) bazuar në nenin 19 (Prokurimi i Energjisë Elektrike dhe kapaciteteve nga Operatori i Sistemit të Transmetimit) të Ligjit për Energjinë Elektrike, ndër tjerash, KOSTT ka detyrimin e mbulimit të humbjeve në rrjetin e transmetimit përmes prokurimit të energjisë elektrike; dhe (iii) bazuar në nenin 28 (Përgjegjësitë dhe të Drejtat e Operatorit të Sistemit të Shpërndarjes) të Ligjit për Energjinë Elektrike, ndër tjerash, KOSTT ka përgjegjësinë për të siguruar energjinë elektrike për mbulimin e humbjeve në rrjetin e shpërndarjes. Ndërsa, bazuar në nenin 10 (Operatori i Sistemit të Transmetimit) të Ligjit për Energjinë Elektrike, operatori i sistemit të transmetimit mban në pronësi sistemin e transmetimit dhe është përgjegjës për operimin e këtij sistemi në pajtim me licencën e lëshuar nga Rregullatori. Bazuar në Licencën e KOSTT-it, përkatësisht nenin 5 (Kompensimi për Humbjet në Veri të Kosovës) të saj, në mënyrë shprehimore është përcaktuar mundësia e KOSTT-it që të “sigurojë energji elektrike për të kompensuar humbjet që dalin nga energjia e shfrytëzuar, por jo e paguar, nga konsumatorët në pjesën veriore të Kosovës”.

Së dyti, Gjykata konstatoi që dallimet në trajtim të konsumatorëve të energjisë elektrike në katër

(ii) u ta çki 5, odredio obavezu Vlade da „u roku od šest (6) meseci osigura čitav proces ubacivanja u sistem naplate prema pravilima i zakonima na snazi u saradnji sa odgovornim stranama za naplatu potrošača“ u četiri (4) opštine Republike Kosovo. Prema tome, Sud je naglasio da je osporeni Akt Skupštine, odnosno ovlašćenje dato KOSTT-u za pokrivanje gubitaka u električnoj energiji, privremenog karaktera i ima za cilj proces uvrštavanja u sistem fakturisanja za potrošače električne energije u četiri (4) opštine Republike Kosovo.

#### Zaključak

Shodno tome, i konačno, Sud je utvrdio da je donošenje osporenog Akta Skupštine dovelo do razlike u tretiranju potrošača električne energije koji ne žive u četiri (4) opštine Republike Kosovo, međutim, ova razlika u tretiranju ima “objektivno i razumno opravdanje” i sledstveno, ne rezultira diskriminacijom, jer je (a) propisana zakonom; (b) težila legitimnom cilju; i (c) srazmerna je, i prema tome, nije donet u nesaglasnosti sa članovima 24. i 55. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 12 EKLJP-a.

(4) komunat e Republikës së Kosovës, ndjekin një “qëllim legjitim”. Kjo sepse, Akti i kontestuar i Kuvendit ka për qëllim: (i) ushtrimin e sovranitetit në sistemin elektroenergjetik me të gjitha të drejtat dhe obligimet e përcaktuara me Marrëveshjen e Kycjes me ENTSO-E; (ii) ruajtjen e pavarësisë energjetike të Republikës së Kosovës; (iii) interesin publik në garantimin e furnizimit me energji elektrike në gjithë territorin e Republikës së Kosovës; (iv) interesin në ruajtjen dhe fuqizimin e statusit të KOSTT-it në mekanizmin ndërkombëtar, përkatësisht Marrëveshjen e Kycjes me ENTOS-E, e cila Marrëveshje i ka mundësuar kësaj ndërmarrjeje që të operojë si Zonë e Pavarur Rregulluese brenda Bllokut-AK me Republikën e Shqipërisë në kuadër të zonës sinkrone të Evropës Kontinentale; (v) parandalimin e ndëshkimit financiar nga ENTSO-E, si rezultat i mos përmbushjes së zotimit për balancim në sistemin e rrjetit energjetik apo evitimin e devijimeve në sistemin e energjisë nga ana e KOSTT-it; si dhe (vi) ruajtjen e statusit të KOSTT-it në këtë mekanizëm dhe arritjen e tij si anëtar i barabartë me të gjithë operatorët e sistemeve të transmisionit në ENTSO-E.

Së treti, Gjykata konstatoi që dallimet në trajtim të konsumatorëve të energjisë elektrike në katër (4) komunat e Republikës së Kosovës, përmes Aktit të kontestuar janë “proporcionale”, përkatësisht Akti i kontestuar i Kuvendit ngërthen një raport të arsyeshëm të proporcionalitetit në mes të masës së ndërmarrë dhe qëllimit të ndjekur. Kjo sepse Akti i kontestuar i Kuvendit (i) në pikën 4 të tij, ka përcaktuar autorizimin e dhënë Ndërmarrjes Publike KOSTT për mbulimin e devijimeve në energjinë elektrike në katër (4) komunat e Republikës së Kosovës; ndërsa (ii) në pikën 5 të tij, ka përcaktuar obligimin e Qeverisë, “që brenda afatit gjashtë (6) mujor, të sigurojë të gjithë procesin e futjes në sistemin e faturimit sipas rregullave dhe ligjeve në fuqi në bashkëpunim me palët përgjegjëse për faturimin e konsumatorëve” në katër (4) komunat e Republikës së



Kosovës. Prandaj, Gjykata theksoi se, Akti i kontestuar i Kuvendit, përkatësisht autorizimi i dhënë KOSTT-it për mbulimin e humbjeve në energji elektrike ka karakter të përkohshëm dhe synon procesin e futjes në sistemin e faturimit për konsumatorët e energjisë elektrike në katër (4) komunitet e Republikës së Kosovës.

#### Përfundim

Për pasojë, dhe përfundimisht, Gjykata konstatoi se nxjerrja e Aktit të kontestuar të Kuvendit ka rezultuar në dallim në trajtim të konsumatorëve të energjisë elektrike që nuk jetojnë në katër (4) komunitet e Republikës së Kosovës, megjithatë, ky dallim në trajtim ka një “justifikim objektiv dhe të arsyeshëm” dhe rrjedhimisht, nuk rezulton në diskriminim, sepse (a) është i përcaktuar me ligj; (b) ka ndjekur një qëllim legjitim; dhe (c) është proporcional, dhe për pasojë, nuk është nxjerrë në papajtueshmëri me nenet 24 dhe 55 të Kushtetutës në lidhje me nenin 1 të Protokollit nr.12 të KEDNJ-së.

Neni 12 [Pushteti Lokal] Neni 123 [Parimet e Përgjithshme] Neni 124 [Organizimi dhe Funksionimi i Vetëqeverisjes Lokale]

#### *Ndërhyrje në kompetencat vetanake dhe përgjegjësitë komunale*

**KO173/21, Parashtues: Komuna e Kamenicës, Vlerësim i kushtetutshmërisë së neneve 3, 4, 5, 6, 7 dhe 9 të Udhëzimit Administrativ të Ministrisë së Arsimit dhe Shkencës (MASH) nr. 104/2020 për “Kriteret dhe Procedurat e Themelimit dhe Pushimit të Veprimtarisë së Institucioneve të Arsimit Parauniversitar”**

Përderisa kompetenca për përcaktimin e kriterëve dhe kushteve të përgjithshme që një institucion edukativ-arsimor ose paralele e ndarë duhet t'i plotësojë, i është përcaktuar Ministrisë së Arsimit dhe Shkencës, vendimmarrja për themelimin e

Çlan 12 [Lokalna Vlast] Član 123. [Osnovna Načela] Član 124. [Organizovanje i Funkcionisanje Lokalne Samouprave]

#### *Mešanje u sopstvene nadležnosti i odgovornosti opštine*

**KO173/21, Podnosilac: Opština Kosovska Kamenica, Ocena ustavnosti članova 3, 4, 5, 6, 7 i 9 Administrativnog uputstva Ministarstva obrazovanja i nauke (MON) br. 104/2020 o “kriterijumima i procedure osnivanja i prestanak aktivnosti institucije preduniverzitetskog obrazovanja”**

Dok je nadležnost za utvrđivanje opštih kriterijuma i uslova koje jedna edukativno-obrazovna institucija ili izdvojeno odeljenje mora da ispunji, određena Ministarstvu obrazovanja i nauke, odlučivanje o osnivanju institucija preduniverzitetskog nivoa, pripada opština: - povreda ustavnih nadležnosti opština.

institucioneve të nivelit parauniversitar i takon komunave – shkelje e kompetencave kushtetuese të komunave.

#### Faktet

Thelbi që ngërthejnë rrethanat e rastit konkret, ndërliidhet me kompetencat që i janë përcaktuar pushtetit qendror, përkatësisht Ministrisë së Arsimit dhe Shkencës në njërën anë dhe pushtetit lokal, përkatësisht komunave në anën tjetër, përkitazi me themelimin e institucioneve edukative-arsimore dhe paraleleve të ndara në komuna, përmes Udhëzimit Administrativ të lartcekur. I njëjti, ndër tjerash, saktëson se vendimi për themelimin dhe pushimin e institucioneve edukative-arsimore dhe paraleleve të ndara të nivelit parauniversitar, merret nga Sekretari i Përgjithshëm i Ministrisë së Arsimit dhe Shkencës, bazuar në propozimin e komunës përkatëse.

#### Ankesa e parashtruesit të kërkesës

Vendimmarrja në nivel të pushtetit qendror, përkatësisht, Ministrisë së Arsimit dhe Shkencës, përkitazi me themelimin/pushimin e institucioneve edukative-arsimore dhe paraleleve të ndara në nivel parauniversitar, sipas parashtruesit të kërkesës, cenon përgjegjësitë komunale, në kundërshtim me dispozitat përkatëse kushtetuese dhe ato të ligjeve të aplikueshme, përkatësisht të Ligjit nr. 04/L-032 për Arsimin Parauniversitar, Ligjit nr. 03/L-68 për Arsimin në Komunitet e Republikës së Kosovës dhe Ligjit nr. 03/L-040 për Vetëqeverisje Lokale, sipas të cilit, “ofrimi i arsimit publik parashkollor, fillor dhe të mesëm, duke përfshirë regjistrimin dhe licencimin e institucioneve edukative, punësimin, pagesën e rrogave dhe trajnimit të instruktorëve dhe administratorëve të arsimit”, përbën kompetencë vetanake të komunave dhe si e tillë, është kompetencë e “plotë dhe ekskluzive” në nivel komunal se Aktvendimi i Gjykatës Supreme.

#### Gjetjet e Gjykatës

Fillimisht dhe sa i përket pranueshmërisë së kërkesës, Gjykata sqaroi se pas parashtrimit të

#### Çinjenice

Suština okolnosti konkretnog slučaja se odnosi na ovlašćenja koja su dodeljena centralnoj vlasti, odnosno Ministarstvu obrazovanja i nauke, s jedne strane, i lokalnoj vlasti, odnosno opštinama, s druge strane, u vezi sa osnivanjem edukativno-obrazovnih institucija i izdvojenih odeljenja podjeljene po opštinama kroz gore navedeno Administrativno uputstvo. Isto, između ostalog, pojašnjava da odluku o osnivanju i zatvaranju edukativno-obrazovnih institucija i izdvojenih odeljenja preduniverzitetskog nivoa donosi generalni sekretar Ministarstva obrazovanja i nauke na predlog relevantne opštine.

#### Žalba podnosioca zahteva

Donošenje odluka na nivou centralne vlasti, odnosno Ministarstva obrazovanja i nauke, u vezi sa osnivanjem/zatvaranjem edukativno-obrazovnih institucija i izdvojenih odeljenja preduniverzitetskog nivoa, prema podnosiocu zahteva, krši opštinske nadležnosti u suprotnosti sa relevantnim ustavnim odredbama i odredbama zakona na snazi, odnosno Zakona br. 04/L-032 o preduniverzitetskom obrazovanju, Zakona br. 03/L-68 o obrazovanju u opštinama Republike Kosovo i Zakona br. 03/L-040 o lokalnoj samoupravi, prema kome „pružanje predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja, uključujući registrovanje i licenciranje obrazovnih ustanova, prijem radnika, isplata plata i obučavanje instruktora za obrazovanja i administratora“, predstavlja sopstvenu nadležnost opština i kao takva je „potpuna i isključiva“ na nivou opštine.

#### Nalazi Suda

Kao prvo i u pogledu prihvatljivosti zahteva, Sud je pojasnio da je nakon podnošenja zahteva za ocenu ustavnosti osporenog Administrativnog uputstva od strane tadašnjeg gradonačelnika opštine Kosovska Kamenica, g. Qëndrona Kastratija 17. oktobra 2021. godine, odnosno 14. novembra 2021. godine, nakon drugog kruga lokalnih izbora u Republici Kosovo, za novog gradonačelnika opštine Kosovska Kamenica je izabran g. Kadri Rahimaj. Poslednje navedeni je, preko svog punomoćnika, 5. januara 2022. godine podneo Sudu zahtev za povlačenje predmeta KO173/21,

kërkesës për vlerësimin e kushtetutshmërisë së Udhëzimit Administrativ të kontestuar nga, atëkohë, Kryetari i Komunës së Kamenicës, z. Qëndron Kastrati, më 17 tetor 2021, respektivisht 14 nëntor 2021, pas zhvillimit të raundit të dytë të zgjedhjeve lokale në Republikën e Kosovës, Kryetar i ri i Komunës së Kamenicës u zgjodh, z. Kadri Rahimaj. Ky i fundit, përmes përfaqësuesit të tij, më 5 janar 2022, parashtroi në Gjykatë kërkesën për tërheqje të lëndës KO173/21, me arsyetimin se nuk ka interes juridik për shqyrtimin e saj. Gjykata, bazuar në praktikën e saj gjyqësore dhe rregullin 35 (Tërheqja, hedhja poshtë dhe refuzimi i kërkesës) të Rregullores së punës, sipas të cilit, pavarësisht kërkesës për tërheqje Gjykata mund të përcaktojë të vendosë përkitazi me kërkesën fillestare, fillimisht vlerësoi kërkesën e Kryetarit të ri të Komunës dhe vendosi të refuzojë të njëjtën, duke pasur parasysh interesin publik për vazhdimin e shqyrtimit dhe vendosjes meritore në rast, me theks në rëndësinë e qartësisht të pretendimeve për shkelje të parimeve kushtetuese lidhur me vetëqeverisjen lokale.

Ndërsa, sa i përket meritave të rastit, në adresimin e pretendimeve të parashtresit të kërkesës, Gjykata fillimisht shtjelloi parimet e përgjithshme lidhur me vetëqeverisjen lokale sipas Kushtetutës, Kartës Evropiane për Vetëqeverisje Lokale, Opinioneve relevante të Komisionit të Venecias, ligjeve në fuqi në Republikën e Kosovës, si dhe praktikës gjyqësore të Gjykatës Kushtetuese.

Gjykata, duke u bazuar në nenet 12, 123 dhe 124 të Kushtetutës, respektivisht, ndër të tjerash, ritheksoi se: (i) njësi themelore territoriale të vetëqeverisjes lokale në Republikën e Kosovës janë komunat; (ii) organizimi dhe kompetencat e njësive të vetëqeverisjes lokale rregullohen me ligj; (iii) komunat kanë kompetenca “vetanake”, “të zgjeruara” dhe “të deleguara”; dhe (iv) rishikimi administrativ i akteve të komunave nga autoritetet qendrore në fushën e kompetencave të tyre, kufizohet në sigurimin e përputhjes me Kushtetutën dhe me ligjin. Për më tepër, bazuar

sa obrazlozjenem da ne postoji pravni interes za njegovo razmatranje. Sud je, na osnovu svoje sudske prakse i pravila 35 (Povlačenje, odbijanje i odbacivanje podnesaka) Poslovnika o radu, prema kojem i pored zahteva za povlačenje Sud može da odluči o prvobitnom zahtevu, prvo ocenio zahtev novog gradonačelnika opštine i odlučio da isti odbije, vodeći računa o javnom interesu za nastavak razmatranja i meritornom odlučivanju u slučaju, sa akcentom na važnost razjašnjenja navoda o povredi ustavnih načela u vezi sa lokalnom samoupravom.

Što se tiče merituma slučaja, razmatrajući navode podnosioca zahteva, Sud je prvo razradio opšta načela koja se odnose na lokalnu samoupravu prema Ustavu, Evropskoj povelji o lokalnoj samoupravi, relevantnim Mišljenjima Venecijanske komisije, zakonima na snazi u Republici Kosovo i sudskoj praksi Ustavnog suda.

Sud je, na osnovu članova 12, 123 i 124 Ustava, između ostalog, ponovio da (i) su osnovne teritorijalne jedinice lokalne samouprave u Republici Kosovo opštine; (ii) organizacija i ovlašćenja jedinica lokalne samouprave se uređuju zakonom; (iii) opštine imaju „svoja“, „proširena“ i „poverena“ ovlašćenja; i (iv) administrativno razmatranje opštinskih akata od strane centralne vlasti u oblasti njihovih ovlašćenja, je ograničeno samo na procenu saglasnosti sa Ustavom Republike Kosovo i zakonom. Štaviše, na osnovu ovih ustavnih članova, Sud je istakao da je delatnost organa lokalne samouprave zasnovana na Ustavu i zakonima i da poštuje Evropsku povelju o lokalnoj samoupravi. Poslednje navedena, između ostalog, i u meri u kojoj je relevantno za okolnosti konkretnog slučaja, utvrđuje da (i) lokalne vlasti, u granicama zakona, imaju punu diskreciju da sprovedu svoju inicijativu u vezi sa bilo kojim pitanjem koje nije isključeno iz njihove nadležnosti i nije dodeljeno nekom drugom organu u nadležnost; (ii) ovlašćenja koja su poverena lokalnim vlastima obično moraju biti potpuna i isključiva i ne mogu biti potkopana ili ograničena od strane druge vlasti, centralne ili regionalne, osim ako je to određeno zakonom; i (iii) svaka administrativna kontrola nad lokalnim vlastima može se

në këto nene kushtetuese, Gjykata theksoi që, veprimtaria e organeve të vetëqeverisjes lokale bazohet në Kushtetutë dhe në ligje, dhe respekton Kartën Evropiane për Vetëqeverisjen Lokale. Kjo e fundit, ndër të tjera, dhe për aq sa është e rëndësishme për rrethanat e rastit konkret, përcakton që: (i) autoritetet lokale, brenda kufijve të ligjit, do të kenë diskrecionin e plotë për të ushtruar iniciativën e tyre në lidhje me çdo çështje që nuk përjashtohet nga kompetenca e tyre dhe nuk i është caktuar në kompetencë ndonjë autoriteti tjetër; (ii) kompetencat që u besohen autoriteteve lokale normalisht duhet të jenë të plota dhe ekskluzive, dhe ato nuk mund të minohen apo të kufizohen nga një autoritet tjetër, qendror apo rajonal, përveç siç përcaktohet me ligj; dhe (iii) çdo kontroll administrativ mbi autoritetet lokale mund të ushtrohet vetëm sipas formave dhe në rastet e parashikuara nga Kushtetuta ose me ligj. Gjykata gjithashtu ritheksoi se, vetëqeverisja lokale është e një rëndësie të tillë në rendin kushtetues, sa që Kushtetuta (i) ka përcaktuar këto garanci, ndër tjerash, në Dispozitat Themelore të saj; (ii) ka përcaktuar respektimin e Kartës Evropiane për Vetëqeverisjen Lokale; dhe (iii) me qëllim të sigurimit të mbrojtjes së këtyre garancive, në nenin 113 të saj, u ka dhënë komunave qasje të drejtpërdrejtë në Gjykatën Kushtetuese, në cilësi të palëve të autorizuar, që të kontestojnë kushtetutshmërinë e ligjeve ose të akteve të Qeverisë të cilat cenojnë përgjegjësitë komunale ose zvogëlojnë të hyrat e komunës, në rast se komuna përkatëse është prekur nga ai ligj ose akt. Në përputhje me garancitë e lartcekura të Kushtetutës dhe Kartës Evropiane për Vetëqeverisjen Lokale, dhe referimin e të njëjtave në detyrimin që këto garanci të zbatohen edhe përmes ligjeve të aplikueshme, Gjykata gjithashtu rikujtoi që, bazuar në nenin 17 (Kompetencat vetanake) të Ligjit për Vetëqeverisjen Lokale komunat kanë kompetenca “të plota dhe ekskluzive” në ofrimin e arsimit publik parashkollor, fillor dhe të mesëm, duke përfshirë regjistrimin dhe licencimin e insti-

vrëti samo prema oblicima i u slučajevima predviđenim Ustavom ili zakonom.

Sud je takođe ponovio da je lokalna samouprava od takvog značaja u ustavnom poretku da je Ustav (i) definisao ove garancije, između ostalog, u svojim Osnovnim odredbama; (ii) utvrdio usklađenost sa Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi; i (iii) da bi osigurao zaštitu ovih garancija, u svom članu 113, dao je opštinama direktan pristup Ustavnom sudu, kao ovlašćenim stranama, da osporavaju ustavnost zakona ili akata Vlade, koji krše opštinske odgovornosti ili umanjuju prihode opštine, u slučaju da je relevantna opština pogođena tim zakonom ili aktom.

U skladu sa gore navedenim garancijama Ustava i Evropske povelje o lokalnoj samoupravi i upućivanjem istih u obavezu da se ove garancije sprovede i kroz važeće zakone, Sud je takođe podsetio da na osnovu člana 17. (Izvorna nadležnost) Zakona o lokalnoj samoupravi, opštine imaju „potpuna i isključiva“ ovlašćenja u pružanju predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja, uključujući registrovanje i licenciranje obrazovnih ustanova, prijem radnika, isplatu plata i obučavanje instruktora za obrazovanje i administratora. S druge strane, Ministarstvo obrazovanja i nauke, na osnovu Zakona o preduniverzitetskom obrazovanju i Zakona o obrazovanju u opštinama, između ostalog, snosi glavnu odgovornost za planiranje, postavljanje standarda i obezbeđivanje kvaliteta preduniverzitetskog obrazovnog sistema i ima odgovornost da promoviše i unapređuje kvalitet i efikasnost obrazovanja i obuke kroz inspekciju obrazovanja, praćenje i evaluaciju u cilju podizanja kvaliteta i nadzora nad sprovođenjem zakona na snazi.

Primjenjujući gore navedena načela na okolnosti konkretnog slučaja, odnosno na ocenu ustavnosti da li osporeno Administrativno uputstvo zadire u nadležnosti opština, Sud je, između ostalog, naglasio da nadležnost za potpuno odlučivanje centralne vlade za osnivanje i zatvaranje preduniverzitetskih institucija u opštinama, koje je dato Ministarstvu obrazovanja i nauke kroz članove 3, 6, 7 i 9 osporenog Administrativnog uputstva, prema pojašnjenjima datim u objavljenoj presudi, povređuje „sopstvene nadležnosti“

tucioneve edukative, punësimin, pagesën e rrogave dhe trajnimin e instruktorëve dhe administratorëve të arsimit. Në anën tjetër, Ministria e Arsimit dhe Shkencës, bazuar në Ligjin për Arsimin Parauniversitar dhe Ligjin për Arsimin në Komuna, ndër tjerash, mban përgjegjësinë kryesore për planifikimin, caktimin e standardeve dhe sigurimin e cilësisë së sistemit të arsimit parauniversitar, dhe ka përgjegjësinë të promovojë dhe të përmirësojë cilësinë dhe efikasitetin e arsimit, aftësimin përmes inspektimit të arsimit, monitorimin dhe vlerësimin me qëllim të ngritjes së cilësisë dhe mbikëqyrjes së zbatimit të legjislacionit në fuqi.

Duke zbatuar parimet e lartcekura në rrethanat e rastit konkret, përkatësisht vlerësimin kushtetues nëse Udhëzimi Administrativ i kontestuar cenon përgjegjësitë komunale, Gjykata, ndër tjerash, theksoi se kompetenca për vendimmarrje të plotë të pushtetit qendror për themelimin dhe shuarjen e institucioneve të nivelit parauniversitar në komuna, që i është dhënë Ministrisë së Arsimit dhe Shkencës përmes neneve 3, 6, 7 dhe 9 të Udhëzimit Administrativ të kontestuar, sipas sqarimeve të dhëna në Aktgjykimin e publikuar, cenon “kompetencat vetanake” të komunës. Kjo sepse, bazuar në mënyrën e saktësuar në dispozitat përkatëse të Ligjit për Vetëqeverisjen Lokale, Ligjin për Arsimin në Komuna dhe Ligji për Arsimin Parauniversitar, vendimmarrja për themelimin e institucioneve të nivelit parauniversitar i takon komunave. Ndërsa, sa i përket neneve 4 (Kushtet për themelimin e institucionit edukativ-arsimor ose paraleles së ndarë) dhe 5 (Propozimi për themelimin e institucionit edukativ-arsimor ose paraleles së ndarë) të Udhëzimit Administrativ të kontestuar, të cilat, ndër tjerash, përcaktojnë kompetencën e Ministrisë së Arsimit dhe Shkencës për të përcaktuar kushtet që duhet të plotësojnë institucionet edukative-arsimore dhe paralelet e ndara dhe dokumentacionit të nevojshëm përmes të cilit mund të vërtetohet plotësimi i të njëjtave, Gjykata vlerësoi se të njëj-

opštine. Ovo iz razloga što, na način preciziran u relevantnim odredbama Zakona o lokalnoj samoupravi, Zakona o obrazovanju u opštinama i Zakona o preduniverzitetskom obrazovanju, donošenje odluka o osnivanju institucija preduniverzitetskog nivoa pripada opštinama. Što se tiče članova 4. (Uslovi za osnivanje edukativno-obrazovne institucije i izdvojenja odeljenja) i 5. (Predlaganje za osnivanje edukativno-obrazovne institucije ili izdvojeno odeljenje) osporenog Administrativnog uputstva, a koji, između ostalog, utvrđuju nadležnost Ministarstva obrazovanja i nauke da utvrdi uslove koje moraju da ispunjavaju edukativno-obrazovne institucije ili izdvojena odeljenja i potrebnu dokumentaciju kojom se dokazuje ispunjenost istih, Sud je ocenio da isti ne krše „sopstvene nadležnosti“ opštine. Ovo iz razloga što je, u principu, nadležnost za utvrđivanje opštih kriterijuma i uslova koje edukativno-obrazovne institucije ili izdvojena odeljenja moraju da ispune kroz gore navedene važeće zakone i kao što je pojašnjeno u objavljenoj presudi, poverena Ministarstvu obrazovanja i nauke.

Sud je na kraju ponovio da je na osnovu Ustava Republike Kosovo, odnosno njegovog člana 123, lokalna samouprava zagarantovana i regulisana zakonom, a na osnovu njegovog člana 124, svako administrativno razmatranje opštinskih akata od strane centralne vlasti u oblasti njihovih ovlašćenja je ograničeno samo na procenu saglasnosti sa Ustavom Republike Kosovo i zakonom. U smislu napred navedenog, Sud je naglasio da centralna vlast, a u okolnostima konkretnog slučaja, Ministarstvo obrazovanja i nauke, podzakonskim aktima, ne može za sebe da definiše ovlašćenja koja nisu definisana zakonom usvojenim od strane Skupštine Republike i koja mogu da se upliću u delatnost lokalne samouprave u oblasti obrazovanja ili da krše opštinske nadležnosti u ovoj oblasti. Takav princip u smislu lokalne samouprave proizilazi i iz odredaba Evropske povelje. Sud primećuje da je Ustavom i važećim zakonima jasno precizirana podela relevantnih ovlašćenja, uključujući i u oblasti obrazovanja, te da su oba nivoa vlasti dužna da postupaju u potpunosti u skladu sa istim.



tat nuk cenojnë “kompetencat vetanake” komunale. Kjo sepse, në parim, kompetenca për përcaktimin e kriterëve dhe kushteve të përgjithshme që një institucion edukativ-arsimor ose paralele e ndarë duhet t'i plotësojë, përmes ligjeve të lartcekura të aplikueshme dhe siç është sqaruar në Aktgjykimin publikuar, i është përcaktuar Ministrisë së Arsimit dhe Shkencës.

Gjykata përfundimisht ritheksoi se, bazuar në Kushtetutën e Republikës së Kosovës, përkatësisht nenin 123 të saj, vetëqeverisja lokale është e garantuar dhe e rregulluar me ligj, dhe bazuar në nenin 124 të saj, çdo rishikim administrativ i akteve të komunave nga autoritetet qendrore në fushën e kompetencave të tyre, kufizohet në sigurimin e përputhjes me Kushtetutë dhe ligj. Në kuptim të kësaj, Gjykata theksoi se pushteti qendror, dhe në rrethanat e rastit konkret, Ministria e Arsimit dhe Shkencës, përmes akteve nënligjore nuk mund t'i përcaktojë vetes kompetenca që nuk i janë përcaktuar me ligj të miratuar nga Kuvendi i Republikës, e të cilat kompetenca mund të ndërhyjnë në veprimtarinë e vetëqeverisjes lokale në fushën e arsimit apo të cenojnë përgjegjësitë komunale në këtë fushë. Një parim i tillë, në kuptim të vetëqeverisjes lokale, buron edhe nga dispozitat e Kartës Evropiane. Gjykata vëren se, Kushtetuta dhe ligjet e aplikueshme qartësisht saktësojnë ndarjen e kompetencave përkatëse, duke përfshirë edhe në fushën e arsimit, dhe që të dy nivelet e qeverisjes janë të detyruara të veprojnë në përputhje të plotë me të njëjtat.

#### Përfundimi

Si përfundim, në vlerësimin e kushtetutshmërisë së Udhëzimit Administrativ të kontestuar, Gjykata, njëzëri, vendosi që: (i) kërkesa është e pranueshme; dhe (ii) neni 3 (Themeluesi), paragrafët 5, 6 dhe 7 të nenit 6 (Verifikimi i kushteve), paragrafët 2 dhe 3 të nenit 7 (Vendimi) dhe paragrafët 6, 7 e 8 të nenit 9 (Pushimi i veprimtarisë së institucionit edukativ-arsimor ose paraleles së ndarë) të Udhëzimit Administrativ të kontestuar, nuk

#### Zaključak

Kao zaključak, ocenjujući ustavnost osporenog Administrativnog uputstva, Sud je jednoglasno odlučio da je (i) zahtev prihvatljiv; i (ii) da član 3. (Osnivač), stavovi 5, 6 i 7 člana 6. (Provera uslova), stavovi 2 i 3 člana 7. (Odluka) i stavovi 6, 7 i 8 člana 9. (Prestanak aktivnosti edukativno-obrazovne institucije ili izdvojenog odeljenja) osporenog Administrativnog uputstva, nisu u skladu sa stavom 2 člana 12. [Lokalna vlast], stavovima 1 i 3 člana 123. [Osnovna načela] i stavovima 2 i 3 člana 124. [Organizovanje i funkcionisanje lokalne samouprave] Ustava Republike Kosovo, i kao takvi se stavljaju van snage.

janë në përputhshmëri me paragrafin 2 të nenit 12 [Pushteti Lokal], paragrafët 1 dhe 3 të nenit 123 [Parimet e Përgjithshme] dhe me paragrafët 2 dhe 3 të nenit 124 [Organizimi dhe Funksionimi i Vetëqeverisjes Lokale] të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, dhe si të tilla shfuqizohen.

Neni 12 [Pushteti Lokal] Neni 123 [Parimet e Përgjithshme] Neni 124 [Organizimi dhe Funksionimi i Vetëqeverisjes Lokale]

**KO145/21, parashtues i kërkesës: Komuna e Kamenicës, vlerësim i kushtetutshmërisë së Vendimit të Ministrisë së Arsimit, Shkencës, Teknologjisë dhe Inovacionit nr. 01B/24 të 23 prillit 2021**

Organizimi i mësimit alternativ të përshpejtuar dhe përcaktimi i organizimit të mësimit në objektet përkatëse shkollore në një komunë nga MASHTI, cenon përgjegjësitë komunale dhe kompetencat vetanake të Komunës lidhur me ofrimin e arsimit publik parashkollor, fillor dhe të mesëm, në kundërshtim me garancitë kushtetuese e ligjore: - shkelje e të drejtave kushtetuese.

**Faktet**

Rrethanat e rastit konkret ndërlidhen me riorganizimin e shkollave në Komunën e Kamenicës në vitin 2019, riorganizim ky i cili ishte iniciuar përmes vendimeve përkatëse të Kryetarit të Komunës, ndër tjerash, me arsyetimin e rënies së numrit të nxënësve në disa shkolla dhe mungesës së infrastrukturës së mirëfilltë të institucioneve arsimore. Fillimisht, Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal kishte konstatuar se vendimet përkatëse ishin nxjerrë në përputhshmëri me ligjet e aplikueshme, përkatësisht kompetencat vetanake të komunave dhe MASHTI kishte inspektuar zbatueshmërinë e këtyre vendimeve. Megjithatë, disa prindër të nxënësve të afektuar kishin refuzuar zbatimin e këtyre vendimeve dhe kishin kontestuar të njëjtat përmes konfliktit ad-

Çlan 12 [Lokalna Vlast] Çlan 123. [Osnovna Načela] Çlan 124. [Organizovanje i Funkcionisanje Lokalne Samouprave]

**KO145/21, Podnosilac zahteva: Opština Kamenica, Ocena ustavnosti odluke Ministarstva obrazovanja, nauke, tehnologije i inovacije. br. 01B/24 od 23. aprila 2021.**

Organizacija alternativne ubrzane nastave i određivanje organizacije nastave u dotičnim školskim objektima u jednoj opštini od strane MONTI, krši opštinske odgovornosti i sopstvene nadležnosti Opštine u vezi sa pružanjem predškolskog javnog obrazovanja, osnovnog i srednjeg, protivno ustavnim i zakonskim garancijama; - povreda ustavnih prava.

**Činjenice**

Okolnosti konkretnog slučaja povezane su sa reorganizacijom škola u opštini Kamenica iz 2019. godine, a koja reorganizacija je pokrenuta relevantnim odlukama predsednika opštine, između ostalog, sa obrazloženjem da se broj učenika u pojedinim školama smanjio i da ne postoji odgovarajuća infrastruktura obrazovanih ustanova. Na početku, Ministarstvo administracije lokalne samouprave je utvrdilo da su relevantne odluke donete u saglasnosti sa važećim zakonima, odnosno sopstvenim nadležnostima opština i da je MONTI sproveo inspekciju izvršenja ovih odluka. Međutim, nekoliko roditelja pogođenih učenika su odbili izvršenje ovih odluka i osporili iste u upravnom sporu, tražeći i da se donesu privremene mere radi obustave izvršenja odluka Opštine. Vrhovni sud je, na osnovu spisa predmeta, odbio obustavu izvršenja predmetnih odluka. S obzirom na to da izvesni broj učenika nije pohađao nastavu prema

ministrativ, duke kërkuar edhe nxjerrjen e masave të përkohshme me qëllim të pezullimit të zbatimit të vendimeve të Komunës. Gjykata Supreme, bazuar në shkresat e rastit, kishte refuzuar pezullimin e zbatimit të vendimeve përkatëse. Duke marrë parasysh që një numër nxënësish nuk vijuan mësimin sipas përcaktimeve të vendimeve të Komunës, në vitin 2021, MASHTI kishte formuar një komision për të vlerësuar mosvijueshmërinë e mësimin nga ana e 441 nxënësve, i cili, ndër tjerash, kishte rekomanduar që për të adresuar situatën, MASHTI dhe Komuna duhet të: (i) ndërmarrin veprime të harmonizuara; dhe (ii) të themelojnë grup punues për analizimin e situatës në shkollë. Megjithatë, MASHTI, nxori vendimin e kontestuar, bazuar në të cilin organizoi “mësimin alternativ të përshpejtuar për 441 nxënësit e Komunës së Kamenicës”. Këtë vendim, Komuna e Kamenicës e kontestoi para Gjykatës, duke pretenduar se përmes tij, MASHTI kishte ndërhyrë në kompetencat vetanake të Komunës dhe rrjedhimisht kishte cenuar përgjegjësitë komunale në kundërshtim me garancitë kushtetuese.

#### Ankesat e parashtruesit të kërkesës

Parashtruesi i kërkesës pretendon se vendimi i kontestuar i MASHT-it ka cenuar përgjegjësitë e tij komunale në shkelje të neneve 12, 123 dhe 124 të Kushtetutës në ndërlidhje me nenin 2 (Baza Kushtetuese dhe Ligjore e Vetëqeverisjes Lokale) dhe nenin 4 (Fushëveprimi i Vetëqeverisjes Lokale) të Kartës Evropiane për Vetëqeverisje Lokale, duke theksuar, në esencë se (i) Vendimi i kontestuar është nxjerrë në kundërshtim me nenin 12 të Kushtetutës në ndërlidhje me paragrafin (h) të nenit 17 (Kompetencat Vetanake) të Ligjit nr. 03/L-040 për Vetëqeverisjen Lokale (në tekstin e mëtejshëm: LVL), sepse bazuar në këtë dispozitë, komuna ka kompetencë të plotë dhe ekskluzive të ofrojë arsimin publik parashkollor, fillor dhe të mesëm, duke përfshirë regjistrimin dhe licencimin e institucioneve arsimore; (ii) bazuar në ligjet e aplikueshme, MASHTI nuk ka kompetencë të

utvrđenjima odluka Opštine, 2021. godine, MONTI je formirao Komisiju za procenu nepohađanja nastave od strane 441 učenika, koja je, između ostalog, preporučila da radi rešavanja situacije, MONTI i Opština treba da: (i) preduzimaju usaglašene radnje; i (ii) osnuju radnu grupu radi analize situacije u školama. Međutim, MONTI je doneo osporenu odluku na osnovu koje je organizovao “ubranu alternativnu nastavu za 441 učenika opštine Kamenica”. Ovu odluku je opština Kamenica osporila pred Sudom, navodeći da se njome MONTI umešao u sopstvene nadležnosti opštine, i da je samim tim povredio opštinske odgovornosti u suprotnosti sa ustavnim garancijama.

#### Žalbe podnosioca zahteva

Podnosilac zahteva tvrdi da su osporenim odlukom MONTI-a povređene njegove opštinske odgovornosti u suprotnosti sa članovima 12, 123. i 124. Ustava u vezi sa članom 2. (Ustavni i pravni okvir lokalne samouprave) i članom 4. (Obim lokalne samouprave) Evropske povelje o lokalnoj samoupravi, navodeći, u suštini, da je: (i) osporena odluka doneta u suprotnosti sa članom 12. Ustava u vezi sa stavom (h) člana 17. (Izvorna nadležnost) Zakona br. 03/L-040 o lokalnoj samoupravi (u daljem tekstu: ZLSU), jer na osnovu ove odredbe opština ima potpunu i isključivu nadležnost da pruža predškolsko, osnovno i srednje javno obrazovanje, uključujući registrovanje i licenciranje obrazovnih ustanova; (ii) na osnovu važećih zakona, MONTI nema nadležnost da organizuje alternativnu ili dopunsku nastavu i samo može da traži od opštine da organizuje ovu vrstu nastave; i (iii) MONTI nema nadležnost da određuje lokacije obrazovnih ustanova, niti da obavezuje opštinu da održava alternativnu nastavu u obrazovnim ustanovama koje su nelicencirane i koje više ne postoje kao školski objekti. Protivargumentima MONTI-a se, između ostalog, naglašava da se on prilikom donošenja osporene odluke oslonio na Uredbu Vlade br. 02/2021 o oblastima administrativne odgovornosti Kancelarije premijera i ministarstava i da smatra da je u skladu sa međunarodnim načelima za zaštitu ljudskih prava, obaveza države da obezbedi primenu osnovnog prava na obrazo-

organizojë mësim alternativ ose plotësues dhe vetëm mund të kërkojë nga komuna që të organizojë këtë lloj mësimi; dhe (iii) MASHTI nuk ka kompetencë për të caktuar lokacionet e institucioneve arsimore e as të obligojë komunën që të mbajë mësim alternativ në institucione arsimore të palicencuara, të cilat nuk ekzistojnë edhe më tutje si objekte shkollore. Kundërargumentet e MASHTI-it, ndër tjerash, theksuan se në nxjerrjen e vendimit të kontestuar është bazuar në Rregulloren e Qeverisë nr. 02/2021 për Fushat e Përgjegjësisë Administrative të Zyrës së Kryeministrit dhe Ministrive, dhe konsideron se është obligim i shtetit, që në pajtim me parimet ndërkombëtare për mbrojtjen e të drejtave të njeriut, të sigurojë zbatimin e të drejtës themelore për arsim, respektivisht duke siguruar qasje në institucionet e arsimit. Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal, përmes komenteve të dorëzuara në Gjykatë, mbështeti argumentet e MASHTI-it.

#### Gjetjet e Gjykatës lidhur me pranueshmërinë e kërkesës

Pas parashtrimit të kërkesës për vlerësimin e kushtetutshmërisë së vendimit të kontestuar nga Kryetari i Komunës së Kamenicës, z. Qëndron Kastrati, më 17 tetor 2021, respektivisht 14 nëntor 2021, pas zhvillimit të raundit të dytë të zgjedhjeve lokale në Republikën e Kosovës, Kryetar i Komunës së Kamenicës u zgjodh z. Kadri Rahimaj. Ky i fundit, përmes përfaqësuesit të tij, më 5 janar 2022, parashtroi në Gjykatë kërkesën për tërheqje të lëndës KO145/21, me arsyetimin se nuk ka interes juridik për shqyrtimin e saj. Gjykata, bazuar në rregullin 35 (Tërheqja, hedhja poshtë dhe refuzimi i kërkesës) të Rregullores së punës, sipas të cilit, pavarësisht kërkesës për tërheqje, Gjykata mund të përcaktojë të vendosë përkitazi me kërkesën fillestare, fillimisht vlerësoi kërkesën e Kryetarit të ri të Komunës, por vendosi të refuzojë të njëjtën, duke pasur parasysh interesin publik për vazhdimin e shqyrtimit dhe vendosjes meritore në rast, me theks në rëndësinë e

vanje, odnosno da obezbedi pristup obrazovnim ustanovama. Ministarstvo administracije lokalne samouprave svojim komentarima dostavljenim Sudu podržalo je argumente MONTI-a.

#### Nalazi Suda u vezi prihvatljivosti zahteva

Nakon podnošenja zahteva za ocenu ustavnosti osporene odluke od strane predsednika opštine Kamenica, g. Qëndrona Kastratija, dana 17. oktobra 2021. godine, odnosno 14. novembra 2021. godine, nakon sprovođenja drugog kruga lokalnih izbora u Republici Kosovo, za predsednika opštine Kamenica izabran je g. Kadri Rahimaj. Poslednje pomenuti je preko svog zastupnika, dana 5. januara 2022. godine, podneo Sudu zahtev za povlačenje predmeta KO145/21, sa obrazloženjem da ne postoji pravni interes za njegovo razmatranje. Na osnovu člana 35. (Povlačenje, odbijanje i odbacivanje zahteva) Poslovnika, prema kojem bez obzira na zahtev za povlačenje Sud može odrediti da odluči o prvobitnom zahtevu, Sud je prvo ocenio zahtev novog predsednika opštine, ali je odlučio da isti odbije s obzirom na javni interes za nastavak razmatranja i meritornog odlučivanja u predmetu, sa naglaskom na važnost razjašnjenja navoda o povredi ustavnih načela koja se odnose na lokalnu samoupravu.

#### Nalazi Suda u vezi merituma zahteva

Prilikom ispitivanja navoda podnosioca zahteva, Sud je prvo razmotrio opšta načela koja se odnose na lokalnu samoupravu utvrđena Ustavom, Evropsku povelju o lokalnoj samoupravi, relevantna mišljenja Venecijanske komisije u vezi sa načelima lokalne samouprave, kao i važeće zakone koji konkretizuju nadležnosti opštine i MONTI-a u oblasti obrazovanja, odnosno ZLSU, Zakon br. 04/L-032 o preduniverzitetskom obrazovanju (u daljem tekstu: Zakon o o preduniverzitetskom obrazovanju) i Zakon br. 03/L-068 o obrazovanju u opštinama Republike Kosovo. Sud je na osnovu članova 12, 123. i 124. Ustava, respektivno, između ostalog, naglasio: (i) da su opštine osnovna teritorijalna jedinica lokalne samouprave u Republici Kosovo; (ii) da se organizovanje i nadležnosti jedinica lokalne samouprave uređuju zakonom i da se osnivanje opština, granice, nadležnosti i način

qartësimi të pretendimeve për shkelje të parimeve kushtetuese lidhur me vetëqeverisjen lokale.

#### Gjetjet e Gjykatës lidhur me meritat e kërkesës

Në adresimin e pretendimeve të parashtruesit të kërkesës, Gjykata fillimisht shqyrtoi parimet e përgjithshme përkitazi me vetëqeverisjen lokale të përcaktuara me Kushtetutë, Kartën Evropiane për Vetëqeverisje Lokale, Opinionet relevante të Komisionit të Venecias lidhur me parimet e qeverisjes lokale, si dhe ligjet e aplikueshme që konkretizojnë kompetencat e Komunës dhe MASHTI-it në fushën e arsimit, përkatësisht LVL-në, Ligjin nr. 04/L-032 për Arsimin Parauniversitar (në tekstin e mëtejshëm: Ligji për Arsimin Parauniversitar) dhe Ligjin nr. 03/L-068 për Arsimin në Komunitet e Republikës së Kosovës.

Gjykata, duke u bazuar në nenet 12, 123 dhe 124 të Kushtetutës, respektivisht, ndër të tjerash, theksoi se (i) njësi themelore territoriale të vetëqeverisjes lokale në Republikën e Kosovës janë komunitet; (ii) organizimi dhe kompetencat e njësive të vetëqeverisjes lokale rregullohen me ligj dhe themelimi i komunave, kufijtë, kompetencat dhe mënyra e organizimit dhe funksionimit të tyre, rregullohet me ligj; (iii) komunitet kanë kompetenca vetanake, të zgjeruara dhe të deleguara në pajtim me ligjin; dhe (iv) rishikimi administrativ i akteve të komunave nga autoritetet qendrore në fushën e kompetencave të tyre, kufizohet në sigurimin e përputhjes me Kushtetutën dhe me ligjin. Për më tepër, bazuar në këto nene kushtetuese, Gjykata theksoi që veprimtaria e organeve të vetëqeverisjes lokale bazohet në Kushtetutë dhe në ligjet e Republikës së Kosovës dhe respekton Kartën Evropiane për Vetëqeverisjen Lokale. Kjo e fundit, ndër të tjerash, dhe për aq sa është e rëndësishme për rrethanat e rastit konkret, përcakton që: (i) autoritetet lokale, brenda kufijve të ligjit, do të kenë diskrecionin e plotë për të ushtruar iniciativën e tyre në lidhje me çdo çështje që nuk përjashtohet nga kompetenca e tyre dhe nuk i është caktuar ndonjë autoriteti tjetër; (ii) kompetencat që u besohen autoriteteve lokale

njihovog organizovanja i funkcionisanja uređuju zakonom; (iii) da opštine imaju svoje, proširene i poverene nadležnosti u skladu sa zakonom; i (iv) da je administrativno razmatranje akata opština od strane centralnih organa u oblasti njihove nadležnosti, ograničeno na osiguranje saglasnosti sa Ustavom i zakonom. Pored toga, na osnovu ovih ustavnih članova, Sud je istakao da se delatnost organa lokalne samouprave zasniva na Ustavu i zakonima Republike Kosovo i poštuje Evropsku povelju o lokalnoj samoupravi. Poslednje pomenuta, između ostalog, i u meri u kojoj je to relevantno za okolnosti konkretnog slučaja, utvrđuje: (i) da lokalne vlasti, u okviru zakonskih ograničenja, imaju punu slobodu odlučivanja o inicijativama u vezi sa bilo kojim pitanjem koje nije isključeno iz njihove nadležnosti i nije dodeljeno nekom drugom organu; (ii) da ovlašćenja koja se daju lokalnim vlastima po pravilu moraju biti potpuna i ekskluzivna i ne smeju biti narušavana ili ograničena drugom, centralnom ili regionalnom vlašću, osim u skladu sa zakonom; i (iii) da svaki administrativni nadzor nad lokalnim organima može biti ostvaren samo u skladu sa procedurama i u slučajevima koji su predviđeni Ustavom ili zakonom.

Lokalna samouprava ima toliku važnost u ustavnom poretku da je Ustav: (i) utvrdio ove garancije, između ostalog, u svojim osnovnim odredbama; (ii) utvrdio poštovanje Evropske povelje o lokalnoj samoupravi; i (iii) u cilju osiguranja zaštite ovih garancija, u svom članu 113, dao opštinama direktan pristup Ustavnom sudu, u svojstvu ovlašćenih strana da ospore ustavnost zakona ili akata Vlade koji povređuju opštinske odgovornosti ili umanjuju prihode opštine, ukoliko taj zakon ili akt utiče na dotičnu opštinu.

U skladu sa gore navedenim garancijama Ustava i Evropske povelje o lokalnoj samoupravi, i pozivanje istih na obavezu da se ove garancije sprovedu i kroz primenjivih zakona, Sud je takođe podsetio da na osnovu člana 17. ZLSU, opštine imaju “potpune i isključive” nadležnosti u pružanju predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja, uključujući i registrovanje i licenciranje obrazovnih ustanova, prijem radnika, isplatu plata i obučavanje instruktora i ad-



normalisht duhet të jenë të plota dhe ekskluzive dhe se ato nuk mund të minohen apo të kufizohen nga një autoritet tjetër, qendror apo rajonal përveç siç përcaktohet me ligj; dhe (iii) çdo kontroll administrativ mbi autoritetet lokale mund të ushtrohet vetëm sipas formave dhe në rastet e parashikuara nga Kushtetuta ose nga ligji.

Vetëqeverisja lokale është e një rëndësie të tillë në rendin kushtetues, sa që Kushtetuta (i) ka përcaktuar këto garanci, ndër tjerash, në Dispozitat Themelore të saj; (ii) ka përcaktuar respektimin e Kartës Evropiane për Vetëqeverisjen Lokale; dhe (iii) me qëllim të sigurimit të mbrojtjes së këtyre garancive, në nenin 113 të saj, i ka dhënë komunave qasje të drejtpërdrejtë në Gjykatën Kushtetuese, në cilësi të palëve të autorizuar, që të kontestojnë kushtetutshmërinë e ligjeve ose të akteve të Qeverisë, të cilat cenojnë përgjegjësitë komunale ose zvogëlojnë të hyrat e komunës, në rast se komuna përkatëse është prekur nga ai ligj ose akt. Në përputhje me garancitë e lartcekura të Kushtetutës dhe Kartës Evropiane për Vetëqeverisjen Lokale dhe referimin e të njëjtave në detyrimin që këto garanci të zbatohen edhe përmes ligjeve të aplikueshme, Gjykata gjithashtu rikujtoi që bazuar në nenin 17 të Ligjit për Vetëqeverisjen Lokale, komunat kanë kompetenca “të plota dhe ekskluzive”, në ofrimin e arsimit publik parashkollor, fillor dhe të mesëm, duke përfshirë regjistrimin dhe licencimin e institucioneve edukative, punësimin, pagesën e rrogave dhe trajnimin e instruktorëve dhe administratorëve të arsimit. Në anën tjetër, MASHTI, bazuar në Ligjin për Arsimin Parauniversitar dhe Ligjin për Arsimin në Komunitet, ndër tjerash, mban përgjegjësinë kryesore për planifikimin, caktimin e standardeve dhe sigurimin e cilësisë së sistemit të arsimit parauniversitar dhe ka përgjegjësinë të promovojë dhe të përmirësojë cilësinë dhe efikasitetin e arsimit dhe aftësimin përmes inspektimit të arsimit, monitorimit dhe vlerësimit me qëllim të ngritjes së cilësisë dhe mbikëqyrjes së zbatimit të legjislativnit në fuqi. Në kontekst të raporteve të inspek-

ministratora za obrazovanje. S druge strane, MONTI, na osnovu Zakona o preduniverzitetskom obrazovanju i Zakona o obrazovanju u opštinama, između ostalog, ima primarnu odgovornost za planiranje, utvrđivanje standarda i obezbeđivanje kvaliteta sistema preduniverzitetskog obrazovanja i ima odgovornost da promoviše i unapređuje kvalitet i efikasnost obrazovanja i osposobljavanja putem inspekcije obrazovanja, nadgledanje i procenu u cilju povećanja kvaliteta i nadzora nad sprovođenjem važećeg zakonodavstva. U kontekstu izveštaja nadležnih inspektorâ, kako je utvrđeno u članu 8. (Inspekcija obrazovanja) Zakona o preduniverzitetskom obrazovanju, i u meri u kojoj je to relevantno za okolnosti konkretnog slučaja, MONTI može da traži sprovođenje dodatne ili alternativne nastave u slučaju da se primete nedostaci u primeni nastavnog plana i programa u određenoj opštini. U tom kontekstu, Sud je istakao: (i) da pružanje predškolskog, osnovnog i srednjeg javnog obrazovanja na osnovu ZLSU predstavlja sopstvenu nadležnost opštine i da su te nadležnosti potpune i ekskluzivne; i (ii) da u svojoj inspekcijskoj ulozi, kako je utvrđeno u Zakonu o preduniverzitetskom obrazovanju, MONTI “može da zatraži dodatnu ili alternativnu nastavu”, u slučaju kada se primete nedostaci u primeni nastavnog plana i programa. U okolnostima konkretnog slučaja, relevantnim izveštajem Komisije MONTI-a od 14. aprila 2021. godine je, između ostalog, preporučeno preduzimanje usaglašenih radnji između Ministarstva, Opštine i roditelja, “kako bi se omogućilo momentalno vraćanje učenika u škole”. Međutim, pozivajući se na gore navedenu Uredbu Vlade, MONTI je doneo osporenu odluku, kojom je, između ostalog, sam organizovao ubrzanu alternativnu nastavu za opštinu Kamenica, utvrdivši da se nastava organizuje u pet (5) datih škola opštine Kamenica, koje škole je podnosilac zahteva svojim odlukama prethodno reorganizovao kao deo svoje reforme.

#### Zaključak

Nakon analize ustavnih načela i načela Evropske povelje o lokalnoj samoupravi i važećih zakona i prema objašnjenjima datim u objavljenoj presudi, Sud je,

torëve përkatës, siç është përcaktuar në nenin 8 (Inspektimi i Arsimit) të Ligjit për Arsimin Paruniversitar, dhe për aq sa është relevante për rrethanat e rastit konkret, MASHTI mund të kërkojë zbatimin e mësimit shtesë ose alternativ, nëse vërehen mangësi në zbatimin e kurrikulumit në një komunë.

Në këtë kontekst, Gjykata theksoi se: (i) ofrimi i arsimit publik parashkollor, fillor dhe të mesëm, bazuar në LVL-në, është kompetencë vetanake e Komunës dhe se këto kompetenca janë të plota dhe ekskluzive; dhe (ii) në rolin e saj inspektues, siç është përcaktuar në Ligjin për Arsimin Paruniversitar, MASHTI “mund të kërkojë zbatimin e mësimit shtesë ose alternativ”, në rast se vërehen mangësi në zbatimin e kurrikulumit. Në rrethanat e rastit konkret, raporti përkatës i Komisionit të MASHTI-it i 14 prillit 2021, ndër të tjera, kishte rekomanduar ndërmarrjen e veprimeve të harmonizuara në mes Ministrisë, Komunës dhe prindërve, “që të mundësohet kthimi i menjëherëshëm në shkolla i nxënësve”. Megjithatë, duke u referuar në Rregulloren e lartcekur të Qeverisë, MASHTI kishte nxjerrë vendimin e kontestuar, përmes të cilit, ndër tjerash, kishte organizuar mësim alternativ të përshpejtuar për Komunën e Kamenicës, duke vendosur që të organizohet mësimi në pesë (5) shkolla përkatëse të Komunës së Kamenicës, shkolla këto që paraprakisht parashtruesi i kërkesës i kishte riorganizuar përmes vendimeve, si pjesë e reformës së tij.

#### Përfundimi

Pas analizës së parimeve kushtetuese, atyre të Kartës Evropiane për Vetëqeverisje Lokale dhe ligjeve të aplikueshme dhe sipas sqarimeve të dhëna në Aktgjykimin e publikuar, Gjykata, ndër tjerash, theksoi se me rastin e organizimit të mësimit alternativ të përshpejtuar dhe përcaktimit të organizimit të mësimit në objektet përkatëse shkollore në Komunën e Kamenicës, MASHTI përmes vendimit të kontestuar, ka tejkaluar kompetencën e saj dhe ka cenuar përgjegjësitë komunale, përkatësisht ka ndërhyrë

između ostalog, naglasio da je prilikom organizovanja ubrzane alternativne nastave i utvrđivanja organizovanja nastave u odgovarajućim školskim objektima u Opštini Kamenica, MONTI osporenim odlukom prekoračio svoju nadležnost i povredio opštinske odgovornosti, odnosno umešao se u sopstvene nadležnosti Opštine Kamenica koje se odnose na pružanje javnog predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja, u suprotnosti sa ustavnim i zakonskim garancijama. Sud je istakao važnost poštovanja ustavnih načela koja se odnose na lokalnu samoupravu i obavezu centralne vlasti da svaki administrativni nadzor nad lokalnim vlastima vrši samo u formama i u slučajevima predviđenim Ustavom ili važećim zakonom.

në kompetencat vetanake të Komunës së Kamenicës përkitazi me ofrimin e arsimit publik parashkollor, fillor dhe të mesëm, në kundërshtim me garancitë kushtetuese dhe ligjore. Gjykata theksoi rëndësinë e respektimit të parimeve kushtetuese përkitazi me vetëqeverisjen lokale dhe detyrimin e pushtetit qendror që çdo kontroll administrativ mbi autoritetet lokale ta ushtrojë vetëm sipas formave dhe në rastet e parashikuara nga Kushtetuta ose ligji i aplikueshëm.

#### Neni 36 [E Drejta e Privatësisë]

##### *E drejta për jetë private*

**KI113/21, Parashtruese e kërkesës: Bukurije Haxhimurati, vlerësim i kushtetueshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës Supreme të Kosovës Pml. nr. 29/2021 të 13 prillit 2021**

Autorizimi masave të fshehta dhe teknike të vëzhgimit dhe hetimit rezultoi në “ndërrhyrje” në të drejtën për “jetë private” dhe “korrespondencë”, e cila mund të arsyetohet vetëm nëse plotësohen, në mënyrë kumulative, kushtet në vijim: (i) kufizimi të jetë “i përcaktuar në ligj”; (ii) të ndjek një “qëllim legjitim”; dhe (iii) nëse është “proporcionale”. Urdhri i një gjykate që autorizon retroaktivisht masa të fshehta dhe teknike të vëzhgimit, më specifikisht autorizimi i leximit të mesazheve SMS në mënyrë retroaktive, nuk është përcaktuar me Kodin e Procedurës Penale, andaj kjo rezultoi në shkeljen e të drejtës së privatësisë së parashtrueses së kërkesës, në kundërshtim me garancitë e nenit 36 të Kushtetutës në lidhje me nenin 8 të KEDNJ-së: - shkelje e të drejtave kushtetuese

##### **Faktet**

Rrethanat e rastit konkret ndërlidhen me dënimin e parashtrueses së kërkesës për veprën penale të “ushtrimin të ndikimit”, pasi që e njëjta, sipas vendimeve të gjykatave të rregullta, kishte pranuar

#### Çlan 36 [Pravo na privatnost]

##### *Pravo na privatni život*

**KI113/21, Podnositeljka zahteva: Bukurije Haxhimurati, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Pml. br. 29/2021 od 13. aprila 2021. godine**

Ovlavšćenje skrivenih i tehničkih mera posmatranja i istrage rezultira “mešanjem” u pravo na “privatni život” i “prepisku”, koje može biti opravdano samo ako su kumulativno ispunjeni sledeći uslovi: (i) da je ograničenje “propisano zakonom”; (ii) da teži “legitimnom cilju”; i (iii) da je “srazmerno”. Naredba suda koja retroaktivno ovlašćuje skrivene i tehničke mere posmatranja, specifično retroaktivno ovlašćenje čitanja SMS poruka nije propisano Zakonikom o krivičnom postupku, što je dovelo do povrede prava na privatnost podnositeljke zahteva u suprotnosti sa garancijama iz člana 36. Ustava u vezi sa članom 8. EKLJP: povreda ustavnih prava.

##### **Činjenice**

Okolnosti ovog slučaja se odnose na kaznu podnositeljke zahteva za krivično delo “vršenje uticaja”, zato što je ista, prema odlukama redovnih sudova, primila određenu sumu novca kako bi uticala na donošenje odluke službenih lica u cilju ublažavanja ili oslobađanja od kazne osobe koja je osuđena za krivično delo. Što se tiče oglašavanja krivom podnositeljke zahteva, redovni sudovi su izveli niz dokaza, uključujući (i) čitanje svedočenja svedoka „C“; (ii) transkripte sasta-

ar një shumë të caktuar parash që të ushtrojë ndikim mbi vendimmarrjen e personave zyrtarë, me qëllim të zbutjes apo lirimit nga dënimi të një personi i cili ishte i dënuar për vepër penale. Lidhur me shpalljen fajtores të parashtrueses së kërkesës, gjykatat e rregullta kishin administruar një numër provash, duke përfshirë (i) leximin e dëshmisë së dëshmitarit “C”; (ii) transkriptet e takimeve të zhvilluara në mes të parashtrueses së kërkesës dhe dëshmitarit “C”; (iii) dëshmitë e dëshmitarëve të tjerë dhe prova të tjera materiale; (iv) raportet e përgjimeve; dhe (v) një numër të mesazheve tekstuale SMS, të cilat ishin nxjerrë në mënyrë retroaktive me urdhër të Gjykatës Themelore në Prishtinë.

Gjatë procedurave të zhvilluara në gjykatat e rregullta, parashtruesja e kërkesës kishte kontestuar, mes tjerash, provat e shqyrtuara kundër saj, duke përfshirë (i) urdhrin e Gjykatës Themelore që autorizonte marrjen e SMS-ve në mënyrë retroaktive; dhe (ii) leximin e dëshmisë së dëshmitarit “C” të dhënë gjatë fazës hetimore, meqenëse i njëjti ishte shpallur dëshmitar i mbrojtur dhe rrjedhimisht nuk kishte dëshmuar në shqyrtimin kryesor, por ishte lexuar deklarata e tij. Gjykata e Apelit, respektivisht Gjykata Supreme, kishin hedhur poshtë këto pretendime, duke e vërtetuar dënimin e parashtrueses së kërkesës.

#### Ankesat e parashtrueses së kërkesës

Parashtruesja e kërkesës para Gjykatës pretendoi se, asaj i ishte cenuar e drejta për jetë private e garantuar me nenin 36të Kushtetutës lidhur me nenin 8 të KEDNJ-së, si dhe e drejta për një gjykim të drejtë dhe të paanshëm e garantuar me nenin 31 të Kushtetutës lidhur me nenin 6 (E drejta për një proces të rregullt) të KEDNJ-së sepse, mes tjerash: (i) Aktgjykimi i Gjykatës Themelore përkitazi me dënimin e saj ishte bazuar në prova të cilat ishin të paligjshme, konkretisht, SMS-ët që ishin nxjerrë në mënyrë retroaktive; dhe (ii) gjatë shqyrtimit kryesor nuk i ishte mundësuar marrja në pyetje e dëshmitarit “C”.

Gjetjet e Gjykatës

naka održanih između podnositeljke zahteva i svedoka „C“; (iii) svedočenja drugih svedoka i druge materijalne dokaze; (iv) izveštaje o prisluškivanju; i (v) jedan broj SMS tekstualnih poruka, koje su retroaktivno izdate po nalogu Osnovnog suda u Prištini.

Tokom postupaka sprovedenim pred redovnim sudovima, podnositeljka zahteva je osporila, između ostalog, dokaze koji su razmotreni protiv nje, uključujući (i) nalog Osnovnog suda kojim se retroaktivno odobrava uzimanje SMS poruka; i (ii) čitanje svedočenja svedoka “C” datog tokom istražen faze, pošto je isti proglašen zaštićenim svedokom i samim tim, nije svedočio na glavnom pretresu, ali je pročitana njegova izjava. Apelacioni sud, odnosno Vrhovni sud, su odbili ove navode, potvrdivši kaznu podnositeljke zahteva.

#### Žalbe podnositeljke zahteva

Podnositeljka zahteva je pred Sudom navodila da joj je povređeno pravo na privatnost zagarantovano članom 36. Ustava u vezi sa članom 8. EKLJP-a, kao i pravo na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a, zato što je, između ostalog: (i) presuda Osnovnog suda u vezi sa njenom kaznom zasnovana na dokazima koji su bili nezakoniti, odnosno na SMS porukama koje su retroaktivno izdate, i (ii) tokom glavnog pretresa joj nije omogućeno ispitivanje svedoka „C”.

#### Nalazi Suda

Pri ocenjivanju navoda podnositeljke zahteva, Sud je, i na osnovu sudske prakse ESLJP-a, prvo istakao da se prisluškivanje telefona i SMS poruka smatra „uplitanjem“ u pravo na „privatnost“ i „prepisku“. Međutim, prema ESLJP-u, takvo „uplitanje“ je opravdano, ako je (i) „propisano zakonom“; (ii) teži „legitimnom cilju“; i (iii) ako je „proporcionalno“. Primjenjujući ova načela u okolnostima ovog slučaja, Sud je utvrdio da je izdavanje SMS poruka retroaktivno, odnosno naloga suda koji retroaktivno odobrava prikrivene i tehničke mere nadzora i istrage, bilo u suprotnosti sa odredbama Zakonika o krivičnom postupku, zato što takav nalog važi samo od „dana donošenja“ relevantne sudske odluke, a ne retroaktivno. Shodno tome,

Në vlerësimin e pretendimeve të parashtrueses së kërkesës, Gjykata, bazuar edhe në praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së, fillimisht theksoi se përgjimi i telefonave dhe SMS-ve konsiderohet “ndërhyrje” në të drejtën për “jetë private” dhe “korrespondencë”. Megjithatë, sipas GJEDNJ-së, një “ndërhyrje” e tillë arsyetohet nëse e njëjta është (i) “e përcaktuar në ligj”; (ii) ndjek një “qëllim legjitim”; dhe (iii) nëse është “proporcionale”. Në aplikimin e këtyre parimeve në rrethanat e rastit konkret, Gjykata gjeti se nxjerrja e SMS-ve në mënyrë retroaktive, përkatësisht urdhri i një gjykate që autorizon retroaktivisht masa të fshehta dhe teknike të vëzhgimit dhe hetimit, ishte në kundërshtim me dispozitat e Kodit të Procedurës Penale, pasi që një urdhër i tillë, vlen vetëm nga “data e lëshimit” të vendimit të gjykatës përkatëse dhe jo në mënyrë retroaktive. Për pasojë, Gjykata konstatoi se “ndërhyrja përkatëse” në jetën private të parashtrueses së kërkesës, nuk ishte e “përcaktuar në ligj”, përkatësisht ishte në kundërshtim me ligjin e aplikueshëm, dhe rrjedhimisht, nuk ishte më tej i nevojshëm vlerësimi nëse në rrethanat e rastit konkret, mund të ketë pasur “qëllim legjitim” apo “proporcionalitet”. Për pasojë, bazuar në praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së, Gjykata konstatoi që, në rrethanat e rastit konkret, vendimet e gjykatave të rregullta kishin rezultuar në shkeljen e të drejtës së privatësisë së parashtrueses së kërkesës, në kundërshtim me garancitë e nenit 36 të Kushtetutës në lidhje me nenin 8 të KEDNJ-së. Megjithatë, në trajtimin e pretendimeve të parashtrueses së kërkesës për shkelje të së drejtës për një gjykim të drejtë dhe të paanshëm, Gjykata theksoi se, konstatimi i shkeljes së të drejtës për privatësi, nuk rezulton domosdoshmërisht edhe në shkelje të së drejtës për një gjykim të drejtë dhe të paanshëm. Bazuar në praktikën gjyqësore të GJEDNJ-së, për të arritur në një konstatim të tillë, Gjykata duhet të vlerësojë, nëse prova/dëshmia përkatëse, ka qenë e “vetme” dhe/ose “vendimtare” në përcaktimin e fajësisë,

Sud je utvrdio da „relevantno uplitanje“ u privatni život podnositeljke zahteva nije bilo „propisano zakonom“, odnosno bilo je u suprotnosti sa važećim zakonom, i shodno tome, više nije bilo potrebno oceniti da li je u okolnostima ovog slučaja možda postojao „legitiman cilj“ ili „proporcionalnost“. Shodno tome, na osnovu sudske prakse EKLJP-a, Sud je utvrdio da su, u okolnostima ovog slučaja, odluke redovnih sudova dovele do povrede prava na privatnost podnositeljke zahteva u suprotnosti sa garancijama člana 36. Ustava u vezi sa članom 8. EKLJP-a.

Međutim, u razmatranju navoda podnositeljke zahteva o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje, Sud je istakao da zaključak povrede prava na privatnost ne mora nužno da dovede i do povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, da bi se došlo do takvog zaključka, Sud mora da oceni da li su relevantni dokazi/iskazi bili „jedini“ i/ili „odlučujući“ u utvrđivanju krivice, odnosno kazne podnositeljke zahteva od strane redovnih sudova. U okolnostima ovog slučaja, Sud je ocenio da prisluškivanja/retroaktivna čitanja na osnovu nezakonite odluke Osnovnog suda, nisu bila „odlučujuća“ za oglašavanje krivom podnositeljke zahteva. Ovo zato što su presude redovnih sudova bile zasnovane, između ostalog, i na transkriptima sastanaka održanih između podnositeljke zahteva i svedoka „C“; iskazima drugih svedoka; prisluškivanjima uzetim na osnovu naloga relevantnog suda koji nisu osporeni od strane podnositeljke zahteva i drugih materijalnih dokaza. Pored toga i što se tiče svedočenja svedoka „C“, Sud je takođe istakao da na osnovu spisa predmeta, (i) podnositeljka zahteva i njen branilac su bili pozvani tokom ispitivanja svedoka „C“ u jednoj fazi postupka, ali su odbili da prisustvuju; i da (ii) svedočenje svedoka „C“, pročitano na glavnom pretresu, takođe nije bio „jedini“ i/ili „odlučujući“ dokaz za oglašavanje krivom podnositeljke zahteva.

#### Zaključak

Shodno tome i na osnovu objašnjenja datih u objavljenoj presudi, Sud je utvrdio da osporenim presudom Vrhovnog suda nisu povređene procesne garan-



përkatësisht dënimit të parashtrueses së kërkesës nga gjykatat e rregullta. Në rrethanat e rastit konkret, Gjykata vlerësoi se përgjimet/leximi retroaktiv bazuar në një vendim të paligjshëm të Gjykatës Themelore, nuk ishin “vendimtare” për shpalljen fajtoresh të parashtrueses së kërkesës. Kjo sepse, aktgjykimet e gjykatave të rregullta ishin bazuar, mes tjerash, edhe në transkriptet e takimeve të zhvilluara ndërmjet parashtrueses së kërkesës dhe dëshmitarit “C”; dëshmitë e dëshmitarëve të tjerë; përgjime të nxjerra bazuar në urdhra të gjykatës përkatëse e të cilat nuk ishin kontestuar nga parashtruesja e kërkesës dhe prova të tjera materiale. Për më tepër dhe përkitazi me dëshminë e dëshmitarit “C”, Gjykata gjithashtu theksoi se, bazuar në shkresat e lëndës: (i) parashtruesja e kërkesës dhe mbrojtësit e saj ishin të ftuar gjatë marrjes në pyetje të dëshmitarit “C” në një fazë të procedurës, por kishin refuzuar që të marrin pjesë; dhe se (ii) dëshmia e dëshmitarit “C”, e lexuar në shqyrtimin kryesor, gjithashtu nuk kishte qenë provë e “vetme” dhe/ose “vendimtare” për shpalljen fajtoresh të parashtrueses së kërkesës.

#### Përfundimi

Rrjedhimisht dhe bazuar edhe në sqarimet e dhëna në Aktgjykimin e publikuar, Gjykata konstatoi se Aktgjykimi i kontestuar i Gjykatës Supreme nuk kishte shkelur garancitë procedurale të përcaktuara me nenin 31 të Kushtetutës në lidhje me nenin 6 të KEDNJ-së, andaj i njëjti, sa i përket dënimit të parashtrueses së kërkesës, mbetet në fuqi. Ndërsa, përkitazi me konstatimin e shkeljes së të drejtës së privatësisë së parashtrueses së kërkesës në kundërshtim me garancitë e përcaktuara në nenin 36 të Kushtetutës në lidhje me nenin 8 të KEDNJ-së, marrë parasysh që Gjykata Kushtetuese nuk ka kompetencën e akordimit të kompensimit, bazuar në praktikën e saj gjyqësore, kjo e fundit sqaroi se parashtruesja e kërkesës mund të shfrytëzoj mjetet juridike në dispozicion sipas legjislacionit në fuqi, për realizimin e mëtejme të të drejtave të saj, duke

cije propisane u çlani 31. Ustava u vezi sa çlanom 6. EKLJP-a, stoga ista, što se tiče kazne podnositeljke zahteva, ostaje na snazi. Međutim, što se tiče utvrđivanja povrede prava na privatnost podnositeljke zahteva u suprotnosti sa garancijama propisanim u çlanu 36. Ustava u vezi sa çlanom 8. EKLJP-a, uzimajući u obzir da Ustavni sud nije nadležan da dodeljuje naknadu, na osnovu svoje sudske prakse, poslednje navedeni je objasnio da podnositeljka zahteva može da iscrpi pravna sredstva na raspolaganju prema zakonu na snazi za dalje ostvarivanje svojih prava, uključujući i pravo da traži naknadu materijalne štete kao rezultat povrede prava na privatnost koje je zagarantovano u çlanu 36. Ustava i çlanu 8. EKLJP-a.

përfshirë edhe të drejtën për të kërkuar kompensimin e dëmit material, si rezultat i shkeljes së të drejtës për jetë private të garantuar me nenin 36 të Kushtetutës dhe nenin 8 të KEDNJ-së.

#### Neni 46 [Mbrojtja e Pronës]

##### *E drejta në pronë dhe markat tregtare*

**KI159/20, Parashtrues: ADOL sh.p.k., Vlerësim i kushtetutshmërisë së Aktgjykimit të Gjykatës Supreme, Rev. nr. 29/19, të 1 korrikut 2020.**

Përkundër faktit që “e drejta në pronë” e përcaktuar në nenin 46 të Kushtetutës në ndërlidhje me nenin 1 të Protokollit nr. 1 të KEDNJ-së, aplikohet lidhur me markat e regjistruara tregtare, kjo nuk përfshin ndalimin e importimit të mallrave të kompanisë tjetër, nëse të njëjtat përdorin “marka të mirënjohura” nëse kanë qenë të tilla edhe para regjistrimit formal të markës tregtare. Gjithashtu, përdorimi i simboleve kombëtare, nuk mund të përvetësohet duke u thirrur në regjistrimin e një marke tregtare që përmban simbol shtetëror: - jo shkelje e të drejtave kushtetuese.

#### Faktet

Rrethanat e rastit konkret ndërlidhen me regjistrimin e markës tregtare “GJERGJ KASTRIOTI SKENDERBEU”, nga ana e parashtruesit të kërkesës tek Agjencia për Pronësi Industriale (në tekstin e mëtejshëm: API). Për shkak të ngjashmërive me disa produkte të importuara nga kompania “ELKOS” dhe përdorimin e të njëjtës markë tregtare nga kjo e fundit, parashtruesi i kërkesës kishte paraqitur padi, si dhe kërkesë për masë të përkohshme në Gjykatën Themelore, duke pretenduar cenim të së drejtës në markë tregtare të parashtruesit të kërkesës. Në procedurat gjyqësore, padia e parashtruesit të kërkesës ishte refuzuar si e pabazuar sepse Gjykata Themelore, Gjykata e Apelit dhe ajo Supreme, vlerësuan ndër tjerash, se bazuar në Ligjin për

#### Çlan 46 [Zaštita imovine]

##### *Pravo na imovinu i trgovačke marke*

**KI159/20, Podnosilac: ADOL d.o.o, Ocena ustavnosti presude Rev. br. 29/19 od 1. jula 2020. godine Vrhovnog suda Kosova**

Uprkos činjenici da se „pravo na imovinu“, utvrđeno članom 46. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 EKLJP-a, primenjuje u vezi sa registrovanim trgovačkim markama, to ne obuhvata zabranu uvoza robe drugom preduzeću, ako isto koristi „priznate marke“, i koje su bile takve i pre formalne registracije trgovačke marke. Takođe, korišćenje nacionalnih simbola ne može se prisvojiti pozivanjem na registraciju trgovačke marke koja sadrži državne simbole: - nema povreda ustavnih prava.

#### Činjenice

Okolnosti konkretnog slučaja se odnose na registraciju trgovačke marke „GJERGJ KASTRIOTI SKENDERBEU“ od strane podnosioca zahteva u Agenciji za industrijsku svojinu (u daljem tekstu: AIS). Zbog sličnosti sa nekim proizvodima koje uvozi preduzeće „ELKOS“ i korišćenja iste trgovačke marke od strane poslednje navedenog, podnosilac zahteva je podneo tužbu i zahtev za određivanje privremene mere Osnovnom sudu, navodeći povredu prava na trgovačku marku podnosioca zahteva. U sudskom postupku, tužba podnosioca zahteva je odbijena kao neosnovana, jer su Osnovni sud, Apelacioni sud i Vrhovni sud ocenili, između ostalog, da je na osnovu Zakona o trgovačkim markama i Pariske konvencije za zaštitu industrijske svojine, trgovačka marka koju koristi drugo preduzeće „priznata marka“ i sadrži i „državne simbole“, koje jedna strana ne može da prisvoji i njihovo korišćenje je zabranjeno drugim lici-

Markat Tregtare dhe Konventën e Parisit për Mbrojtjen e Pronësisë Industriale, marka tregtare e përdorur nga kompania tjetër, është “markë e mirënjohur” dhe e cila gjithashtu përmban “simbole shtetërore”, të cilat nuk mund të përvetësohen nga një palë dhe përdorimi i tyre t’iu ndalohet palëve tjera.

#### Ankesa e parashtruesit të kërkesës

Parashtruesi i kërkesës pretendoi para Gjykatës se, gjykatat e rregullta kanë shkelur të drejtat e tij të garantuara me nenin 46 të Kushtetutës në ndërlidhje me nenin 1 (Mbrojtja e Pronës) të Protokollit nr. 1 të KEDNJ-së dhe me nenin 54 [Mbrojtja Gjyqësore e të Drejtave] të Kushtetutës në ndërlidhje me nenin 6 të KEDNJ-së, duke argumentuar, ndër tjera, se ai ka regjistruar markën tregtare tek API dhe si pasojë, bazuar në Ligjin për Markat Tregtare, atij i takojnë të gjitha të drejtat ligjore lidhur me të, duke pretenduar gjithashtu që vetëm API është kompetente të marr vendimin për të refuzuar aplikimin për regjistrim dhe/ose shpalljen e markës së regjistruar tregtare si të pavlefshme.

#### Gjetjet e Gjykatës

Në vlerësimin e pretendimeve të parashtruesit të kërkesës, Gjykata fillimisht shtjelloi parimet e përgjithshme të praktikës së saj gjyqësore dhe asaj të GJEDNJ-së përkitazi me të drejtën në pronë dhe pastaj aplikoi të njëjtat në rastin konkret. Lidhur me këtë, Gjykata konstatoi se “e drejta në pronë” e përcaktuar në nenin 46 të Kushtetutës në ndërlidhje me nenin 1 të Protokollit nr. 1 të KEDNJ-së, aplikohet lidhur me markat e regjistruara tregtare. Në këtë kontekst, Gjykata bazuar në praktikën e lartcekur gjyqësore, së pari analizoi nëse në rastin konkret ka pasur “ndërhyrje” në të drejtën e tij “në pronë” dhe nëse vlerësimi i gjykatave të rregullta në këtë aspekt ka qenë arbitrar. Lidhur me këtë, Gjykata vlerësoi se gjykatat e rregullta iu referuan dy kategorive të arsyetimeve mbi bazën e ligjeve të aplikueshme, për të refuzuar padinë e parashtruesit të kërkesës, përkatësisht (a) markave të mirënjohura; dhe (b)

#### Žalba podnosioca zahteva

Podnosilac zahteva je pred Sudom navodio da su mu redovni sudovi povredili prava zagaranтовana članom 46. Ustava u vezi sa članom 1. (Zaštita imovine) Protokola br. 1. EKLJP-a i članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, tvrdeći, između ostalog, da je trgovačku marku registrovao kod AIS-a, i shodno tome, na osnovu Zakona o trgovačkim markama, ima sva zakonska prava u vezi sa tim, navodeći da je samo AIS nadležan da donese odluku o odbijanju prijave za registraciju i/ili proglašenje registrovane trgovačke marke nevažećom.

#### Nalazi Suda

Ocenjujući navode podnosioca zahteva, Sud je prvo razradio opšta načela svoje sudske prakse i načela ESLJP-a u pogledu prava na imovinu, a zatim ih je primenio na konkretan slučaj. S tim u vezi, Sud je utvrdio da se „pravo na imovinu“ definisano članom 46. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 EKLJP-a, primenjuje na registrovane trgovačke marke. U tom smislu, Sud je, na osnovu gore navedene sudske prakse, prvo analizirao da li je u konkretnom slučaju došlo do „uplitanja“ u njegovo pravo na „imovinu“ i da li je ocena redovnih sudova u vezi s tim bila proizvoljna. S tim u vezi, Sud je ocenio da su se redovni sudovi pozvali na dve kategorije obrazloženja na osnovu važećih zakona da odbiju tužbu podnosioca zahteva, odnosno na (a) priznatu marku; i (b) korišćenje državnih simbola.

Sud je, analizirajući obrazloženje redovnih sudova, utvrdio da su poslednje navedeni, u suštini, primenili, između ostalog, relevantne odredbe Zakona o trgovačkim markama i relevantne odredbe međunarodnih instrumenata i koje posebno regulišu pitanje „priznatih trgovačkih maraka“, te su u tom slučaju utvrdili da podnosilac zahteva ne može zabraniti uvoz robe drugog preduzeća, budući da se radi o „priznanim markama“, a to su bile i pre formalne registracije trgovačke marke od strane podnosioca zahteva u AIS-u. Pored toga i u pogledu upotrebe državnih simbola, Sud je ocenio da su redovni sudovi, primenjujući relevantne odredbe međunarodnih instrumenata, a koji posebno regulišu pitanje nacionalnih i državnih sim-

përdorimit të simboleve kombëtare.

Gjykata, në analizimin e arsyeve të gjykatave të rregullta, gjeti se këto të fundit, në esencë, kanë zbatuar, mes tjerash, dispozitat përkatëse të Ligjit për Marka Tregtare dhe dispozitat relevante të instrumenteve ndërkombëtare dhe të cilat specifikisht rregullojnë çështjen e “markave të mirënjohura” dhe me këtë rast, kanë konstatuar se parashtruesi i kërkesës nuk mund të ndalojë importimin e mallrave të kompanisë tjetër, meqenëse ato janë “marka të mirënjohura” dhe ishin të tilla edhe para regjistrimit formal të markës tregtare nga parashtruesi i kërkesës në API. Për më tepër dhe sa i përket përdorimit të simboleve kombëtare, Gjykata vlerësoi se gjykatat e rregullta, duke zbatuar dispozitat relevante të instrumenteve ndërkombëtare dhe të cilat specifikisht rregullojnë çështjen e simboleve kombëtare dhe shtetërore, kishin theksuar se që të dy kompanitë përdorin në produktet e tyre elemente të flamurit dhe të stemës kombëtare të Republikës së Shqipërisë, dhe se ky fakt përbën një karakteristikë përmes së cilës i pamundësohet përvetësimi i këtij simboli si markë tregtare nga parashtruesi i kërkesës dhe që në rrethana të rastit konkret, kjo nënkupton që palës tjetër nuk mund t’i ndalohet përdorimi i kësaj shenje.

#### Përfundimi

Për rrjedhojë dhe bazuar në sqarimet e dhëna në Aktgjykimin e publikuar, Gjykata konstatoi se Aktgjykimi i kontestuar [Rev. nr. 29/19] i 1 korrikut 2020 i Gjykatës Supreme, nuk është nxjerrë në shkelje të nenit 46 (Mbrojtja e Pronës] të Kushtetutës në ndërlidhje me nenin 1 (Mbrojtja e pronës) të Protokollit nr. 1 të KEDNJ-së.

bola, istakli da dva preduzeća u svojim proizvodima koriste elemente zastave i državnog grba Republike Albanije i da ova činjenica predstavlja karakteristiku kojom je nemoguće da podnosilac zahteva prisvoji ovaj simbol kao trgovačku marku, te da u okolnostima konkretnog slučaja to znači da drugoj strani ne može biti zabranjeno da koristi taj znak.

#### Zaključak

Shodno tome i na osnovu objašnjenja datih u objavljenom presudi, Sud je utvrdio da osporena presuda [Rev. br. 29/19] od 1. jula 2020. godine Vrhovnog suda nije doneta uz povredu člana 46. (Zaštita imovine) Ustava u vezi sa članom 1. (Zaštita imovine) Protokola br. 1 EKLJP-a.

